

STORTINGET

Dokument 15:22

(2024–2025)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 3151–3234
19.09.–30.09.2025

Innhold

3151. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. Norges Banks rentekutt, besvart av finansminister	11
3152. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. Svinestruklene i Halden, besvart av fiskeri- og havminister	12
3153. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. antall årlige strømbrudd i Østfold de siste 20 årene, besvart av energiminister	12
3154. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. granskningen av forholdene på Melkøya, besvart av energiminister	13
3155. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. sanksjonere arbeidsgivere som utnytter folk og hyrer dem inn som selvstendige oppdragstakere, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	14
3156. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. enkelte fylkers praktisering av fraværsreglene, besvart av kunnskapsminister	15
3157. Fra stortingsrepresentant Else Marie Rødby, vedr. nedleggelse av Silva Green Fuel på Tofte, besvart av næringsminister	15
3158. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. havvind i Utsira Nord, besvart av energiminister	16
3159. Fra stortingsrepresentant Else Marie Rødby, vedr. omorganisering av de regionale statsadvokatembetene fra ti til fire store regioner, besvart av justis- og beredskapsminister	18
3160. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. om det er forenlig med rettsstatens prinsipper at en person dømt til 21 års fengsel for grov korrupsjon og omfattende narkotikakriminalitet kan leve fritt i samfunnet i årevis uten å sone verken bak murene eller med fotlenke, besvart av justis- og beredskapsminister	19
3161. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. døde i arbeidsulykker, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	19
3162. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. samværsrett, besvart av barne- og familieminister	20
3163. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. hvor mye norske kvotepliktige bedrifter har brukt på kjøp av klimakvoter siden 2015, besvart av klima- og miljøminister	21
3164. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. utviklingen i Petroleumsinvesteringene og petroleumsutvinning, besvart av energiminister	22
3165. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. planprogram for ny terminal for utenlandsfergene i Oslo, besvart av fiskeri- og havminister	23
3166. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. behandlingstilbud, besvart av helse- og omsorgsminister	24
3167. Fra stortingsrepresentant Ola Borten Moe, vedr. jobbskattefradrag, besvart av finansminister	25
3168. Fra stortingsrepresentant Ola Borten Moe, vedr. kapasitet innenfor kylling, egg og griseproduksjon, besvart av landbruks- og matminister	27
3169. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. offentlige utgifter i Norge, besvart av finansminister	28
3170. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. avskogingsforordning, besvart av klima- og miljøminister	30
3171. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. samle stortingsvalg og kommunevalg til samme år, besvart av kommunal- og distriktsminister	31
3172. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. rapport om hvilken betydning ammunisjonen har for spredning av kvikksølv fra vrakdelene på U-864, besvart av forsvarsminister	32
3173. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. skjult personforfølgelse, besvart av justis- og beredskapsminister	33
3174. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. pasienter med lang avstand til nærmeste sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister	34
3175. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. Steinberg stasjon, besvart av samferdselsminister	34
3176. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. helsetjenester, besvart av forsvarsminister	35
3177. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. Klinikk Alta, besvart av helse- og omsorgsminister	36
3178. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. klimamål, besvart av klima- og miljøminister	37
3179. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. dagens stoppmønster ved Steinberg stasjon, besvart av samferdselsminister	38
3180. Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. hvordan regjeringen vurderer å bruke hjemmelen til å gi forskrift om justering eller opphør av den såkalte Norgesprisen av hensyn til kraftsituasjonen, besvart av energiminister	39
3181. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. bidrag fra regjeringen til å holde de kommunale avgiftene for innbyggerne nede, besvart av kommunal- og distriktsminister	40

3182. Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. dieselprisen, besvart av finansminister	40
3183. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. sensordata som kan avdekke ulovlig droneflygning, besvart av samferdselsminister	41
3184. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. tabeller over budsjettimpulsen og styringsrenten i Danmark og Sverige, besvart av finansminister	42
3185. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. utviklingen i reallønnen, besvart av finansminister	44
3186. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. strømprisenes påvirkning av veksten i datasenternæringen, besvart av energiminister	45
3187. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. funnene i rapporten til Likestillings- og diskrimineringsombudet, besvart av justis- og beredskapsminister	46
3188. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. tydelige føringer fra departementet til landets statsforvaltere, besvart av kommunal- og distriktsminister	47
3189. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. forskudd på lønn, besvart av kommunal- og distriktsminister	48
3190. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. den økonomiske utviklingen for Sykehuset Telemark, besvart av helse- og omsorgsminister	49
3191. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. forutsigbarhet for tiltakshavere som sender inn byggesøknad etter gjeldende reguleringsplan, besvart av kommunal- og distriktsminister	50
3192. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. plasseringen av Nato Caoc i Norge, besvart av forsvarsminister	51
3193. Fra stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen, vedr. et arbeid for å få tilbakeført råderetten over kvotene som tidligere tilhørte kystsamfunnene i Finnmark, besvart av fiskeri- og havminister	52
3194. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. status for prosessen med oppretting av eit marint verneområde i Korsfjorden, besvart av klima- og miljøminister	53
3195. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. EU, besvart av utenriksminister	53
3196. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. invitasjoner til møter i EU, besvart av statsminister	54
3197. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. hjemler for å uskadeliggjøre droner, besvart av justis- og beredskapsminister	55
3198. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. konsulentvirksomhet som er ført som forsvarsanskaffelse, besvart av forsvarsminister	55
3199. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. kjønnsdelt svømmeundervisning, besvart av kunnskapsminister	56
3200. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. investeringsformål innanfor høvesvis vegtransport, besvart av samferdselsminister	57
3201. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. ulovlig bruk av tvang ved Sørlandet sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister	58
3202. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. helhetlig, regionalt behandlingstilbud, besvart av helse- og omsorgsminister	59
3203. Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. billysbruk, besvart av samferdselsminister	60
3204. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. Hordfast, besvart av statsminister	61
3205. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. Hordfast, besvart av samferdselsminister	62
3206. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. å sørge for at norske myndigheter ved behov har kapasitet til å avskjære, jamme og/eller skyte ned droner rundt de viktigste lufthavnene våre på kort varsel, besvart av justis- og beredskapsminister	63
3207. Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. dei nordiske og nasjonale kosthaldsråda i HOD, besvart av helse- og omsorgsminister	64
3208. Fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup, vedr. USAs varslede toll på legemidler, besvart av næringsminister	65
3209. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. nedleggingen av psykiatritilbudet i Seljord, besvart av helse- og omsorgsminister	65
3210. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. BPA-ordninger, besvart av helse- og omsorgsminister	66
3211. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. fossile brensler, besvart av energiminister	67
3212. Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. investeringer i nytt sengebygg i Skien, besvart av helse- og omsorgsminister	68

3213. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. flytilbud for lokalbefolkningen i Nordland og andre distrikter, besvart av samferdselsminister	69
3214. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. at avfall kjøres til Sverige og forbrennes der, besvart av finansminister.....	70
3215. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. ansvar for nettselskapene, besvart av energiminister	71
3216. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. transittkompensasjonsprinsippet i Norge, besvart av energiminister	72
3217. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. heving av vraket U-864, besvart av fiskeri- og havminister	73
3218. Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. Politihøgskolen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	73
3219. Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. gjenåpning av hele Østfoldbanens østre linje, besvart av samferdselsminister.....	74
3220. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. oppfølging av forurensning fra småbåthavner i kystnære vannforekomster, besvart av klima- og miljøminister.....	75
3221. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. norsk unntak fra EUs innføring av permanent toll på ferrolegeringer fra tredjeland, besvart av utenriksminister.....	76
3222. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. studenter fra Gaza, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	77
3223. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. investeringskostnaden ved å etablere NATO CAOC, besvart av forsvarsminister	77
3224. Fra stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand, vedr. årsveksten i gjennomsnittlig avtalt månedslønn per 2. kvartal 2025, per virksomhet i staten, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister.....	78
3225. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. musikkjangre i NRK, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	83
3226. Fra stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen, vedr. dagens praksis med kvotehandel, besvart av fiskeri- og havminister.....	84
3227. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. vurdering av om høyere offentlige utgifter i Norge, besvart av finansminister.....	85
3228. Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. Sykehuset i Telemark sine varslede planer om kutt og nedleggelser i sykehus tilbudet i Telemark, besvart av helse- og omsorgsminister	87
3229. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. spillvarme, besvart av energiminister	88
3230. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. effektivisere og målrette kontrollvirksomheten gjennom økt bruk av digitalisering, besvart av samferdselsminister	89
3231. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. minstepris og solstrøm, besvart av energiminister	90
3232. Fra stortingsrepresentant Erling Sande, vedr. jerv i beiteområder, besvart av klima- og miljøminister	91
3233. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. anskaffelse av programvare og droneteknologi fra leverandører i land Norge ikke har sikkerhetspolitisk samarbeid med, besvart av samferdselsminister	92
3234. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. selvfinansieringsgraden på det svenske jobbskatteavdraget, besvart av finansminister.....	93

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (3151 - 3234) for sesjonen 2024-2025**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet
H Høyre
MDG Miljøpartiet De Grønne
Sp Senterpartiet
V Venstre
PF Pasientfokus

FrP Fremskrittspartiet
KrF Kristelig Folkeparti
R Rødt
SV Sosialistisk Venstreparti
PF Pasientfokus
Sp Senterpartiet

Astrup, Nikolai (H)	3208
Bjørlo, Alfred Jens (V)	3151, 3195, 3200
Bjørnstad, Sivert (FrP)	3169, 3227, 3234
Eskeland, Liv Kari (H)	3204, 3205
Farahmand, Mahmoud (H)	3224
Gjelsvik, Sigbjørn (Sp)	3170, 3191, 3215, 3230, 3233
Hagerup, Margret (H)	3174
Haltbrekken, Lars (SV)	3229, 3231
Hjemdal, Silje (FrP)	3162, 3173
Hoksrud, Bård (FrP)	3190, 3209
Hussein, Marian (SV)	3156, 3201
Iversen, Geir Adelsten (Sp)	3193, 3226
Klinge, Jenny (Sp)	3203, 3207
Kristjánsson, Mímir (R)	3154, 3155
Larsen, Erlend (H)	3183
Lie, Kathy (SV)	3210
Limi, Hans Andreas (FrP)	3180, 3182
Linnestad, Anne Kristine (H)	3220
Lund, Tobias Drevland (R)	3161, 3165
Lundteigen, Per Olaf (Sp)	3179, 3216
Lønseth, Mari Holm (H)	3197
Marhaug, Sofie (R)	3158, 3163, 3186, 3188
Melby, Guri (V)	3196, 3198
Moe, Ola Borten (Sp)	3167, 3168
Molberg, Anna (H)	3225
Moxnes, Bjørnar (R)	3189
Myhrvold, Ole André (Sp)	3218, 3219
Nilsen, Marius Arion (FrP)	3164, 3178, 3211
Njåstad, Helge André (FrP)	3160, 3171, 3214, 3217
Nyholt, Hege Bae (R)	3166, 3187, 3202, 3222
Ojala, Irene (PF)	3176, 3177
Pettersen, Tage (H)	3192
Raja, Abid (V)	3206
Rotevatn, Sveinung (V)	3194
Rødby, Else Marie (Sp)	3157, 3159
Sande, Erling (Sp)	3232
Sem-Jacobsen, Åslaug (Sp)	3212, 3228
Søreide, Ine Eriksen (H)	3221, 3223
Thorheim, Bård Ludvig (H)	3184, 3185, 3213
Trellevik, Ove (H)	3172
Wiborg, Erlend (FrP)	3152, 3153, 3181, 3199
Wold, Morten (FrP)	3175

STORTINGET

Dokument 15:22

(2024–2025)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 3151

Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 26. september 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Statsministeren skryt av at regjeringa sin «ansvarlige og trygge økonomiske politikk» har vore med å legge grunnlaget for Norges Banks rentekutt 18/9-25 på 0,25 %.

Har regjeringa sin politikk og høge pengebruk på same måte vore med å legge grunnlaget for renteaукene 16/12-21, 24/3-22, 23/6-22, 18/8-22, 22/9-22, 3/11-22, 15/12-22, 23/3-23, 4/5-23, 22/6-23, 17/8-23, 21/9-23 og 14/12-23 på til saman 4,25 % og at Noreg no har den suverent høgaste styringsrenta i Norden med dei byrdene det gir folk flest, særleg dei med dårleg råd?

at både SSB og Norges Bank anslår fortsatt reallønnsvekst og vidare nedgang i rentenivået i årene som kommer.

Svar:

I etterkant av pandemien og Russlands invasjon av Ukraina steg prisveksten til de høyeste nivåene på flere tiår. Verdens sentralbanker møtte dette med de kraftigste renteøkningene vi har sett på mange tiår.

Vi har en klar arbeidsdeling i den økonomiske politikken, der Norges Bank har ansvar for å sette renten. Regjeringens mål i møte med økt usikkerhet og økt prisvekst har vært å bidra til prisveksten kan komme ned og til at sysselsettingen holder seg oppe. Sammenliknet med de fleste andre land har den økonomiske utviklingen i Norge vært god. De siste årene har prisveksten kommet ned fra de høyeste nivåene, folk har fått den høyeste reallønnsveksten på over ti år og Norges Bank har ved to anledninger kuttet renten. For regjeringen er det viktig å føre en ansvarlig økonomisk politikk som kan legge til rette for at den positive utviklingen kan fortsette. Vi merker oss også

SPØRSMÅL NR. 3152**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 30. september 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Betyr statsrådets svar på Dokument nr. 15:3103 (2024-2025) at statsråden ikke vil ta noe initiativ ovenfor svenske myndigheter for å få de til å endre oppfatning og heller ikke vil sørge for å bedre kunnskapsinnhenting som kan føre til å styrke argumentasjonen vår ovenfor svenske myndigheter?

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt spørsmål og statsrådets svar Dokument nr. 15:3103 (2024-2025) om Svinesundstersklene i Halden.

Svar:

Som vist til i svar 10. september 2025 på spørsmål nr. 3103 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, mener jeg at vi nå må avvente og eventuelt vurdere nye grep, dersom det skjer en utvikling i svenske myndigheters tilnærming til saken.

Jeg har også i svar 3. desember 2024 på spørsmål nr. 534 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg redegjort for at Kystverket ikke har mulighet til å gjennomføre relevante og nødvendige tilstands- og miljøundersøkelser, uten avklaringer med svenske miljømyndigheter. Når den svenske klima- og miljøministeren i brev henholdsvis 17. oktober 2023 og 20. desember 2023 har avklart at svenske myndigheter ikke har planer om å arbeide for eller gi tillatelse til et slikt farledstiltak, foreligger det dessverre heller ikke nødvendig grunnlag til å kunne foreta slike relevante tilstands- og miljøundersøkelser.

Jeg er glad for at Kystverket nå skal samarbeide med det svenske Sjøfartsverket om ny merking av innseilingen til Halden. Dette vil bidra til tryggere navigering, særlig ved nattseilas. Vi vil også videreføre arbeidet med å se på mulighetsrommet for et eventuelt fremtidig utdypningsprosjekt, og fremme saken overfor svenske myndigheter i de fora der dette er naturlig.

SPØRSMÅL NR. 3153**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 25. september 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan jeg be om å få en oversikt over antall årlige strømbrudd i Østfold de siste 20 årene, både antall og fordelt på antall berørte og hvor lange strømbruddene var?

BEGRUNNELSE:

Ber om å få svaret i en oversiktlig tabell.

Svar:

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) publiserer årlig statistikk over avbruddsdata per fylke, herunder antall avbrudd i snitt per sluttbruker (SAIFI), for avbrudd med varighet over tre minutter, og gjennomsnittlig gjenopprettingstid (CAIDI) for avbrudd med varighet over tre minutter. Tabellen under viser disse indikatorene for Østfold fylke og i Norge for 2006-2024, med unntak for 2020-2023, der det vises tall for Viken fylke.

	Østfold/Viken		Norge	
	Antall avbrudd per sluttbruker (SAIFI)	Gjennomsnittlig gjenopprettingstid (CAIDI) [timer]	Antall avbrudd per sluttbruker (SAIFI)	Gjennomsnittlig gjenopprettingstid (CAIDI) [timer]
2005	2,5	2,1	1,9	1,2
2006	1,1	1,3	2,1	1,2
2007	1,7	1,2	2,0	1,2
2008	1,3	1,2	2,1	1,2
2009	2,0	0,8	1,8	1,1
2010	2,3	0,8	1,6	1,1
2011	3,0	0,9	2,7	1,6
2012	1,2	1,0	1,6	1,1
2013	2,6	0,9	2,2	1,4
2014	2,8	0,8	2,5	1,1
2015	1,8	0,9	2,2	1,3
2016	2,0	1,0	1,9	1,1
2017	1,8	0,9	1,7	1,1
2018	2,1	1,3	2,3	1,2
2019	1,4	0,9	1,7	1,1
2020	2,7	1,0	2,0	1,1
2021	1,8	1,4	1,6	1,3
2022	1,3	1,1	1,5	1,1
2023	1,3	0,9	1,5	1,2
2024	1,7	0,8	1,7	1,1

SPØRSMÅL NR. 3154

Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 26. september 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å utvide granskningen av forholdene på Melkøya, til også å omfatte arbeidsmiljø-, helse- og sikkerhetsforhold på Mongstad?

BEGRUNNELSE:

Viser til VG-sak 16. september om en leder på oljeraffineriet Mongstad som truer innleie arbeidere. I et hemmelig

lydopptak kommer det frem at lederen kjeftet på arbeiderne fordi de valgte å forlate området dagen før, etter at en maskin som håndterer oljeavfall var gått i stykker. Arbeiderne handlet i tråd med retningslinjer de hadde lært på et sikkerhetskurs. VG har publisert en rekke saker om arbeidsforholdene på anleggene til olje- og gassgiganten Equinor - og det er satt i gang granskninger av forholdene på Melkøya i regi av Equinor og av Havindustritilsynet.

Svar:

Norsk petroleumsvirksomhet skal være verdensledende på HMS. Det skal være trygt å gå på jobb, og alle skal kunne komme hjem i god behold. I henhold til regelverket er det virksomhetene selv som er ansvarlige for arbeidsmiljøet og sikkerheten i sin virksomhet. Myndighetenes oppfølging kommer i tillegg til, og ikke som en erstatning for, selskapenes egen oppfølging.

Flere hendelser ved Hammerfest LNG har det siste året vekket offentlighetens oppmerksomhet. Regjeringen tar det som er kommet fram på største alvor. I juni 2025 holdt jeg en redegjørelse for Stortinget om hendelsene. Equinor har igangsatt interne granskninger av hendelsene, det samme har Havindustritilsynet.

Den 17. september var det en tragisk ulykke i forbindelse med en løfteoperasjon på Equinors raffineri på Mongstad, hvor en arbeider mistet livet. Saken har et

stort alvor og myndighetene følger den opp for å avdekke hva som skjedde, og hvordan vi kan lære av dette slik at vi kan hindre nye ulykker i framtiden. Politiet etterforsker saken og Havindustritilsynet har allerede iverksatt en egen gransking av hendelsen slik representanten stiller spørsmål om. Havindustritilsynet vil offentliggjøre sin granskingsrapport når den er gjennomført. Equinor har også opplyst at de vil gjennomføre en intern gransking av ulykken.

Samtidig vil jeg understreke at det er Equinor som har det overordnede ansvaret for å forebygge ulykker, sørge for trygge arbeidsforhold og sikre at alle krav til forsvarlig drift etterleves ved sine anlegg. Havindustritilsynet har tilsynsansvar og følger opp at virksomhetene etterlever kravene i regelverket, og det er tilsynet som avgjør om det skal gjennomføres gransking av hendelser eller forhold.

SPØRSMÅL NR. 3155

Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 29. september 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

Spørsmål:

Hva vil ministeren gjøre for at Arbeidstilsynet skal kunne sanksjonere arbeidsgivere som utnytter folk og hyrer dem inn som selvstendige oppdragstakere, isteden for å ansette dem fast?

BEGRUNNELSE:

De siste årene har det kommet flere avsløringer om arbeidstakere som utnyttes og får kontrakter som selvstendige oppdragstakere. 17.09.2025 publiserte NRK en sak der anonyme ansatte sier at Wolt og Foodora har visst om utnytting, bakmenn og hvitevasking blant mange av budene sine i flere år. Stortinget har strammet inn regelverket og sikret bedre vern for arbeiderne, slik at flere kan bli fast ansatt og dermed få et bedre vern for arbeidstid og lønn. Selv om regelverket er strammet inn, kan ikke Arbeidstilsynet pålegge en arbeidsgiver å ansette en selvstendig oppdragstaker, selv om vedkommende helt åpenbart er feilaktig hyret inn som oppdragstaker – og ikke ansatt.

Svar:

Arbeidstilsynet har gjennom bestemmelsene i arbeidsmiljøloven kapittel 18 et bredt sett av virkemidler for å føre tilsyn med at lovens regler følges. Hovedvirkemiddelet er å gi pålegg om at brudd på bestemmelsene angitt i arbeidsmiljøloven § 18-6 må opphøre. Dersom Arbeidstilsynets pålegg ikke etterkommes innen fastsatt frist, kan Arbeidstilsynet «skru til» ved for eksempel å benytte tvangsmulkt (§ 18-7) eller overtredelsesgebyr (§ 18-10).

I hovedsak forutsetter arbeidsmiljøloven at det foreligger et arbeidsgiver-arbeidstakerforhold for at loven skal komme til anvendelse. I den sammenheng vil det ikke være avgjørende hvordan partene selv karakteriserer avtaleforholdet, men hva det reelt sett er. Dersom Arbeidstilsynet mener at den som utfører arbeid i realiteten er å anse som arbeidstaker etter definisjonen i arbeidsmiljøloven § 1-8 første ledd, vil tilsynsmyndigheten også, på vanlig måte, kunne benytte vedtakskompetansen etter § 18-6 flg. for å håndheve loven, for eksempel ved å stille krav om at det skal utarbeides skriftlig arbeidsavtale i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser eller at arbeidsreglene skal følges.

SPØRSMÅL NR. 3156**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Marian Hussein****Besvart 26. september 2025 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at det er uheldig at enkelte fylkers praktisering av fraværsreglene fører til at elever avlyser avtaler med helsesykepleiere, og vil hun sørge for en avklaring slik at alle elever på videregående skole nå kan trygt kan ha nødvendige samtaler med helsesykepleier når den tjenesten er tilgjengelig, uten å frykte at det får andre alvorlige konsekvenser?

Svar:

Jeg vil først slå fast at det er viktig at elever som trenger det, oppfordres til å søke hjelp, for eksempel hos skolehelsetjenesten eller fastlegen. Alle vil kunne bli syke eller trenge helsehjelp, og derfor er det også fastsatt unntaksregler fra fraværsgrensen og reglene om føring av fravær på vitnemålet. Det er viktig at elevene får god veiledning om fraværsreglene, og at de ikke unnlater å oppsøke helsehjelp fordi de ikke ønsker å få fravær.

Forslag til endringer i fraværsreglene i videregående skole var på høring vinteren/våren 2024. Høringen vakte et stort engasjement og det kom inn svært mange innspill. På bakgrunn av denne prosessen er det nå fastsatt endringer i reglene. Elevene vil blant annet kunne levere egenmelding for sykefravær opp til ti prosentgrensen. Når fraværet i et fag har nådd ti prosent, må eleven dokumen-

tere ytterligere helserelatert fravær med attest fra helsepersonell.

Elever som ikke deltar i opplæringen på grunn av samtaler med helsesykepleier, kan derfor bruke egenmelding hvis de er under ti prosentgrensen. Hvis de har nådd ti prosent, kan de legge frem en bekreftelse fra helsesykepleier på at de har vært der. Besøk hos helsesykepleier medfører derfor ikke at eleven mister muligheten til å få karakter.

Reglene innebærer at elever som klar hovedregel skal møte opp til undervisning, men det er fastsatt enkelte unntak fra fraværsgrensen, inkludert det nevnte unntaket for sykdom og besøk hos helsetjenesten. I tillegg vil rektor fremdeles ha mulighet til å bruke skjønn opp til 15 prosent dersom grunnen til fraværet gjør det klart urimelig at fraværsgrensen skal gjelde. Regelverket skal sørge for best mulig tilstedeværelse av hensyn til både elevenes opplæring og det felles læringsmiljøet, samtidig som det må tas hensyn til elever som av ulike grunner ikke kan delta som vanlig. Vi vil innhente kunnskap om hvordan de nye reglene fungerer.

Jeg forstår at innføring av nye regler kan reise en del spørsmål og usikkerhet. Utdanningsdirektoratet har allerede publisert informasjon om de nye reglene på sine nettsider, og jeg er kjent med at de løpende vurderer behovet for ytterligere veiledning.

SPØRSMÅL NR. 3157**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Else Marie Rødby****Besvart 26. september 2025 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Vil statsråden fortsatt sitte passivt å se på en nedleggelse av Silva Green Fuel på Tofte, eller aktivt finne virkemidler eller løsninger som sikrer videre drift?

BEGRUNNELSE:

Viser til tidligere spørsmål, Dokument nr. 15:3033 (2024-2025), om Silva Green Fuel på Tofte. Svaret kan ikke forstås

på annen måte enn at statsråden ikke vil gripe inn for å hindre nedleggelse av Silva Green Fuel og at statsråden ikke arbeider med noen løsninger som innebærer å ta ansvar for utviklingen av bærekraftig biodrivstoff på Tofte, til tross for tydelige stortingsvedtak. Samtidig kom det nylig frem at det statlige selskapet SIVA, som er heleid av Nærings- og fiskeridepartementet, går inn og investerer i biokarbonproduksjon ved Treklyngen på Hønefoss. Statsråden er sitert på følgende i forbindelse med dette:

«Sivas investering bidrar til å blåse nytt liv i et gammelt industriområde, og er viktig for oppbyggingen av ny grønn industri».

Silva Green Fuel på Tofte holder også til på et gammelt industriområde og er viktig for oppbyggingen av ny grønn industri. Teknologiutviklingen er nå i en fase hvor det gjenstår om lag to år med testing og verifisering før den kan gi grunnlag for en investeringsbeslutning om et kommersielt anlegg. Arbeidet med å finne både nye investorer og eiere har pågått i lang tid, for å hindre nedleggelse av prosjektet.

Sitatet fra statsråden og investeringsviljen fra SIVA, viser at det jo nettopp finnes muligheter i det statlige virkemiddelapparatet. Direktøren i SIVA er sitert på følgende i nettsak på SIVAs hjemmeside:

«Vi har hatt en utløsende og kapitalavlastende rolle i prosjektet, og dette har gitt oss verdifulle erfaringer med nye samarbeidsmodeller. Disse kan vi bruke videre for å bidra til realisering av fremtidens grønne industriprosjekter.»

Kompetansen og medarbeiderne som skal til for å lykkes finnes nå hos Silva Green Fuel på Tofte, men står i fare for å forsvinne om veldig kort tid. Det er brukt nærmere 1,5 milliarder kroner på prosjektet siden 2017. Nedleggelsen som statsråden nå i praksis aksepterer er igangsatt og alvorlig sløsing med statlige penger, kompetanse og folk.

Svar:

Regjeringen fører en aktiv næringspolitikk som legger til rette for innovasjon og omstilling, og la nylig frem en ny industrimelding. Meldingen viser hvordan regjeringen legger til rette for at industrien får gode rammevilkår og hensiktsmessige reguleringer, og dermed bidrar til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi.

Vi arbeider både for å utvikle den industrien vi allerede har i dag og for å legge til rette for ny industri. Regjeringens holdning er at privat kapital må lede an, også i utviklingen av, og investeringer i, ny grønn industri. Samtidig har staten næringsrettede virkemidler og ordninger for forskning og innovasjon i næringslivet som skal bidra til å utløse gode prosjekter som bidrar til omstilling og verdiskaping. Virkemiddelaktørene gir støtte til prosjekter for forskning, utvikling, testing og pilotering av nye innovative løsninger.

I løpet av de siste årene har regjeringen utviklet virkemiddelapparatet, blant annet ved å tydeliggjøre Sivas mandat knyttet til grønne industribygg og -tomter, og tilført kapital til Siva og Nysnø. Vi har også etablert en egen låneordning for større industriprosjekter; Grønn industrifinansiering.

Det er aktørene i virkemiddelapparatet som Siva, Enova, Innovasjon Norge og Forskningsrådet som tar imot og vurderer søknader ut fra de kriteriene som er satt for de ulike ordningene. Utviklingen av teknologi for stor-skala produksjon av biodrivstoff ved Silva Green Fuel har tidligere fått støtte fra Enova. Som næringsminister er jeg ikke involvert i vurderingen av enkeltprosjekter.

SPØRSMÅL NR. 3158

Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 30. september 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sørge for at kriteriene om bærekraft og positive ringvirkninger får reell betydning i tildelingen av havvindområder i Utsira Nord?

BEGRUNNELSE:

I mai 2025 lyste Energidepartementet ut tre prosjektområder for havvind i Utsira Nord. Mandag 15 september ble det klart at kun to konsortier har søkt om tildeling av prosjektområder.

Departementet skal nå vurdere om søkerne oppfyller kvalifikasjonskravene, og deretter rangere dem etter kvalitative kriterier. 70 prosent av rangeringen baseres på kostnadsnivå, realisme, modenhet og gjennomføringsevne. Kriteriene «bærekraft» og «positive ringvirkninger» skal vektlegges med 10 prosent hver.

Kriteriet «bærekraft» omfatter prosjektenes miljøpåvirkning, klimafotavtrykk, avfallshåndtering og sameksistens med andre næringer. «Positive ringvirkninger» handler om industriutvikling, særlig for leverandøri industrien og små og mellomstore bedrifter. Etter

tildelingen vil søkerne konkurrere om statsstøtte, hvor departementet har fullmakt til å inngå avtaler på inntil 35 milliarder kroner.

De tre søkerne som samlet oppnår høyest poengsum i den kvalitative vurderingen skal tildeles hvert sitt prosjektområde. Det er imidlertid nå klart at kun to aktører har søkt, til tross for at rundt 15 aktører tidligere har meldt interesse. Dette gir grunnlag for en realitetsorientering om departementets posisjon og mulighet til å stille tydelige krav ovenfor utbyggerne.

Miljøhensyn og lokal verdiskaping har vært sentrale argumenter i regjeringens satsing på havvind, ikke minst gjennom løfter om industriell utvikling og arbeidsplasser i leverandørindustrien via etableringen av et hjemmemarked. Disse hensynene er imidlertid lavt vektet i den kvalitative rangeringen. I tillegg vedtok Stortinget allerede i 2022 at departementet skal vurdere å gi disse kriteriene høyere vekt i fremtidige utlysninger (jf. Vedtak 841, Innst. 496 S (2022–2023)). Dette har Energidepartementet fortsatt ikke fulgt opp.

I lys av departementets svekkede posisjon til å stille tydelige krav overfor aktørene, den omfattende statsstøtten, og Stortingets anmodningsvedtak, er det høyst betimelig at statsråden redegjør for hvordan miljøhensyn og lokal industriutvikling vil bli ivarettatt.

Svar:

Kriteriene som søknadene i konkurransen om tildeling av prosjektområder i Utsira Nord skal vurderes ut fra er: 1) kostnadsnivå, realisme og modenhet, 2) innovasjon og teknologiutvikling, 3) gjennomføringsevne, 4) bærekraft og 5) positive ringvirkninger.

Utviklingen av havvind skal skje på en bærekraftig måte som tar hensyn til klima og miljø. Kriteriene for bærekraft skal bidra til en bærekraftig utbygging av havvind som ivaretar sameksistens og minimerer konsekvenser for klima og miljø. Det stilles krav til dokumentasjon fra søkerne. Mer om kravene til bærekraft og til dokumentasjon i Utsira Nord-prosjektet er beskrevet i kriteriene. Departementet har gitt NVE i oppdrag å evaluere søknadene under kriteriet Bærekraft.

For regjeringen er det viktig at utviklingen av havvind legger til rette for positive ringvirkninger. Derfor er også positive ringvirkninger et av fem kvalitative kriterier som søknadene i konkurransen om tildeling i Utsira Nord skal vurderes ut ifra. Kriteriet skal bidra til industriutvikling gjennom å bygge erfaring og kompetanseutvikling i leverandørkjedene ved utbyggingen. Mer om kravene for å sikre positive ringvirkninger og til dokumentasjon i Utsira Nord-prosjektet er beskrevet i kriteriene.

Gjennom utlysning av havvindområder i Norge, er regjeringen nå i gang med å etablere et hjemmemarked for norske leverandører. I tillegg til å sørge for kraftproduksjon til der det er stort kraftbehov, gir dette mu-

ligheter for nye kontrakter til leverandørindustrien. Med dette følger aktivitet og arbeidsplasser. Et hjemmemarked vil også muliggjøre utvikling og testing av teknologi og driftsløsninger på norsk sokkel, som vil kunne bidra til å få ned kostnadene for fremtidige havvindprosjekter. Norges sterke posisjon innen olje og gass, maritim og landbasert industri, samt erfaring fra havvindprosjekter internasjonalt, gir norske leverandører et godt utgangspunkt for å vinne kontrakter både i hjemmemarkedet og i det globale havvindmarkedet. Havvind er allerede en stor næring for Norge og har fortsatt et betydelig vekstpotensial i årene fremover. I 2023 hadde den norske leverandørnæringen til havvind en total omsetning på 44,6 milliarder kroner, som tilsvarer om lag halvparten av total omsetning innenfor fornybarnæringene og representerer en økning på nesten 30 prosent fra 2022. Størstedelen gikk til eksport. Mange av aktørene som har lyktes så langt, har erfaring fra olje og gass og fra den flytende havvindparken Hywind Tampen.

Det norske og det internasjonale havvindmarkedet er voksende. Landene rundt Nordsjøen har til sammen betydelige ambisjoner for havvind i Nordsjøen. Store deler av dagens havvindkapasitet i Europa ligger i Nordsjøen, og Nordsjøen vil også stå for hoveddelen av den nye kapasiteten fram mot 2050. Dette gir enorme muligheter for leverandørindustrien. I kombinasjon med et hjemmemarked skaper de øvrige nordsjølandenes satsinger store muligheter for norsk leverandørindustri.

SPØRSMÅL NR. 3159

Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Else Marie Rødby

Besvart 29. september 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Regjeringen har tidligere i sommer besluttet å omorganisere de regionale statsadvokatembetene fra ti til fire store regioner. Etter hva vi erfarer skal de ti kontorsteder opprettholdes med lokal leder, samtidig som tiltaket innebærer ansettelse av fire nye regionale embetsledere som skal samordne innsatsen på tvers av geografiske grenser.

Hvilke nye ledelsesnivåer og hvor mange nye lederstillinger vil omorganiseringen innebære, og hvilke funksjoner og stillinger vil eventuelt fjernes fra de nåværende ti kontorstedene?

Svar:

Det ble i Kongen i statsråd 20. juni 2025 besluttet å foreta en justering av statsadvokatembetene fra ti til fire embeter.

I den kongelige resolusjonen ble formålet med omorganiseringen beskrevet slik:

Formålet med å redusere antallet regionale statsadvokatembeter fra ti til fire er å styrke det strategiske

ledelsesnivået, sikre en mer effektiv utnyttelse av ressursene og styrke fagledelsen av politiets straffesaksbehandling. Forslaget innebærer en reduksjon i antallet regionale statsadvokatembeter, men alle dagens ti kontorsteder skal opprettholdes og inngå i den nye strukturen som avdelinger med lokal leder. De fire nye regionale statsadvokatembetene skal ha lik organisering og ledes av en embetsleder. I de nye regionale statsadvokatembetene skal det etableres felles funksjoner for hvert enkelt embete som fagledelseskoordinator og administrasjonssjef.

Det er Riksadvokaten som gjennomfører organisasjonsendringene, og jeg har derfor innhentet nærmere informasjon fra Riksadvokatembetet for å besvare spørsmålet fra stortingsrepresentanten. Ifølge Riksadvokaten er omstillingsarbeidet ikke implementert, og det pågår viktig partssamarbeid mellom hovedtillitsvalgte og arbeidsgiver i Den høyere påtalemyndighet denne høsten.

Det er i dag totalt 28 lederstillinger i de ti embetene. De fire nye regionale statsadvokatembetene skal ha totalt 24 lederstillinger, med seks ledere per region.

Lederstillinger i Den høyere påtalemyndighet					
Dagens struktur			Ny regionstruktur		
Oslo statsadvokatembeter	Embetsleder	1	Øst statsadvokatembeter	Embetsleder	1
	Nestkommaderende/Assisterende	1		Avdelingsleder/lokal leder	3
	Sjef fagledelse	1		Avdelingsleder fagledelse	1
	Avdelingsledere straffesak	3		Administrasjonssjef	1
	Administrasjonssjef	1			
	Avdelingsledere administrasjon	3			
Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter	Embetsleder	1	Sør statsadvokatembeter	Embetsleder	1
	Kontorsjef	1		Avdelingsleder/lokal leder	3
Hedmark og Oppland statsadvokatembeter	Embetsleder	1		Avdelingsleder fagledelse	1
	Kontorsjef	1		Administrasjonssjef	1
Agder statsadvokatembeter	Embetsleder	1			
	Kontorsjef	1			
Rogaland statsadvokatembeter	Embetsleder	1	Vest statsadvokatembeter	Embetsleder	1
	Kontorsjef	1		Avdelingsleder/lokal leder	3
Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter	Embetsleder	1		Avdelingsleder fagledelse	1
	Kontorsjef	1		Administrasjonssjef	1
Møre og Romsdal statsadvokatembeter	Embetsleder	1			
	Kontorsjef	1			
Trøndelag statsadvokatembeter	Embetsleder	1	Nord statsadvokatembeter	Embetsleder	1
	Kontorsjef	1		Avdelingsleder/lokal leder	3
Nordland statsadvokatembeter	Embetsleder	1		Avdelingsleder fagledelse	1
	Kontorsjef	1		Administrasjonssjef	1
Troms og Finnmark statsadvokatembeter	Embetsleder	1			
	Kontorsjef	1			
SUM		28			24

Riksadvokaten presiserer at regionaliseringen ikke innebærer noen nedbemanning og at det skal være lokal ledelse ved hvert kontor. For øvrig skal nasjonale funk-

sjoner knyttet til HR, økonomi og IKT samles til Riksadvokatembetet. Dette betyr at tre stillinger fra Oslo statsadvokatembeter skal flyttes til Riksadvokatembetet.

SPØRSMÅL NR. 3160**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 29. september 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Mener statsråden det er forenlig med rettsstatens prinsipper at en person dømt til 21 års fengsel for grov korrupsjon og omfattende narkotikakriminalitet kan leve fritt i samfunnet i årevis uten å sone verken bak murene eller med fotlenke, og hvordan vil statsråden sikre at slike saker ikke skaper inntrykk av forskjellsbehandling, særfordeler og i verste fall korrupsjon i forvaltningen?

BEGRUNNELSE:

Eirik Jensen-saken ryster folks rettsfølelse. Når en domfelt som er idømt lovens strengeste straff både har unngått fengsel og nå nekter å bære fotlenke uten konsekvenser, oppstår det spørsmål om likebehandling og tilliten til rettsstaten. For mange fremstår dette som at systemet bøyer seg for en ressurssterk domfelt med de beste advokatene, mens vanlige innsatte aldri ville opplevd det samme. Det er avgjørende for tilliten til hele rettssystemet at statsråden redegjør for hvordan slike situasjoner kan oppstå, og hvilke tiltak som settes inn for å hindre at en rettskraftig dom uthules i praksis.

Svar:

Den som bryter loven skal møtes med straff som virker. Likevel er det sann at ikke alle som er idømt fengselsstraff,

kan gjennomføre straffen i fengsel. Det er derfor en åpning i regelverket for at straffegjennomføringen kan avbrytes dersom det foreligger særlig tungtveiende grunner som ikke kan avhjelpes på noen annen måte. Terskelen for slikt straffavbrudd er høy.

Dersom det ikke framstår som mulig å gjennomføre straffen i uoverskuelig framtid, er den domfelte å anse som «varig soningsudyktig». For at straffen likevel skal kunne gjennomføres, skal kriminalomsorgen i slike tilfeller vurdere om den domfelte oppfyller vilkårene for å gjennomføre straffen utenfor fengsel med elektronisk kontroll, såkalt EKVAS.

Gjennomføring av EKVAS vil alltid være tilpasset den domfeltes helse. Domfelte i denne saken har ikke noen «spesiell soningsavtale» som beskrevet i Aftenposten 24. september 2025. Det er ikke gitt tilpasninger for domfelte utover hva som er normalt for denne gjennomføringsformen.

Kriminalomsorgsdirektoratet vil likevel, med bakgrunn i denne saken, foreta en gjennomgang av regelverket for EKVAS og vurdere om det gir riktige og tilstrekkelige føringer for iverksettelsen.

Regjeringen har hatt endringer i reglene om straffegjennomføring med elektronisk kontroll på høring, og vil i oppfølgingen av høringen vurdere om det er behov for presisering av reglene for igangsetting av EKVAS.

SPØRSMÅL NR. 3161**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 26. september 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Onsdag 17. september 2025 døde en arbeider på oljeraffineriet Mongstad. Ifølge Frifagbevegelse var mannen en innleid arbeider fra Sverige og hadde sin første dag på jobb på Mongstad. Kvinne som ble drept på jobb på Kampen i slutten av august var i brønnøysundregistrene registrert som selvstendig oppdragstaker.

Var kvinnen ansatt eller hyret inn som selvstendig oppdragstaker på det private ettervernstilltaket driftet av Gemt, og finnes det statistikk over sammenhengen mellom dødsfall på jobb og hvilken tilknytningsform, fast ansatt, midlertidig ansatt, innleid, selvstendig oppdragstaker, vikar osv. hadde den avdøde til arbeidsplassen?

Svar:

Dødsfallene på Mongstad og på Kampen er alvorlige, og tragiske for alle berørte. Hendelsene må imidlertid bli undersøkt av de riktige instanser, og det er ikke naturlig at jeg svarer for detaljene i den enkelte sak. Mitt svar vil derfor gjelde den delen av spørsmålet som gjelder statistikk og kunnskap om dødsfall i arbeidslivet på et overordnet nivå.

Arbeidstilsynet fører statistikk over arbeidsskadedødsfall i det landbaserte arbeidslivet i Norge. Et arbeidsskadedødsfall er et dødsfall som skyldes en arbeidsulykke, der den som er skadet, dør innen et år etter ulykken. Dersom en arbeidstaker omkommer eller blir alvorlig skadet ved en arbeidsulykke, skal arbeidsgiver straks og på hurtigste måte varsle Arbeidstilsynet.

I årene 2020 til 2024 er det registrert 133 arbeidsskadedødsfall. Årlige dødsfall varierer mellom 20 i 2024 til 31 i 2021. Av de 133 omkomne var 87 fast ansatt, 20 selvstendig næringsdrivende, fire midlertidig ansatt og én under utdanning. For 7 av de omkomne var det ikke fylt ut ansettelsesform. 14 var i kategoriene «annet/ukjent».

Arbeidstilsynet og Statens arbeidsmiljøinstitutt (Stami) har i flere rapporter analysert ulykker og arbeidsskadedødsfall i bygge- og anleggsnæringen. Et sentralt funn er at utenlandske arbeidstakere har høyere risiko og at de skiller seg ut ved i større grad å være innleid fra

bemanningsforetak eller ansatt hos underentreprenører. Men disse arbeidstakerne er også yngre, har kortere fartstid hos sin arbeidsgiver og kan oppleve utfordringer med språk på arbeidsplassen.

Fafo gjorde i 2024 en gjennomgang av den internasjonale forskningslitteraturen om arbeidsvilkårene for ansatte i bemanningsforetak. Flere studier trekker i retning av at innleide arbeidstakere er mer utsatte for arbeidsrelaterte skader enn faste direkteansatte. Fafo peker på at det ikke er entydige forklaringer på hvorfor det er slik, og at det kan være vanskelig å sammenligne mellom ulike land og ulike bransjer.

Stami har sett nærmere på om det er forskjeller i svarene fra fast og midlertidig ansatte i levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø, som ble utført av Statistisk sentralbyrå i 2022. Midlertidig ansatte oppga oftere enn fast ansatte at de har blitt fysisk skadet på jobb, men justert for kjønn og alder er det ifølge Stami ikke forskjell mellom faste og midlertidig ansatte. Undersøkelsen må tolkes ut fra at den har visse begrensninger med hensyn til mål og utvalg.

Regjeringen er opptatt av at flest mulig skal ha faste stillinger med forutsigbare arbeidsforhold. Vi mener dette vil gi det beste grunnlaget for godt vern og sikre arbeidsplasser.

SPØRSMÅL NR. 3162

Innlevert 21. september 2025 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 26. september 2025 av barne- og familieminister Lene Vågslid

Spørsmål:

Når vil statsråden levere på Stortingets vedtak om samværsrett for domfelte for vold og overgrep mot barn?

BEGRUNNELSE:

Det vises til stortingets behandling av Dokument 8:15 S (2024–2025), Innst. 154 S (2024–2025) representantforslag om samværsrett fra Erlend Wiborg, Silje Hjemdal, Sylvi Listhaug.

Stortinget gjorde fire anmodningsvedtak, nr 514, 515, 516, og 517.

I innstillingen fra Familie- og kulturkomiteen står det:

«Komiteen anerkjenner at forslagsstillerne tar opp særlig viktige forhold om hvordan vi som samfunn verner barn mot vold og overgrep. Komiteen støtter intensjonen i forslaget og deler engasjementet til forslagsstillerne. Vold og overgrep mot barn og unge er både et samfunnsproblem og en stor påkjenning for de utsatte.»

Inntil stortingets vedtak følges opp vil barn og unge fortsatt risikere å utsettes for fare.

Svar:

Jeg tar på alvor bekymringen for utsatte barn og unge. Vold og overgrep mot barn er et samfunnsproblem og grov kriminalitet. Barn har rett til beskyttelse, og foreldre har plikt til å beskytte barnet. Myndighetenes ansvar ved risiko for vold eller omsorgssvikt, reguleres særlig i

barnevernsloven og straffelovgivningen. Løsningen ligger derfor ikke alene på regulering i barneloven, selv om også barneloven har spesialregler for å forebygge og håndtere slike saker.

Jeg igangsetter nå et arbeid med å utrede regelverkssendringer, sammen med berørte departement, som følge av anmodningsvedtakene som ble truffet i forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8:15 S (2024–2025). Disse anmodningsvedtakene må ses i sammenheng med anmodningsvedtak som ble truffet ved behandlingen av ny barnelov, og som er til dels overlappende. Utredningsarbeidet vil kreve grundige juridiske og menneskerettslige vurderinger. Handlingsrommet etter menneskerettighetene må klargjøres og motstridende interesser og rettigheter må balanseres, herunder barns rett til beskyttelse og barn og foreldres rett til familieliv. Fors-

lag til tiltak og lovendringer må på vanlig måte utredes i tråd med utredningsinstruksen, og eventuelle lovforslag må sendes på høring før en proposisjon kan legges frem for Stortinget.

Samtidig vil jeg understreke at det er tatt flere grep i ny barnelov for å stryke barns rettigheter. Det er inntatt en egen bestemmelse om barns rett til beskyttelse mot vold, og det er presisert i loven at retten til samvær ikke gjelder hvis samvær ikke er til barnets beste. I proposisjonen er det også understreket at risiko for vold og overgrep typisk vil være situasjoner hvor det ikke vil være til barnets beste med samvær. Videre er det omtalt under gjeldende rett at barnets rett til beskyttelse vil gå foran samværsretten der det etter en konkret vurdering er risiko for at barnet kan bli utsatt for vold, overgrep eller mangelfull omsorg. Dette er med andre ord føringer som gjelder allerede i dag.

SPØRSMÅL NR. 3163

Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 29. september 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Hvor mye har norske kvotepliktige bedrifter brukt på kjøp av klimakvoter siden 2015?

BEGRUNNELSE:

EUs kvotehandelssystem for bedrifter (ETS) beskrives ofte som en av bærebjellene i norsk klimapolitikk. Rundt 140 norske anlegg omfattes i dag av systemet, og må årlig levere et antall klimakvoter til myndighetene som tilsvarer deres årlige utslipp av CO₂-ekvivalenter.

Miljødirektoratet publiserer statistikk over hvilke bedrifter som er kvotepliktige, hvor mange kvoter de må levere årlig til Miljødirektoratet, hvor mange vederlagsfrie kvoter de mottar fra direktoratet, og hvor mye CO₂-kompensasjon de får fra staten. I statsbudsjettet fremgår også statens inntekter fra salg av kvoter som tildelt den norske staten under EUs regelverk.

Det finnes imidlertid ingen offentlig tilgjengelig oversikt over hvor mye norske kvotepliktige bedrifter faktisk har brukt på kjøp av klimakvoter. Denne informasjonen er vesentlig for å kunne vurdere kostnadene ved kvotesystemet og dets virkning på norsk industri. Dette vil også gi et bedre utgangspunkt for å vurdere de direkte og indirekte effekten av å lene oss mot kvotekjøp innenfor EU som et effektivt verktøy for oppnåelse av klimamålene.

Jeg ber derfor statsråden om å tilgjengeliggjøre eller sammenstille data for de totale utgiftene/kostandene norske kvotepliktige bedrifter har hatt til anskaffelse av klimakvoter under EU ETS siden 2015.

Svar:

Jeg oppfatter at representantens spørsmål gjelder hvor store utgifter norske kvotepliktige virksomheter (bedrifter) har hatt med å kjøpe klimakvoter siden 2015. Jeg holder derfor luftfart og skipsfart utenfor besvarelsen.

Det er et begrenset antall klimakvoter i EUs klimakvotesystem. De kvotepliktige bedriftene må levere én kvote per tonn CO₂ som slippes ut. Kvotesystemet setter dermed et tak på utslippene som omfattes av systemet. Kvoteene må gjøres tilgjengelig for de kvotepliktige. Hovedregelen er at kvotene auksjoneres, men inntil 43 prosent av samlet antall kvoter kan tildeles vederlagsfritt (gratis) til virksomheter som anses utsatt for karbonlekkasje. Formålet er å hindre karbonlekkasje, det vil si utflagging av bedrifter som er utsatt for konkurranse fra bedrifter i land utenfor EU/EØS og som ikke står overfor like høy utslippskostnad. Bedriftene kan fritt selge eventuelle overskuddskvoter i markedet. Bedriftene har derfor også økonomiske insentiv til å kutte utslipp selv om de får vederlagsfri tildeling. Utslippseffekten av systemet sikres

ved at antall kvoter i systemet reduseres årlig, slik at utslippene går ned. Utslippene fra bedriftene som omfattes av kvotesystemet, er omtrent halvert siden systemet ble etablert i 2005. Med dagens nedtrappingstakt vil systemet nå netto null utslipp rundt 2040.

Systemet bidrar til at norske bedrifter sammen med rundt 10 000 andre bedrifter i EU/EØS finner de mest effektive utslippskuttene. Det innebærer at ingen land i EU/EØS, heller ikke Norge, på forhånd bestemmer i hvilket land utslippskuttene i systemet relativt sett vil være størst. For systemets bidrag til Norges 2030-mål under Parisavtalen så vil det heller ikke spille en rolle hvor innenfor kvotesystemet klimagassutslippene er redusert.

For å anslå hvor store utgifter norske bedrifter har hatt for å kjøpe kvoter, kan det gjøres en forenklet beregning ved å se på bedriftenes samlede utslipp, antall kvoter de har fått tildelt vederlagsfritt, og gjennomsnittlig kvotepris for hvert enkelt år. Basert på en slik forenklet beregning har norske kvotepliktige bedrifter siden 2015 samlet hatt en årlig gjennomsnittlig nettoutgift på om lag 3,7 milliarder kroner til kjøp av kvoter, med et spenn på mellom 0,4 og 9,2 milliarder per år. De årlige nettoutgiftene har variert i takt med kvoteprisen, som har økt kraftig fra 2015 og frem til i dag. Nettoutgiftene varierer også mellom bedrift til bedrift og mellom sektorer, ut ifra utslipp og vederlagsfri tildeling.

De kvotepliktige virksomheter på fastlandet står for nærmere 28 prosent av de beregnede totale gjennomsnittlige nettokostnadene, mens virksomhetene offshore (olje og gass) står for 72 prosent. Offshorevirksomhetenes relative bidrag til totalen er altså høyere enn for landanleggene. Dette skyldes at virksomhetene offshore samlet sett får lavere vederlagsfri tildeling sammenlignet med størrelsen på utslippene.

Den forenklete beregningen tar ikke hensyn til at bedriftene kan kjøpe og selge kvoter til ulike tidspunkt. Den faktiske nettokostnaden for norske kvotepliktige virksomheter vil derfor avhenge av når bedriftene kjøper og selger kvoter, som følge av at kvoteprisen er ulik over tid.

Kvoter som ikke tildeles vederlagsfritt, selges til høystbydende gjennom en felleseuropeisk auksjonsordning. Mesteparten av inntektene tilfaller landene som er med i EU ETS. Statens inntekter fra salg av klimakvoter har de tre siste årene vært i størrelsesorden 2 til 3 milliarder kroner per år. Deler av inntektene fra auksjoner av kvoter går til ulike felleseuropeiske fond, som for eksempel Innovasjonsfondet som støtter utvikling og implementering av ny teknologi. Norske bedrifter, også de som ikke er underlagt kvotesystemet, kan søke støtte fra EUs Innovasjonsfond. I 2024 fikk åtte norske industri- og teknologibedrifter tilsagn om støtte på rundt 5,7 milliarder kroner fra fondet.

SPØRSMÅL NR. 3164

Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 30. september 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden gi 1) oversikt over hvilke tall departementet bruker for å synliggjøre utviklingen i Petroleumsinvesteringene siden 2005, 2) liste opp hvilke føringer og vedtak som er gjort siste 4 år som har begrenset og/eller petroleumsinvesteringer i perioden 2021-25, 3) liste opp hvilke føringer og vedtak som er gjort siste 4 år som har vil begrense petroleumsutvinning og/eller petroleumsinvesteringer fremover?

BEGRUNNELSE:

Til NRK hevder SVs Lars Haltbrekken at rødgrønn side har klart å begrense oljeutvinningen i inneværende regjeringssperiode. Ifølge Haltbrekken skyldes dette gjenn-

omslag SV har fått i Stortinget. Det hevder han samtidig som tall fra petroleumsbransjen viser at investeringene i petroleumssektoren har økt markant siste fire år. Det har i all hovedsak sin bakgrunn i oljeskattepakken, som ble vedtatt under borgerlig regjering. Jeg oppfatter at Haltbrekken mener investeringene i 2021-25 ville vært enda høyere uten SV; alternativt at SV har sikret gjennomslag for at investeringene fremover skal reduseres.

Svar:

Departementet bruker normalt historiske investeringstall innhentet av Søkeldirektoratet. Figuren under viser petroleumsinvesteringer (2025-kroner) i perioden 2005-2024.

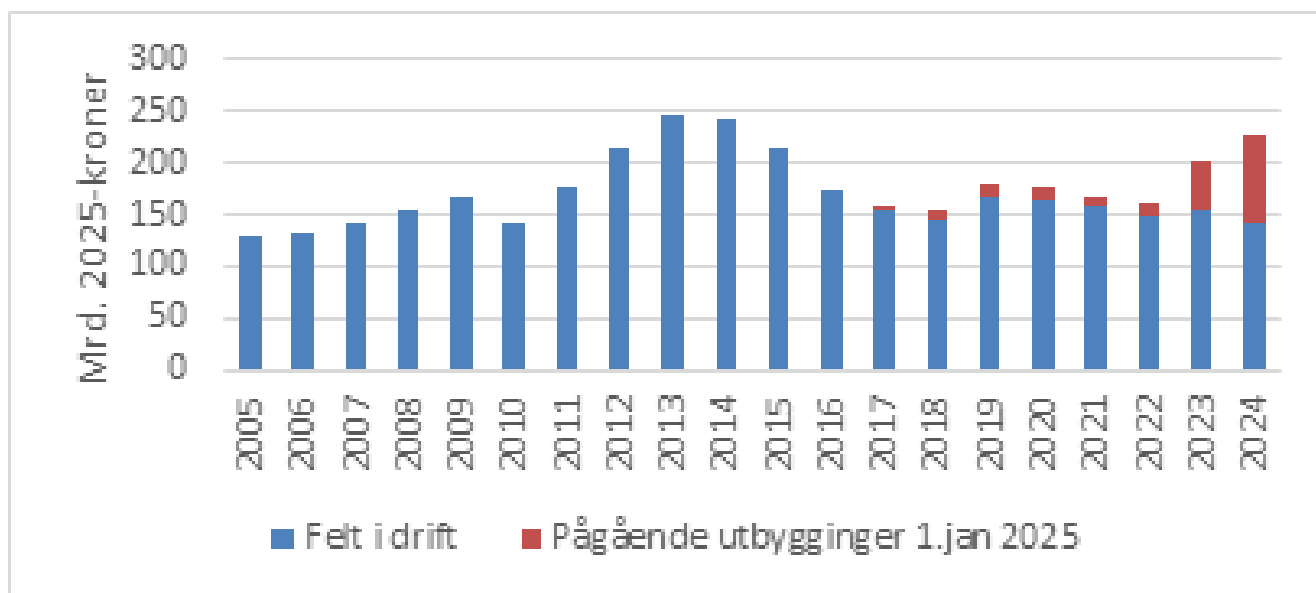
Figur: Petroleumsinvesteringer 2005-2024, milliarder 2025-kroner

Det er mange forhold som påvirker utviklingen i petroleumsutvinning og petroleumsinvesteringer, bl.a. prisforventninger, kostnadsutvikling, industrielle utviklingstrekk, forretningsmulighetene i åpnet, tilgjengelig areal og tilgang til prospektivt areal. For den type store og gjerne langsiktige investeringer som rettighetshaverne i petroleumsvirksomheten gjør, er det også helt sentralt at rammevilkårene fra myndighetene er stabile og forutsigbare. Videre at staten opptrer forutsigbart og faktabasert i sin gjennomføring av petroleumspolitikken. Som det framgår av figuren over gjennomføres det årlig store investeringer fra rettighetshaverne for å videreutvikle felt og bygge ut lønnsomme funn. Det er også betydelig vilje knyttet til videre leting på kontinentalsokkelen.

Rammevilkårene for petroleumsvirksomheten har i all hovedsak ligget fast gjennom siste stortingsperiode, og det er ikke grunn til å anta nevneverdige effekter på utvinning og investeringer av de «føringer og vedtak som er gjort siste 4 år», særlig på kort sikt. Det er imidlertid i forvaltningsplanen fra 2024 betydelige begrensninger på hvilke områder utvinningstillatelser kan tildeles i og begrensninger når det gjelder ikke-åpnede områder. Det an-

tas å ligge store ressurser i disse områdene som kunne gitt grunnlag for mer leting og økte investeringer på sikt.

Også fremover vil det være viktig at rammevilkårene for petroleumssektoren holdes stabile og forutsigbare, herunder at det gjennomføres årlige konsesjonsrunder. For å dempe produksjonsfallet fra 2030 og utover, må det også legges til rette for tilstrekkelig areal for leting slik at det vil kunne gjøres nye lønnsomme funn av betydning.

SPØRSMÅL NR. 3165**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 29. september 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Bystyret i Oslo skal vedta planprogram for ny terminal for utenlandsfergene. Det kan bety at seilingsled må legges om. Foreslått løsning er tett inntil et statlig naturreservat. Plasseringen har også stor innvirkning på marint liv.

Hvordan har regjeringen hittil vært involvert i prosessen, hvilke vurderinger har regjeringen foreløpig gjort angående lokalisering, og er det slik at staten av natur- og miljøhensyn og/eller seilingsled-hensyn har anledning til å legge ned veto mot plasseringen på Kongshavn?

BEGRUNNELSE:

Diskusjonen om ny fergeterminal for utenlandsfergene i Oslo har pågått lenge. Etter mange års utredning er saken kommet dit at bystyret i høst skal vedta et planprogram. Byrådet anbefaler samlokalisering på Kongshavn for «Danskebåten» og Kiel-fergen. Begge disse er sentrale i godstransport til/fra Norge.

Fagfolkene i Oslo kommunes Bymiljøetat har vært svært skeptiske til dette, miljøutredningene som er gjort viser at Kongshavn kommer dårligst ut, og også Oslo havn selv har gått imot denne løsningen. Kongshavn-løsningen kan blant annet innebære omfattende mudring/sprengning/konstruksjoner, både over og under vann med alt det medfører. Rødt deler denne bekymringen.

Både Bymiljøetaten og Oslo havn har som alternativ ønsket en samlokalisering på Vippetangen. Rødt støtter en slik plassering.

Oslo havn er en såkalt utpekt havn, og også definert som en del av det nasjonale stamnettet. Det betyr at spørsmål angående Oslo havn ikke er en rent lokalt anliggende, men også angår nasjonale myndigheter. Plassering av fergeterminal faller nødvendigvis innunder dette.

Av sakspapirene i saken, slik disse er vedlagt i oversendelsen fra byrådet til bystyret i Oslo, kan det virke som statlige myndigheter i svært liten grad har vært involvert i prosessen hittil. F.eks er spørsmål om seilingsled oppe, som angår Kystverket. Videre er foreslått lokasjon på Kongshavn svært tett opp til naturreservatet på Bleikøya, som er et av Oslofjordens største hekkeområder for sjøfugl.

Svar:

Oslo havn, herunder med terminalfunksjoner for utenriksfergene, er en viktig del av infrastrukturen som tilrettelegger for frakt av gods og passasjerer til og fra Norge.

Hva gjelder spørsmålet om mulig ny terminalstruktur for utenriksfergene er dette en sak som i utgangspunktet håndteres av Oslo kommune. Jeg legger til grunn at kommunen i dette arbeidet involverer berørte statlige etater som Kystverket, i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser.

Kystverket skal som havne- og farvannsmyndighet ivareta nasjonale og viktige regionale interesser knyttet til sjøtransport og havner, og har i henhold til planregelverket innsigelseskompetanse i saker som berører havne- og farvannsforvaltning, havner, kaianlegg, utnyttelse av sjøområder og sjøtransport. Tilsvarende er det andre myndigheter som har innsigelseskompetanse i saker som berører natur og miljø.

Dersom den kommunale planprosessen ikke fører frem, og det fremmes innsigelse fra en eller flere statlige myndigheter til planen, vil saken måtte løftes til departements- og regjeringsnivå. Jeg vil imidlertid peke på betydningen av at det arbeides videre med den lokale prosessen for å finne løsninger som kan ivareta både kommunale og statlige oppgaver og interesser, i tråd med formålet med plan- og bygningsloven.

SPØRSMÅL NR. 3166**Innlevert 19. september 2025 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 24. september 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Vil statsråden bryte ned monopolet NBTK i praksis har på behandling av personer med kjønnsinkongruens, sørge for et helhetlig og omsorgsfullt behandlingstilbud ved de regionale sentrene for kjønnsinkongruens, og hvordan vil statsråden sørge for å utvikle og forbedre behandlingstilbudet for personer med kjønnsinkongruens i den kommende stortingsperioden?

BEGRUNNELSE:

Transpersoner i Norge har et svært begrenset behandlingstilbud. I dag har Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens (NBTK) på Rikshospitalet monopol på vurdering, behandling og gjennomføring av operasjoner for personer med kjønnsinkongruens.

Rødt har vært i kontakt med en kvinne som, etter avslag fra NBTK i 2020, ble stående uten oppfølging fra verken spesialisthelsetjenesten eller regionalt behandlingstilbud. For å få nødvendig behandling måtte hun i utgangspunktet oppsøke private helsetjenester. Siden tidlig 2023 har hun vært på kontinuerlig hormonbehandling forskrevet og fulgt opp av sin fastlege. Til tross for dette fikk hun i 2025 avslag i egen helseregion på videre oppfølging og videreføring av behandling, med henvisning til det fem år gamle avslaget fra NBTK.

Som konsekvens av dette avslaget står kvinnen igjen uten mulighet for å få den behandlingen hun trenger. Situasjonen til denne kvinnen er dessverre ikke unik, og den viser et system som svikter transpersoner. Ifølge Bufdir har transpersoner dårligere fysisk og psykisk helse og livskvalitet enn andre. Depresjon og angst, lav tilfredshet med psykisk helse, selvmordstanker og selvmordsforsøk er betraktelig høyere blant lhbt+-personer. Gjentatte avslag, et lukket system og en behandling mange opplever som lite omsorgsfull kan være svært skadelig, særlig for en gruppe hvor mange allerede er svært sårbare.

Arbeiderpartiet skriver i sitt arbeidsprogram at de vil sikre et desentralisert behandlingstilbud for transpersoner. For å oppnå dette må helseregionene i hele landet kunne tilby kjønnsbekreftende behandling og oppheve NBTK sitt monopol. Transpersoner og personer med kjønnsinkongruens skal få god, omsorgsfull og helhetlig behandling, noe det norske helsevesenet er langt fra å oppnå i dag.

Svar:

Jeg er opptatt av at alle mennesker med behov for helsehjelp skal få et tilbud innenfor den offentlige helsetjenesten. Samtidig er det slik at legenes rolle med å ivareta faglig forsvarlighet innebærer at de ikke alltid kan imøtekomme alle pasienters behandlingssønsker. I disse tilfellene er det viktig at helsepersonellet gir god informasjon og tydelig begrunnelse ved et avslag, og undersøker muligheter for annen hjelp i samarbeid med pasienten og lokale tjenesteytere.

Som det går frem av mitt svar til stortingsrepresentant Almeland 19. august er det de regionale helseforetakenes oppgave å vurdere hva slags behandling som er forsvarlig og praktisk mulig å tilby mennesker med kjønnsinkongruens i regionene. Tilgang på kvalifisert personell er en av de største utfordringene på dette området slik det er på andre små fagområder. Derfor tar det også tid å bygge opp tilstrekkelig kompetente fagmiljøer i regionene. I tillegg trenger vi mer kunnskap og forskning om temaet, bl.a. om langtidseffekter av behandling. I denne situasjonen er det viktig at den nasjonale behandlingstjenesten fortsatt har en sentral rolle i oppfølging av alle aldersgrupper, for å sikre tilstrekkelig kvalitet og pasientsikkerhet i behandlingstilbudet.

Parallelt med å videreutvikle helsetjenesten og styrke kunnskapsgrunnlaget for behandling av kjønnsinkongruens er det avgjørende at alle berørte sektorer i samfunnet sammen verner om rettighetene til LHBT+personer generelt, gjennom å arbeide for økt inkludering, likeverdige tjenester og større aksept for skeive. Regjeringens politikk på området er nedfelt i handlingsplanen for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023-2026):

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/regjeringens-handlingsplanfor-kjonns-og-seksualitetsmangfold-20232026/id296>

SPØRSMÅL NR. 3167

Innlevert 21. september 2025 av stortingsrepresentant Ola Borten Moe

Besvart 29. september 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Gitt at man legger inn de samme dynamiske virkningene med økt arbeidsdeltakelse som Sverige opplevde etter at de innførte jobbskattefradrag, hvor stort er provenytapet på et særskilt arbeidsfradrag på 125 000 for alle som tjener under 650 000 kroner, og hvor stort er provenytapet om man reduserer utbytteskatten til 22 % og innfører en verdifastsettelserabatt på 50 % for alle verdier som inngår i næringsvirksomhet, inkludert aksjer?

BEGRUNNELSE:

Sverige har høstet gode erfaringer med jobbskattefradraget sitt på lavere og mildere inntekter og derigjennom lyktes med å øke arbeidsdeltakelsen sin. I vår egen økonomi signaliserer stadig flere at det er mangel på arbeidskraft, samtidig som vi opplever at alt for mange er på trygd og ytelse, og av ulike grunner står utenfor arbeidslivet, spesielt blant de unge. Det er derfor både viktig og riktig å sammenligne Norge og Sverige når det kommer til effekten av målrettede skattelettelse på arbeidsinntekt. Videre opplever Norge kapitalflukt gjennom personer som flytter ut av landet og tar pengene sine med seg. Dette svekker nasjonal investeringskapasitet og over tid nasjonalt eierskap. Endelig var det aldri meningen at alt overskudd fra oljefondet skulle gå til økt offentlig forbruk.

Svar:

Regjeringen ønsker å få flere i arbeid og færre på trygd, og vurderer løpende ulike tiltak for å få flere til å delta i arbeidsmarkedet. Som et ledd i dette arbeidet, ønsker regjeringen å gjennomføre et forsøk med arbeidsfradrag for unge. Hensikten med et slikt forsøk er nettopp å skaffe kunnskap om hvordan et arbeidsfradrag, og økonomiske insentiver generelt, påvirker yrkesdeltakelse og arbeidsinnsats.

Et arbeidsfradrag i skattesystemet kan være et supplement til mer målrettede tiltak på utgiftssiden for å få flere i arbeid, og har vært foreslått flere ganger, blant annet av Solberg-regjeringen i 2021 og av Skatteutvalget (NOU 2022: 20). En rekke land har tilsvarende ordninger, blant annet Finland, Sverige og Danmark. Likevel er kunnskapsgrunnlaget om virkningene av et arbeidsfradrag mangelfullt, og eksisterende studier gir sprikende anslag på effektene.

Sverige innførte sitt «jobbskatteavdrag» i 2007, og etter dette har fradraget blitt utvidet en rekke ganger. Det «ordinære jobbskatteavdraget», som gis til personer yngre enn 66 år, gir i 2025 en skattebesparelse på inntil om lag SEK 50 000 per person. Dette er om lag fire ganger så høyt som i Skatteutvalgets forslag, og nesten dobbelt så høyt som i regjeringens forslag til forsøksordning. Fra 2025 trappes ikke fradraget ned for høyere inntekter. Samlet anslås jobbskatteavdraget å redusere skatteinntektene i Sverige med over SEK 200 mrd.

Det er utfordrende å evaluere den svenske ordningen ettersom ordningen ble innført for alle og man dermed ikke har noen naturlig sammenligningsgruppe, se blant annet Edmark (2012)¹:

«Vi finner dock att, så som reformen har genomförts, är det inte möjligt att trovärdigt säga någonting om dess effekter. Anledningen är att det inte finns några grupper som är opåverkade av reformen och som därmed kan användas som kontrollgrupper i utvärderingen».

Det svenske finansdepartementet viser til anslag fra modellbaserte analyser som tyder på at jobbskatteavdraget øker arbeidstilbudet. Den svenske Riksrevisionen har gransket endringene som ble gjennomført i perioden 2011–2023, som samlet reduserte inntektsskatten med nærmere SEK 100 mrd.² De vurderer at endringene på sikt gir økt arbeidstilbud, men anslår at selvfinansieringsgraden er relativt lav (om lag 11 pst.). Det vil si at økte skatteinntekter som følge av adferdsendringer, anslås å dekke inn om lag 11 mrd. kroner av det opprinnelige provenytapet på 100 mrd. kroner. Riksrevisionen konkluderer med at den svenske regjeringen «har gitt et ufullstendig og delvis forskjønnert bilde av hvordan foreslåtte endringer i inntektsskatten skaper forutsetning for en høy sysselsetting, flere arbeidende timer og rettferdig fordelt velstand». Også det finanspolitiske rådet i Sverige har vurdert at den svenske regjeringens anslag på sysselsettingseffekter av jobbskatteavdraget trolig er overvurdert, og at effekten på skatteinntekter dermed er undervurdert.³

Sverige har over tid lyktes med å øke sysselsettingssandelen, men det er krevende å anslå hvordan ulike faktorer har bidratt. Sverige gjennomførte flere ulike tiltak på omtrent samme tid.⁴ Sysselsettingsutvalgets ekspertgruppe trakk i sin rapport fra 2019 fram Sverige som et eksempel på et land som hadde gjennomført flere reformer for å øke

1 Edmark, Karin mfl. (2012) «Därför går det inte att utvärdera jobbskatteavdraget.» Ekonomisk Debatt 5 (2012): 6–16.

2 Se granskningsrapport fra Riksrevisjonen (2023) «Förändrade inkomstskatteregler 2011–2023. Bristfälligt redovisning till riksdagen», RiR 2023:10

3 Finanspolitiska rådet (2025) «Svensk finanspolitik. Finanspolitiska rådets rapport 2025»

4 Se PROP. 2013/14:100 Bilaga 4 fra det svenske finansdepartementet.

sysselsettingen, se NOU 2019: 7 Arbeid og inntektssikring. Tiltak for økt sysselsetting. Utvalget pekte blant annet på pensjonsreformen på 1990-tallet, innføringen av jobbskatteavdrag og flere innstramminger i inntektssikringsordningene, herunder strengere inngangsvilkår for uføretrygd som tiltak som kan ha bidratt til økt sysselsetting i Sverige. Sysselsettingsutvalget ville likevel ikke tilrå innføring av et jobbskatteavdrag, og viste til at basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag vil et slikt fradrag «bare gi moderate sysselsettingseffekter sammenlignet med det betydelige provenytapet en slik ordning vil innebære».

Et arbeidsfradrag skiller seg fra generelle satsreduksjoner i skattesystemet. For det første er det et bunnfradrag i arbeidsinntekt. Økt bunnfradrag innebærer at mange personer får lavere skatt, men i de fleste tilfeller reduseres ikke skatten på den siste kronen man tjener, og fradraget gjør det derfor ikke mer lønnsomt å jobbe litt ekstra. Dersom fradraget målrettes mot lave inntekter, vil mange tvert imot få økt skatt på den siste kronen man tjener. Lavere skatt kan dessuten i seg selv gjøre at man tar seg råd til å jobbe noe mindre. For det andre er et arbeidsfradrag ikke en generell lettelse ettersom det ikke gis i trygdeinntekt. Hvis trygdene skal holdes utenfor brede lettelser, må det i så fall begrunnes med at det er nødvendig for å få flere i jobb og færre på trygd. Det vil forsøksordningen med et arbeidsfradrag for unge gi kunnskap om.

Regjeringens strategi er først å skaffe kunnskap om virkningene et arbeidsfradrag kan ha på arbeidstilbudet, før en eventuelt iverksetter et kostbart fradrag for alle som er i arbeid. Dersom man i stedet innfører et arbeidsfradrag for alle, kan man ikke forvente å få økt kunnskap om effektene. Årsaken er, som henvisningen til Sverige over viser, at man ikke har noen kontrollgruppe å sammenligne med for å si noe om hvordan utviklingen hadde blitt uten frad-

raget. Selv i etterkant, etter at fradraget har virket noen år, vil man trolig ikke ha noe bedre grunnlag enn det vi har i dag for å vurdere virkningene av fradraget.

Regjeringen mener derfor det er ønskelig å teste ut virkningene av et arbeidsfradrag gjennom et forsøk, før en eventuelt innfører et bredt fradrag. Forsøket gir grunnlag for å vurdere både om et arbeidsfradrag bør innføres, og hvordan et slikt fradrag eventuelt bør utformes.

Et arbeidsfradrag kan utformes på ulike måter. I forslaget som ble sendt på høring 27. mai 2025 skisserte regjeringen et fradrag på 125 000 kroner som trappes ned med 40 pst. av arbeidsinntekt over 335 000 kroner, og dermed var utfaset ved en arbeidsinntekt på 647 500 kroner.

Man kan oppnå det samme punktet hvor fradraget er fullt utfaset, med ulike kombinasjoner av raskere utfasing over et kortere inntektsintervall eller saktere utfasing over et lengre inntektsintervall. I beregningene under, er det lagt til grunn samme utforming av fradraget som i høringsnotatet fra regjeringen, se tabell 1.

Tabell 1 viser anslåtte provenyvirkninger av skatteendringene som skisseres i spørsmålet:

- Et arbeidsfradrag på 125 000 kroner som trappes ned med 40 pst. av arbeidsinntekt over 335 000 kroner, anslås å redusere provenyet med om lag 18,2 mrd. kroner.
- En reduksjon av utbytteskatten til 22 pst. på aksjonærens hånd (ved å redusere oppjusteringsfaktoren for utbytte i alminnelig inntekt fra 1,72 til 1), anslås å redusere provenyet med om lag 19,3 mrd. kroner.
- Aksjer og næringseiendom har i 2025 en rabatt på 20 pst., mens rabatten for andre direkte eide driftsmidler er 30 pst. En økning i disse rabattene til 50 pst. anslås å gi et provenytap på om lag 8,1 mrd. kroner.

Tabell 1 Anslåtte provenyvirkninger av endringer i skattereglene som skisseres i spørsmålet. Negative tall betyr lettelser. Sammenlignet med 2025-regler. Mrd. kroner

	Mrd. kroner
Arbeidsfradrag på 125 000 kroner	-18,2
Redusere utbytteskatten til 22 pst.	-19,3
Innføre 50 pst. rabatt for aksjer og driftsmidler mv.	-8,1

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt.

Beregningene er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt. Datagrunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2022. Denne statistikken gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen. Datagrunnlaget er fremskrevet til 2025. Beregningene kan være usikre bl.a. fordi datagrunnlaget ikke omfatter alle skattyterne og er sjablongmessig fremskrevet.

Beregningene inkluderer kun de direkte, mekaniske virkningene på skatteinntektene. De tar ikke hensyn til at endringer i skattereglene kan påvirke skattyternes atferd, som igjen kan ha betydning for offentlige finanser. For

eksempel vil et arbeidsfradrag kunne ha ulike, og til dels motstridende, effekter på samlet arbeidstilbud, se omtalen over. Erfaringene tilsier at endringer av utbytteskatten gir store tilpasninger av utbetalt utbytte. En reduksjon av utbytteskatten, slik det skisseres i spørsmålet, vil også øke forskjellen mellom høyeste marginalsatt på lønn og utbytte betydelig. I 2025 er høyeste effektive marginalsatt 53,9 pst. for lønn inkludert arbeidsgiveravgift og 51,5 pst. for aksjeutbytte. Med 22 pst. skatt på utbytte på aksjonærens hånd vil satsforskjellen øke fra 2,4 prosentenheter til 14,7 prosentenheter.

Dette ville gjort det vesentlig mer lønnsomt å ta ut arbeidsinntekter som utbytte fremfor lønn, noe som kunne bidratt til å øke provenytapet ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 3168

Innlevert 21. september 2025 av stortingsrepresentant Ola Borten Moe

Besvart 29. september 2025 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen

Spørsmål:

Hvor mye investeringsmidler går evt. som tilskudd til ny kapasitet innenfor kylling, egg og griseproduksjon, og i så fall i hvilke regioner?

BEGRUNNELSE:

Det bevilges årlig investeringsmidler til landbruket gjennom jordbruksavtalen. Jeg mener at hovedprioriteringen innenfor husdyr er grovforproduksjonene. Men jeg lurer likevel på om det i det hele tatt går investeringsmidler til ny kapasitet innen kylling, egg og gris. Det oppsto en spesiell situasjon i Trøndelag i 2023-24 da Nortura sa opp kyllingkontraktene med alle sine leverandører uten forvarsel. Det kan selvsagt være dramatisk for den enkelte produsent. Det ligger også en slags ironi i at Nortura som samvirke er den første bedriften som gjør det samvirket var opprettet for ikke å gjøre. Jeg tror heldigvis det har ordnet seg for langt de fleste produsentene i Trøndelag. Dette er ikke departementets ansvar. Men om det skulle være slik at staten gjennom tilskudd subsidierer inn ny kapasitet havner mange i en dobbelt uheldig situasjon der produksjonsgrunnlaget for den enkelte i prinsippet forsvinner samtidig som fellesskapets ressurser i så fall brukes til å få på plass ny kapasitet et annet sted. I tillegg kan det være konkurransevidende mellom regionene.

Svar:

Det er stor investeringsvilje i landbruket, og investerings- og bedriftsutviklingsmidlene (IBU) har derfor blitt betydelig styrket de senere årene. Siden 2021 har bevilgningen til IBU økt med nærmere 90 prosent. Midlene er fordelt til fylkene. Ut over de nasjonale føringene for midlene, legger landbrukspartnerskapene i fylkene regionale føringar for bruken av IBU ved å prioritere mellom ulike produksjoner og områder innad i det enkelte fylke.

IBU skal bidra både til utvikling av ny næringsvirksomhet på landbrukseiendommen og til utvikling og modernisering av det tradisjonelle landbruket. Det er blant annet behov for modernisering og oppgradering

av driftsapparatet innenfor alle produksjoner for å imøtekomme krav til dyrevelferd. En stor del av investeringsmidlene går til melke- og storfeproduksjon for å imøtekomme kravet om løsdrift som trer i kraft i 2034.

Når det gjelder investeringsmidler til ny kapasitet innen kylling, egg og gris varierer investeringene mellom produksjonene, både hvor det investeres, om det investeres i ny produksjon, utvidelse av produksjonen, eller om det i hovedsak investeres for å oppgradere driftsapparatet. Tall for 2024 og 2025 viser at det er gitt tilskudd i alle fylker, med unntak av Finnmark, til investeringer innenfor egg, kylling eller svin. Primært investeres det i utvidelse av eksisterende kapasitet, eller for oppgradering av driftsapparatet.

For kylling er det i 2024 og 2025 innvilget tilskudd til seks prosjekter for til sammen 8,5 mill. kroner. Prosjektene er konsentrert til fire fylker i Østlands-området. Det investeres i hovedsak for å øke kapasiteten, og det er ingen nyetableringer. Jeg vil vise til at Nortura ikke er markedsregulator for kylling, og dermed ikke har mottaksplikt for råvare fra primærprodusent. Styringen av produksjonen skjer derfor gjennom kontraktproduksjon.

Siden høsten 2023 har det vært underskudd på egg, og det er derfor rekruttert flere nye eggprodusenter. Dette gjenspeiles i nivået på investeringene. Det har vært investert for om lag 64 mill. kroner innenfor eggproduksjon i 2024 og 2025 i til sammen ni fylker. Det er ikke gitt investeringsstilskudd til eggproduksjon i Finnmark, Trøndelag, Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland. De fleste prosjektene gjelder utvidelse av eksisterende kapasitet, i tillegg til noen nyetableringer.

Innenfor svineproduksjon (smågris, slaktegris og kombinert svinehold) er det samlet investert for om lag 100 mill. kroner i perioden, hvor flesteparten av prosjektene vil øke produksjonen. Svineproduksjon foregår i store deler av landet, og det er gitt investeringsstilskudd i elleve fylker. De største investeringene er gjort i Trøndelag, Vestfold og i Agder.

SPØRSMÅL NR. 3169**Innlevert 21. september 2025 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 29. september 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Hvor stort er det norske statsbudsjett sammenlignet med det svenske, finske og danske, hvordan er veksten i norske offentlige utgifter sammenlignet med de samme landene i den siste tiårsperioden år for år og kan departementet godgjøre kvantitativt og kvalitativt at ev større offentlige utgifter i Norge synes igjen i bedre offentlige tjenester i Norge?

BEGRUNNELSE:

Sverige har høstet gode erfaringer med jobbskattefradraget sitt på lavere og mildere inntekter og derigjennom lyktes med å øke arbeidsdeltakelsen sin. I vår egen økonomi signaliserer stadig flere at det er mangel på arbeidskraft, samtidig som vi opplever at alt for mange er på trygd og ytelse, og av ulike grunner står utenfor arbeidslivet, spesielt blant de unge. Det er derfor både viktig og riktig å sammenligne Norge og Sverige når det kommer til effekten av målrettede skattelettelser på arbeidsinntekt. Videre opplever Norge kapitalflukt gjennom personer som flytter ut av landet og tar pengene sine med seg. Dette svekker nasjonal investeringskapasitet og over tid nasjonalt eierskap. Endelig var det aldri meningen at alt overskudd fra oljefondet skulle gå til økt offentlig forbruk. Viser for øvrig til spørsmål også fra representanten Borten Moe om samme tema.

Svar:

Størrelsen på det norske, svenske, finske og danske statsbudsjettet målt ved statens utgifter er oppstilt i tabell 1. Statsbudsjettens størrelse som andel av BNP er også vist, for å kunne sammenligne budsjettene relativt til økonomiens størrelse.

Det er imidlertid flere forhold som gjør at statsbudsjetter er lite sammenlignbare mellom land. Ansvars-

fordelingen mellom ulike forvaltningsnivåer er forskjellig mellom land, og det varierer i hvor stor grad lokale myndigheter finansierer sine utgifter med egne skatteinntekter eller med overføringer fra staten. Det kan også være forskjeller i budsjettpraksis, for eksempel ved at fordelingen mellom statsbudsjettet og andre statsregnskaper er forskjellig. Det tilsier at man burde se på utgifter i hele offentlig forvaltning ved sammenligning med andre land. Ulik skattemessig behandling av offentlige ytelser vil også påvirke størrelsen på offentlige utgifter, og bør hensyntas ved sammenligning mellom land. Dette er ikke hensyntatt i tallene som gjengis under.

Tabell 2 viser utviklingen i offentlige utgifter målt som andel av BNP fra 2014 til 2024. Siden 2014 har offentlige utgifter i Norge økt raskere enn verdiskapningen, mens de i samme periode har vokst mindre enn verdiskapningen i Danmark og Sverige. I Finland har offentlige utgiftene i sum over perioden utviklet seg om lag i takt med verdiskapningen.

Utvikling i offentlige utgifter bør sees i sammenheng med utviklingen i offentlige inntekter. For de fleste andre representerer BNP et anslag på landets inntekter eller skattegrunnlag. Siden Norge har store fondsinntekter som ikke regnes med i BNP-tallene, gir en sammenligning av utgifter målt i forhold til BNP et ufullstendig bilde av forholdet mellom inntektene i økonomien og statens utgifter. Målt som andel av (justert) brutto nasjonalinntekt er utgiftsandelen i Norge lavere enn målt som andel av Fastlands-BNP, og mer på linje med våre naboland, se tabell 3. For Norge er BNI justert for kontantstrømmen, ettersom det kan anses som en omplassering av formue og ikke en inntekt.

Finansdepartementet har ikke hatt mulighet til å gjøre en kvantitativ eller kvalitativ vurdering av om høyere offentlige utgifter i Norge synes igjen i bedre offentlige tjenester innenfor svarfristen for skriftlige spørsmål.

Tabell 1 Statsbudsjettets utgifter for nordiske land¹,

	Norge ³	Sverige	Finland	Danmark
Statsbudsjett 2025 (mrd. NOK ²)	1 991,2	1 890,5	1 038,6	1 526,4
Andel av BNP (pst.)	51,6 ⁴	26,5	31,4	31,2

1 Statsbudsjett-utgifter for Sverige, Finland og Danmark er hentet fra landenes budsjetter for 2025.

2 Tall i millioner NOK, valutakurser er Norges Banks midtkurser for 22.09.25.

3 Statsbudsjettets utgifter for Norge er uten petroleum og lånetransaksjoner.

4 Målt som andel av BNP for Fastlands-Norge.

Kilde: OECD og Finansdepartementet.

Tabell 2 Utgifter i offentlig forvaltning. Prosent av BNP.

År	Fastlands-Norge ¹	Finland	Danmark	Sverige
2014	57,1	57,6	55,1	45,9
2015	58,3	55,7	54,4	49,0
2016	58,9	55,1	52,4	51,2
2017	59,0	52,8	50,6	50,1
2018	58,7	52,7	50,8	48,5
2019	59,4	52,6	49,8	51,1
2020	64,5	56,5	53,3	57,5
2021	60,9	55,1	49,4	47,1
2022	58,9	52,6	44,9	38,1
2023	60,5	55,9	46,8	46,7
2024	62,0	57,6	46,5	49,3

1 For Fastlands-Norge er utgiftene er fratrukket rente-, skatte- og forvaltningskostnader i SPU.

Kilde: OECD og Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3 Utgifter i offentlig forvaltning. Prosent av BNI1.

År	Norge	Sverige	Finland	Danmark
2014	48,7	50,7	57,0	53,2
2015	49,8	50,0	55,3	52,8
2016	50,9	50,3	54,9	51,1
2017	50,9	49,5	52,8	49,5
2018	50,4	49,8	52,5	49,4
2019	52,8	48,3	52,4	48,4
2020	56,7	51,2	55,6	51,7
2021	52,1	48,2	54,2	47,6
2022	49,5	47,0	52,2	43,5
2023	53,4	47,3	55,7	45,5
2024	53,8	47,9	57,2	44,9

1 For Norge er BNI fratrukket utbytte fra Equinor, inntekter fra Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) og påløpte petroleumsskatter.

Kilde: OECD, Verdens Banken og Statistisk sentralbyrå.

SPØRSMÅL NR. 3170

Innlevert 21. september 2025 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 29. september 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Korleis meiner statsråden ei eventuell implementering av EU si avskogingsforordning (EU 2023/1115) står seg

i høve Grunnlova § 97 som sler fast at inga lov må gjevast tilbakeverkande kraft, sett i lys av at forordninga inneber ei begrensning i handel med varer regulert av EØS-avtala (skinn, lær og andre avleidde produkt) basert

på produksjon på lovleg avskoga områder i perioden etter 31.12.2020, når vil Stortinget bli forelagt ei sak om implementering av avskogingsforordninga og kva for vurderingar knytt til Grl. § 97 vil gjerast?

GRUNNGJEVING:

Grunnlova § 97 slår fast at ingen lov må gjevast tilbakeverkande kraft. Dette er eit fundamentalt prinsipp i rettssystemet vårt, og skal verna folk og næringsliv mot uforutseielege og urimelege inngrep i allereie etablerte rettsforhold. Det handlar om rettstryggleik, tillit til styresmaktene og føreseielegheit i lovgivinga. Paragrafen gjeld ikkje kun lover, men også forskrifter og skattevedtak.

EU si avskogingsforordning (EU 2023/1115) artikkel 2 (13) (a) definerer avskogingsfri som at dei relevante produkta inneheld, er blitt föra med eller er blitt framstilte ved bruk av relevante råvarer produserte på areal som ikkje har vore utsette for avskoging etter den 31. desember 2020. Når norske bønder har lagt om skog til beitemark etter 31. desember 2020, har dei gjort det i god tru om at dei kan omsetja heile dyret, inkludert avleidd produkt som lær eller skinn. Folk som har klargjort beitemark i denne perioden, har gjort det under eit regelverk som ikkje inneheldt slike forpliktingar, og dei kunne ikkje med rimeleg grunn føresjå at tiltak i denne perioden i ettertid ville bli ramma av forbod i omsetjinga. Ei innskrenking i næringsfridomen i ettertid rokkar ved grunnleggjande forventningar og tilliten til rettssystemet.

Det er ikkje tilstrekkeleg at føremåla er gode, for òg miljøtiltak må skje innanfor rammene av Grunnlova. Derfor bør det svarast klart på korleis denne forordninga vert vurdert opp mot Grunnlova § 97, og kva utgreiingar som vert gjort og lagt fram for Stortinget.

I ei melding lagt ut på regjeringa sine nettsider i juni d.å. heiter det at:

“Stortingets samtykke til innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen vil være nødvendig. Regjeringen vil tilstrebe at dette skjer så raskt som mulig.”

Svar:

Regjeringen besluttet i juni 2025 at Norge skal gå inn for at avskogingsforordningen innlemmes i EØS-avtalen, bortsett fra de delene av forordningen som faller utenfor EØS-avtalen.

Vi arbeider nå med å følge opp dette i dialog med de andre EØS/EFTA-landene og EU, samtidig med den nasjonale prosessen som omfatter høring av forslag til gjennomføring og foreleggelse av saken for Stortinget. Disse prosessene vil klargjøre i enda større grad hvordan forordningen skal gjennomføres i Norge. Prosessene er ikke fullført. Vi kan derfor ikke si med full sikkerhet nå hvordan alle elementer som gjelder gjennomføring av forordnin-

gen vil bli. Stortinget vil få seg saken forelagt når dette er tilstrekkelig avklart i dialogen med EU.

Det EØS-rettslige utgangspunktet er at de norske forpliktelsene etter en rettsakt oppstår når EØS-komitebeslutningen om innlemmelse trer i kraft. Det følger av artikkel 104 og Protokoll 1 nr. 11. Ikrafttredelsesdatoen vil fremgå av beslutningen, den er vanligvis rett etter at beslutningen tas, forutsatt at ingen har tatt forbehold om gjennomføring av konstitusjonelle prosedyrer. Da trer beslutningen først i kraft etter at disse er gjennomført. Det følger av artikkel 103. Hvis beslutningen tas tidsnok og ingen EØS/EFTA-land trenger å ta forbehold om gjennomføring av konstitusjonelle prosedyrer, vil ikrafttredelse kunne skje samtidig med oppstart for anvendelse i EU, som p.t. er satt til 30. desember 2025. Fra ikrafttredelsesdatoen for beslutningen vil vi også være forpliktet til å ha gjennomført avskogingsforordningen og starte anvendelsen av den.

Fra denne datoen må råvarer og produkter fra disse som omfattes følge kravene i forordningen slik den er innlemmet i EØS og gjennomført i norsk rett. For råvarene tre og storfe vil de norske forpliktelsene omfatte trær som er hogd og storfe som er født 30. desember 2025 eller senere. Disse må oppfylle kravene om lovlighet, være avskogingsfrie og omfattes av en aktsomhetserklæring. Med avskogingsfri etter forordningen menes at relevante råvarer og produkter ikke stammer fra arealer som er avskoget til jordbruksformål eller forårsaket skogforringelse etter 31. desember 2020.

Datoen representanten viser til, 31. desember 2020, er knyttet til definisjonen av avskogingsfrie råvarer og produkter fra disse, ikke til datoen for ikrafttredelse eller anvendelse. Forordningen vil gjelde for norske råvarer og produkter som er produsert etter at forordningen trer i kraft for Norge.

For trær settes produksjonstidspunktet til når treet ble hogd, for storfe når dyret ble født. Storfe som har beitet på et avskoget areal før forordningen tar til å gjelde for Norge (30.12.2025 eller senere) vil ikke omfattes av forbudet. Hud og skinn fra slike kyr kan fritt omsettes. Forordningen gjelder for huder og skinn fra storfe som er født og som beiter på et avskoget areal etter at forordningen tar til å gjelde for Norge (30.12.2025 eller senere).

Etter regelverket vil omsetningen av huder og skinn fra storfe født 30.12.2025 eller senere, som har beitet på et areal som ble avskoget etter 30.12.2020, omfattes av forordningen fra det tidspunktet forordningen tar til å gjelde for Norge. Ifølge juridisk teori og praksis er en privatperson som hovedregel bundet til og må akseptere nye forvaltningsrettslige regler. I dette tilfellet reglene knyttet til når tidspunktet for å definere avskoging tar til å gjelde fra. Hvis en grunneier må endre sin bruk eller sine planer for et avskoget areal som er avskoget etter 30.12.2020, er det på linje med andre tilpasninger aktører må gjøre som følge av endrede juridiske og andre rammebetingel-

ser. Det betyr ikke at regelverket gis tilbakevirkende kraft, og som sådan har det heller ikke relevans opp mot grunnloven § 97.

For ordens skyld nevner jeg at varer som plasseres på EU-markedet må følge forordningens krav fra datoen

for anvendelse i EU, selv om EØS-komitebeslutningen skulle tre i kraft senere. Dette blir på samme måte som for andre land utenfor EU som ønsker å eksportere til EU.

SPØRSMÅL NR. 3171

Innlevert 21. september 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 26. september 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Hvilken holdning har statsråden til å samle stortingsvalg og kommunevalg til samme år?

BEGRUNNELSE:

Gjennomføring av valg hvert fjerde år fremfor hvert andre år vil bidra til en mer effektiv valgordning og kan også bidra til å øke valgdeltakelsen. Både kostnadsmessig, men også fordelene av at partiene kan vise frem helheten i sin politikk på alle nivå er en gevinst med å tenke nytt.

Svar:

Stortinget vedtok i juni 2023 en ny valglov som viderefører ordningen med adskilte tidspunkter for valg til Stortinget og valg til fylkesting og kommunestyre. Lovarbeidet bygger på Valglovutvalgets utredning i NOU 2020: 6 Frie og hemmelige valg – ny valglov. Et stort flertall i utvalget

mente at felles valgdag for alle valg var problematisk med tanke på velgernes totale politiske engasjement, involvering og opplevelse av å ha innflytelse på politikken. Utvalgets flertall pekte også på det da ville være en fare for at rikspolitikken i enda større grad ville dominere mediebildet og debatten.

Når mitt departement la frem forslag til ny valglov i Prop. 45 L (2022-2023), ble vurderingene til Valglovutvalget støttet. Departementet trakk også frem hensynet til de yngste velgerne. Med felles valgdag for lokale og nasjonale valg, vil det være enkelte førstegangselgere som vil være nærmere 22 år før de får stemme ved valg for første gang. I tillegg trekker departementet frem at det vil bli vanskeligere for kommunene å opprettholde kompetansen på valggjennomføring dersom valg holdes hvert fjerde år.

Jeg mener at dette spørsmålet er grundig utredet og at den løsningen Stortinget nylig har vedtatt fungerer godt.

SPØRSMÅL NR. 3172

Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 30. september 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Har Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt oversendt til Kystverket eller andre departement/etater sine respektive svar på oppdraget, når kan man forvente at de svarene

foreligger, og vil de bli offentlige slik som regjeringen ved NFD nå har gjort med risikovurderingen fra Forsvarsmateriell som ble oversendt 1. september?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Statsråden sitt svar på mitt spørsmål:

Dokument nr. 15:3081 (2024-2025)

Innlevert: 03.09.2025

Sendt: 03.09.2025

Besvart: 11.09.2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik

Statsråden skriver, sitat:

Etter anmodning fra Kystverket ga Forsvarsdepartementet etatene Forsvarsmateriell, Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt i oppdrag å bidra med nødvendig kompetanse til kartleggingen. Som en del av Kystverkets interne saksforberedelser mottok de 1. september 2025 en risikovurdering fra Forsvarsmateriell. Slik informasjon

kan unntas fra offentlighet i henhold til offentleglova § 15 andre ledd, og Forsvarsdepartementet er opplyst om at informasjonen håndteres slik inntil Kystverket legger fram sin anbefaling.

Svar:

Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt har gitt innspill til Kystverket. Nærings- og fiskeridepartementet opplyser at Kystverket har utarbeidet en foreløpig vurdering av arbeidet så langt som inkluderer disse innspillene, samt innspillet fra Forsvarsmateriell. Vurderingen ble sendt til Nærings- og fiskeridepartementet som har opplyst at medier fikk innsyn fredag 26. september 2025.

SPØRSMÅL NR. 3173

Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 29. september 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hva er årsaken til at justisministeren ikke har fulgt opp endringsforslag til i straffeloven og skadeerstatningsloven slik at bla skjult personforfølgelse gjøres straffbart og at man styrker det strafferettslige vernet mot krenkende fotografering og filming, og dersom justisministeren er villig til å følge opp saken en lovproposisjon, når kan denne forventes?

BEGRUNNELSE:

Over mange år har det vært et hull i lovverket som gjør at det er svært krevende å få dømt folk for skjult personforfølgelse. Jeg viser til mitt skriftlige spørsmål i Dokument nr. 15:1350 (2018-2019) der jeg spør justisministeren om statsråden vil vurdere forslag til endring av straffeloven, for å beskytte bedre mot stalking/skult overvåking.

I 2021 sendte Justis- og beredskapsdepartementet forslag til endringer i straffeloven og skadeserstatningsloven på høring. I høringsnotatet foreslås endringer i straffeloven som innebærer at skjult personforfølgelse («snikstalking») gjøres straffbart. Videre foreslås lovendringer som skal styrke det strafferettslige vernet mot krenkende fotografering og filming. Høringsfristen var desember 2021.

Når man nå etter nesten 4 år sjekker status på departementets internetsider, står det at saken fremdeles

er under behandling. Det er en stor skam og jeg frykter at endringsforslaget og høringsinnspillene er blitt støvsamlere i departementet.

Det er svært uheldig at det fremdeles sendes signal om at det ikke får konsekvenser for dem som begår overvåking i det skjulte. Dette er også et spørsmål om å ta ofrenes rettsikkerhet på alvor.

Den siste uke har man i Aftenposten kunne lese flere nye saker om hvor invaderende, skremmende og potensielt farlig slike overgrep kan være. I dag har ofrene i realiteten ikke et vern, det er ikke akseptabelt. Nå må tidligere og ikke minst potensielle ofre tas på alvor. Da må loven endres, og det haster.

Svar:

Det gjør inntrykk på meg å lese sakene i Aftenposten om personer som har blitt utsatt for skjult overvåking og snikfilming. I likhet med andre handlinger som invaderer privatlivet, kan slike krenkelser utvilsomt ha store skadevirkninger for den som rammes.

I dag kommer straffebestemmelsene om hensynsløs atferd og alvorlig personforfølgelse bare til anvendelse dersom gjerningspersonen har forsett om at fornærmede skal oppfatte krenkelsene, og fornærmede rent faktisk blir kjent med de krenkende handlingene. Skjult personforfølgelse faller derfor utenfor. Jeg mener det er viktig å

tette dette hullet i lovverket, slik at vi får et effektivt og dekkende strafferettslig vern mot alle former for personforfølgelse. Personforfølgelse innebærer en alvorlig krenkelse av offerets privatliv – uavhengig av om forfølgelsen skjer skjult eller mer åpenlyst. Jeg mener også at mye taler for at det strafferettslige vernet mot hemmelig fotografering og filming bør styrkes.

Da jeg tiltrådte som justis- og beredskapsminister i februar i år, prioriterte jeg å følge opp de lovarbeidene på justisfeltet som allerede var i en slutfase, og som kunne

legges frem for Stortinget i løpet av våren. Det var viktig for meg å sikre at disse lovforslagene fremmet Arbeiderparti-regjeringens politikk, slik som forslaget til en ny samtykkelov, som fikk tilslutning fra et flertall på Stortinget. Jeg har stor forståelse for at mange mener det haster å få på plass endringer i reglene om personforfølgelse og hemmelig fotografering og filming, og jeg er enig i at oppfølgingen av høringsnotatet fra 2021 har tatt lengre tid enn ønskelig. Jeg kan forsikre om at dette er en av sakene jeg vil prioritere høyt fremover.

SPØRSMÅL NR. 3174

Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Margret Hagerup

Besvart 30. september 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hva vil helse- og omsorgsministeren gjøre for å sikre at pasienter med lang avstand til nærmeste sykehus – som i Suldal – ikke blir sittende igjen med skyhøye egenutgifter og et redusert transporttilbud, men får likeverdig tilgang til pasientreiser og et stabilt drosjetilbud, også utenom ordinær arbeidstid?

BEGRUNNELSE:

Haugaland Taxi AS har varslet at de fra 1. oktober 2025 avslutter betalingsordningen for pasientreiser for innbyggere i Suldal kommune. Dette innebærer at pasienter selv må betale flere tusen kroner ved hver enkelt tur til sykehuset, og deretter søke refusjon i etterkant. Samtidig reduseres drosjetilbudet i kommunen til ordinær åpningstid på hverdager, mens døgnberedskap og helgetilbud bortfaller.

Dette kan skape store utfordringer for pasienter som har behov for behandling, og bidrar til å øke forskjellene mellom by og distrikt når det gjelder tilgjengelighet til helsetjenester. Det fremstår også som en nasjonal problemstilling, da flere kommuner rapporterer om tilsvarende utfordringer.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har vært i kontakt med Helse Vest RHF om pasientreisetilbudet i Suldal. Helse Vest RHF har igjen bedt Helse Fonna HF om en orientering om saken.

Helse Vest RHF understreker innledningsvis i sitt svar at helseforetakene etterstreber å legge til rette for best mulig transport for sine pasienter. Manglende avtaler med transportører kan forekomme fra tid til annen på ulike steder, men dette er unntak inntil anskaffelse er gjort og nye avtaler er inngått.

Helse Vest RHF oppfatter at denne saken har høy prioritet hos Helse Fonna HF, og at det har blitt jobbet systematisk med utfordringene med transport over noe tid. Helseforetaket har hatt dialog med ordføreren i Suldal, og det er planlagt et dialogmøte om saken innen kort tid med ulike aktører i taxinæringen. Etne kommune vil bli invitert til et lignende møte. Etter disse møtene vil det bli igangsatt en ny anbudsrunde i Suldal og Etne.

Helseforetaket har også hatt dialog med Suldal kommune om muligheten for å inngå avtale om en ordning der man for enkelte pasienter sender faktura til foretaket i etterkant.

Pasienter kan dermed få transport fra et område med avtale. Dette innebærer at pasienter fra Suldal kan kontakte Helse Fonna HF for å høre om det er tilgjengelig en bil som kan møte pasienten på Ropeid eller Ølen, eventuelt andre steder. Mulighetene for dette kan variere, men pasientreisekontoret i Helse Fonna HF prøver å legge til rette for dette så godt som mulig.

Pasienter fra områder uten avtale og som reiser uten rekvisisjon er for øvrig prioritert ved Pasientreiser HF i Skien, slik at de raskt kan få stønadsrefusjon for reise hos dem. Behandlingstiden på dette kontoret er i dag ca. fire arbeidsdager hvis søknaden sendes elektronisk, men noe lenger for annen postgang.

SPØRSMÅL NR. 3175**Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Morten Wold****Besvart 1. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil statsråden pålegge Bane NOR å stanse eventuelle planer om en fremtidig nedleggelse av Steinberg stasjon, samt sørge for at varslede ruteendringer ikke iverksettes?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Vy sin app har Bane NOR igjen foreslått en rekke endringer i rutetilbudet fra Steinberg stasjon, akkurat slik man gjorde i 2023. Da ble det stoppet. Det eneste som har skjedd siden sist, er at Steinberg har fortsatt å vokse og blomstre, fått flere boliger og innbyggere, og fått matbutikken de har ventet på i mange år. Grunnruten er den samme, punktlighetsproblemer grunnet feil på infrastruktur er de samme, noe som påvirker Bane NORs måloppnåelse. Bane NORs ønske og plan om å legge ned stasjonen synes å være som tidligere. Dette til tross for at flere regjeringers mange instruksjoner om å la stasjonen være i fred.

Bane NORs ønsker om kutt i antall avganger, kan gi et betydelig dårligere togtilbud for pendlere og andre som bor i dette vekstområdet like utenfor Drammen - der antall innbyggere nærmest har doblet seg de siste 20 årene. Steinberg at pendlersted på cirka 2 000 innbyggere, med skole, barnehage, stor Kiwi-butikk, idrettslag, småbedrifter og store industribedrifter som Loe Betong og Hellik Tei-

gen i gangavstand. Stasjonen er hjertet i samfunnet, har eksistert i 124 år, og brukes av folk som pendler til Oslo, Drammen og Kongsberg, pendlere som alle har stasjonen i gangavstand fra hjemmene sine.

Det er en fallitterklæring å kutte i togtilbudet i stedet for å gjøre noe med infrastrukturen, og kutt i togtilbudet inspirerer ikke til at folk skal reise miljøvennlig. Foreslåtte kutt i avganger vil skape store vanskeligheter for pendlere både på morgenen og ettermiddagen, for skolelever på vei til Kongsberg og Drammen, og andre reisende. Et redusert tilbud vil gi færre togbrukere, mer biltrafikk og kan være første trinn i det som synes å være Bane NORs årelange plan for å legge ned stasjonen.

Svar:

Bane NOR har ikke planer om eller mandat til å legge ned stasjoner og de endringene som nå gjøres i rutetilbudet er ikke en nedleggelse av stasjonen. Det er derimot Bane NOR sitt ansvar som infrastrukturforvalter etter regelverket å tildele infrastrukturkapasitet på det norske jernbanenettet. Dette følger av jernbaneforskriften og Bane NOR har hatt dette ansvaret siden 2017, da foretaket ble etablert og overtok ansvaret fra Jernbaneverket. Jeg viser her til mitt svar datert 30. september på likelydende spørsmål fra representant Lundteigen.

SPØRSMÅL NR. 3176**Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Irene Ojala****Besvart 29. september 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Mener forsvarsministeren at NATO vil akseptere den samme ekstra lange reiseveien som øvrig befolkning i Nordland har hvis deres personell skulle bli hjertesyeke og få behov for PCI-behandling, og hvordan begrunner statsråden dette i lys av NATOs krav til helsetjenester til egne ansatte/personell?

BEGRUNNELSE:

Reitan i Bodø er valgt som lokasjon for et nytt NATO-senter for luftoperasjoner (CAOC), som skal samle nordisk luftforsvar og styrke NATOs tilstedeværelse i nordområdene. Fra Forsvarets operative hovedkvarter, Reitan, til Nordlandssykehuset er det i underkant av 20 kilometer. I tillegg er det landingsplass på taket til Nordlandssykehuset, med heis rett ned til hjertesenteret.

PCI-tilbudet i Bodø er stengt hverdager mellom kl. 1600 og 0800 på hverdager, og i helgene.

Ifølge NRK er det i september kommet tre nye varslere til tilsynsmyndighetene om PCI-pasienter fra Nordland som har fått forsinket helsehjelp fordi PCI-behandling ikke var tilgjengelig i Bodø på det tidspunktet de hadde behov for helsehjelp.

Den ene var en hjertepasient fra Helgeland som ble fløyet forbi Bodø og døde før ankomst til PCI-behandling i Tromsø. Kvinnen trengte PCI-behandling en lørdag i juli, og da var behandlingen i Bodø stengt.

Kvinnen døde ved ankomst til sykehuset i Tromsø. Legen ombord i ambulanseflyet har meldt dødsfallet inn til Helsetilsynet som en alvorlig hendelse. I varselet skriver legen ifølge NRK at dersom det hadde vært åpent PCI-tilbud i Bodø, «er det ikke utenkelig at pasient kunne ha overlevd». Legen stiller i varselet spørsmål rundt tidsbruken. Det er atskillig kortere å fly fra Helgeland til Bodø enn til Tromsø.

En annen av pasientene fra Nordland fikk et alvorlig akutt hjerteinfarkt, også når det var helg. Pasienten ble først innlagt på Nordlandssykehuset, deretter ble pasienten fraktet til sykehuset i Tromsø, og døde der.

I utgangspunktet ble denne hendelsen ikke oppfattet som en uheldig hendelse ved UNN, står det ifølge NRK

i varselet. Hendelsen ble meldt inn av Hjertemedisinsk avdeling ved UNN først etter at Nordlandssykehuset hadde spurt om saken ikke burde meldes inn.

Pasienter, pårørende og helsepersonell er bekymret fordi PCI-behandlingen i Bodø er stengt mesteparten av døgnet og i helgene. Stadig flere ser at pasienter kommer for sent til behandling, både som i disse tilfellene fra Nordland, fordi de får ekstra reisevei, og i andre tilfeller, fra Finnmark på grunn av kapasiteten i Tromsø.

Svar:

Norge har som vertsnasjon ansvar for å tilby forsvarlig helsehjelp til alliert personell, i tråd med internasjonale forpliktelser og gjeldende avtaler. Helsetjenester til alliansesoldater er de samme helsetjenestene som tilbys befolkningen for øvrig. Det innebærer at NATO-personell som tjenestegjør i Norge mottar helsetjenester tilsvarende det som landets innbyggere mottar. Dette prinsippet gjelder både i freds- og i krigstid.

Det er helse- og omsorgsministeren som har ansvaret for kvaliteten på helsetjenestene som tilbys i den sivile helsetjenesten, og eventuelle spørsmål knyttet til disse må rettes til han som statsråd.

SPØRSMÅL NR. 3177

Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 1. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Når vil den forpliktende planen for videreutvikling av Klinikk Alta være klar, og hvordan vil helse- og omsorgsministeren sikre økt aktivitet ved Klinikk Alta i den kommende perioden?

BEGRUNNELSE:

Helse- og omsorgsministeren har uttalt at Helse Nord skal lage en forpliktende plan for å videreutvikle Klinikk Alta, inkludert en opptrappingsplan for økt aktivitet, spesielt for funksjoner som brukes ofte og mye av befolkningen i området.

Videre skal Helse Nord kartlegge relevante beredskapskapasiteter og -behov i spesialisthelsetjenesten.

Oppdraget til Helse Nord skal innebære at det skal skje mer i Alta, og det begrunnes blant annet med at den

geopolitiske situasjonen er fundamentalt endret og at det er behov for å se framover og skape noe som er bedre, som gir trygghet og forutsigbarhet.

Statsråden har pekt på at behovet for trygghet er grunnleggende for at folk skal bo her også i framtiden.

Regjeringen har de siste årene vist til at vi lever i urolige tider med trussel og kriser og krig. Det vil særlig merkes i Finnmark – hvor forsvaret også bygger opp sin aktivitet. Det er behov for bedre helsetjenester i hele Finnmark, jfr. Totalberedskapskommisjonen og Forsvarskommisjonenes rapporter.

Alta, Finnmarks største by, trenger et godt helsetilbud fordi en så stor andel av befolkningen er konsentrert der. Alta er også viktig i et helseberedskapsperspektiv.

Stortinget har økt bevilgningene til Helse nord i de siste årenes budsjett, og spesielt til Kirkenes sykehus og Klinikk Alta.

Stortinget økte bevilgningen til Klinikk Alta med 41,7 mill. kroner for 2024. De ekstraordinære midlene til Helse nord til styrking av Klinikk Alta i 2024, er videreført i 2025, og helse- og omsorgsministeren har i Stortinget uttalt at regjeringen har alle intensjoner om å videreføre styrkingen også framover: Regjeringen vil legge til rette for økt aktivitet og oppbygging av poliklinisk virksomhet og dagbehandling i Alta, til beste for befolkningen.

I svar på skriftlig spørsmål fra Pasientfokus (Dokument nr. 15:2658 (2024-2025)) skriver helse- og omsorgsministeren at regjeringen har bidratt med særskilte midler både i 2024 og 2025 for å styrke den polikliniske virksomheten og dagtilbudet ved Klinikk Alta, og vil be Helse Nord RHF om en forpliktende plan for å videreutvikle Klinikk Alta – inkludert opptrapping for å øke aktiviteten for funksjoner som brukes ofte og mye av befolkningen i området og som det lar seg rekruttere til.

Svar:

Til grunn for utsagn om en forpliktende plan for å videreutvikle Klinikk Alta, ligger krav som ble formidlet Helse Nord RHF gjennom Oppdragsdokument 2025 – Tilleggsdokument etter Stortingets behandling av Prop. 146 S (2024-2025) av 4. juli i år. Her fremgår det at det

skal utarbeides en forpliktende plan for videreutvikling, inkludert en opptrappingsplan for å øke aktiviteten spesielt for funksjoner som brukes ofte og mye av befolkningen i området. Det ble lagt til grunn at planen skal være klar 1. november i år og det ble også bedt om en statusrapportering på opptrappingen i årlig melding fra det regionale helseforetaket for 2025.

Tilleggsoppdraget om å videreutvikle Klinikk Alta ble fra Helse Nords side videreført til Finnmarkssykehuset i et foretaksmøte mellom Helse Nord og Finnmarkssykehuset 5. september i år.

I anledning spørsmålet er det innhentet en oppdatering fra Helse Nord, som opplyser at videreutvikling av Klinikk Alta og oppdraget om økt aktivitet ved Klinikk Alta er i tråd med Finnmarkssykehusets vedtatte strategier (jf. styresak 9/24). Finnmarkssykehuset har to akuttssykehus som sammen med de prehospitale tjenestene og kommunenes legevaktstjenester utgjør den sentrale akuttmedisinske beredskapen i Finnmark. Helse Nord opplyser videre at for Finnmarkssykehuset er det viktig å videreutvikle et desentralisert spesialisthelsetjenestetilbud, herunder et tilbud i Alta. Det er opplyst dette gjøres på to måter:

1. Innen fagområder som må og skal sentraliseres til akuttssykehusene utvikler nå Finnmarkssykehuset konseptet «Det digitale sykehuset». Prosjektlederen for dette initiativet startet i jobben 1. september. Finnmarkssykehuset vil gjennom «Det digitale sykehuset» sikre beslutningsstøtte til primærhelsetjenesten i den akuttmedisinske kjeden slik at spesialisten og allmennlegen i fellesskap kan løse medisinske problemstillinger nærmere pasienten og derved redusere behovet for å bli transportert til sykehus.

2. Innen fagområder som ikke må og skal sentraliseres til akuttssykehusene bygger Finnmarkssykehuset, i fellesskap med avtalespesialister, opp tilbudet ved foretakets klinikker i Alta og Karasjok. Eksempler på gjennomførte endringer i tråd med den vedtatte strategien er en sentralisering av hudlegetilbudet i Finnmarkssykehuset til Alta, etableringen av en øre-nese-hals hjemmel med to avtalespesialister i Alta samt etableringen av en tverrgående klinikk for rus- og avhengighetsmedisin med sete i Alta.

Helse- og omsorgsdepartementet vil følge opp utviklingen i saken gjennom frist som er satt og i den ordinære oppfølgingen av helseregionen.

SPØRSMÅL NR. 3178

Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 26. september 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

EU klarte ikke å enes om klimamål, og rekker nå ikke fristen for å melde inn klimamålet før klimamøtet COP i Brasil i november. Norge derimot banket gjennom det nest høyeste innmeldte klimamålet allerede før sommeren.

Riktignok var det med et forbehold, om at det norske klimamålet skulle harmoniseres med EUs mål.

All den tid EU nå virker å være ute av stand til å enes om klimamål, vil da statsråden ta initiativ til å reversere det norske høyere klimamålet?

BEGRUNNELSE:

I en sak med klimaministeren 19. september skriver Altinget følgende:

“EU-landene har ikke klart å bli enige om et nytt klimamål for 2035. Det danske formannskapet, som har ledelsen i EU dette halvåret, hadde håpet å banke gjennom det nye målet torsdag.

Etter motstand fra flere av de største EU-landene, slik som Tyskland, Frankrike og Italia, ble derimot planen om å lande enighet flyttet til et møte mellom de europeiske regjeringssjefene i Rådet sent i oktober.

Når en avgjørelse om målet må bli tatt i Rådet vil dette kreve enstemmighet, istedenfor hvis en slik avgjørelse blir tatt i Ministerrådet, hvor 15 av 27 land som til sammen er minst 65 prosent av EUs samlede befolkning utgjør flertall.

– Det gjør det markant vanskeligere å nå en enighet, er konklusjonen fra Danmarks klimaminister Lars Aagaard. Siden Danmark har EU-formannskapet er det han som leder forhandlingene.”

<https://www.altinget.no/artikkel/eu-klarte-ikke-aa-lande-klimamaal-synd-sier-klimaministeren?fbclid=IwY2xjawM-ML1leHRuA2FlbQJxMAABHu0J1hIZ->

[5RtwpCfPeM2rOQWjD94SjK1XM-bE-tLvbFqgs7sLMt-Pou5qHyH8a_aem_A3MJWjQVGcVzhuFynrM-SA](https://www.altinget.no/artikkel/eu-klarte-ikke-aa-lande-klimamaal-synd-sier-klimaministeren?fbclid=IwY2xjawM-ML1leHRuA2FlbQJxMAABHu0J1hIZ-)

Svar:

EU har foreløpig ikke kommet til en enighet om et nytt klimamål under Parisavtalen (NDC) for perioden etter 2030. De har derimot blitt enige om en intensjonserklæring der det blant annet blir slått fast at EU vil melde inn en endelig NDC før COP i Brasil i november. Det er derfor for tidlig å slå fast at EU ikke vil melde inn et nytt mål før COP-en.

Norge samarbeider tett med EU i klimapolitikken. Vi er likevel en egen part under Parisavtalen og har separate mål. Norge har allerede meldt inn vårt forsterkede klimamål til FN. Parisavtalen er tydelig på at det ikke er anledning til å gå tilbake på et allerede innmeldt mål og melde inn et lavere.

Nå må vi se hvilket klimamål EU faktisk kommer til å vedta. Dersom de vedtar et annet klimamål for 2035 enn det Norge vedtok, vil regjeringen vurdere konsekvensene og komme tilbake til Stortinget på en egnet måte med en anbefaling om hvordan det følges opp, i tråd med stortingsvedtaket som ble fattet da det nye klimamålet ble behandlet i Stortinget i juni.

SPØRSMÅL NR. 3179

Innlevert 22. september 2025 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 30. september 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden avklare om dagens stoppmønster ved Steinberg stasjon skal opprettholdes ved ruteendringer, og videre gå inn for å øke parkeringskapasiteten ved Steinberg stasjon?

BEGRUNNELSE:

Det har vært gjentatte forsøk fra Bane Nor/Jernbaneverket/Vy om å legge ned/svekke togtilbudet ved Steinberg stasjon. Etter den rødgrønne regjeringens avgjørelse i 2012, ble Steinberg stasjon, Gulskogen (Rødgata) og Hokksund stasjon oppgradert for å gi tid til Steinberg i den da nye grunnruta, og stasjonen har vært i god drift nå i 10 år med mange reisende.

Bane Nor/Vy forsøker nok en gang å begrense togtilbudet med kutt av 13 avganger etter 15. desember fra stasjonen på Steinberg i Drammen kommune.

For å greie å oppfylle nullvekstmålet må trafikken med tog økes, etter Senterpartiets syn.

Steinberg stasjon blir derfor stadig viktigere og må derfor styrkes – ikke svekkes.

Svar:

Bane NOR har som infrastrukturforvalter og ihht regelverket ansvaret for å tildele infrastrukturkapasitet på det norske jernbanenettet. Dette betyr at Bane NOR har ansvar for å lage realistiske ruteplaner slik at togene klarer å holde ruta og de reisende kan stole på toget. De siste års ruteplaner har blitt stadig mindre realistiske fordi det

kjøres langt flere tog på en svært presset infrastruktur og flere reisende gir lengre stopp på mange stasjoner.

Bane NOR opplyser nå at deres beregninger viser at det ikke er tilstrekkelig kjøretid til å stoppe enkelte tog på linje R12 Kongsberg-Eidsvoll for passasjerutveksling på Steinberg, dvs at noen tog må kjøre fordi. Bane NOR har derfor besluttet å redusere antall stopp ved Steinberg stasjon fra 43 til 30 i døgnet fra desember 2025. Bane NOR har samtidig forsøkt å minimere konsekvensene for de reisende gjennom at dagens tilnærmet 30-minutters frekvens i medstrøms rushtid i stor grad blir videreført. Dette innebærer at 7 av 10 tog fortsatt vil stoppe på Steinberg, og flertallet av de reisende fortsatt vil ha et rimelig godt togtilbud. Brakar tilbyr også halvtimesintervall med buss mellom Steinberg og Mjøndalen/Drammen.

Bane NOR opplyser at endringene er vurdert til å gi færre forsinkede tog og en vesentlig bedring i punktligheten for linje R12. I tillegg forventer Bane NOR at følgeforsinkelser på alle øvrige region-, fjern- og godstog på Sørlandsbanen som er avhengig av linje R12 reduseres

tilsvarende. Dette er positivt for punktligheten på denne strekningen, som har vært lav og fallende de siste årene.

Ifølge Jernbanedirektoratet er det i overkant av 80 000 reisende til og fra Steinberg stasjon i året, eller et snitt på i overkant av 350 per arbeidsdag. Det er årlig om lag 6,6 millioner reisende til og fra de øvrige stasjonene på linje R12, tilsvarende om lag 28 700 per arbeidsdag. Dette indikerer en stor gevinst for svært mange reisende, sammenlignet med de som får noen færre avganger. I tillegg vil reisende på fjerntogene og godstransporten på Sørlandsbanen også få en gevinst.

Representanten er også opptatt av parkeringskapasiteten ved Steinberg stasjon. Parkeringen på Steinberg er full på enkelte dager, men Bane NOR opplyser at det er ledig kapasitet på Hokksund stasjon som ligger ca. tre km fra Steinberg, der parkeringen er avgiftsbelagt (100 kr/måned for de med periodebillett på toget). Bane NOR registrerer hvor bilene kommer fra, for å kartlegge og forstå bruken av innfartsparkeringen. På Steinberg kjører ca. 25 prosent kortere enn én kilometer, og en del andre kjører forbi Hokksund og inn til Steinberg.

SPØRSMÅL NR. 3180

Innlevert 23. september 2025 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Besvart 30. september 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvordan regjeringen vurderer å bruke hjemmelen til å gi forskrift om justering eller opphør av den såkalte Norgesprisen av hensyn til kraftsituasjonen, og hvilke kriterier som i så fall vil legges til grunn for en slik beslutning?

BEGRUNNELSE:

Ordningen Norgespris innføres fra 1. oktober 2025 og man kan fra 24. september bestille ordningen. Ordningen innebærer at forbrukerne betaler en fast pris på 50 øre kWt inklusive mva. I vilkårene om Norgespris, punkt 10, kan man lese: Energidepartementet kan gi forskrift om opphør og justering av Norgespris av hensyn til kraftsituasjonen. Det vil være viktig for de som tegner Norgespris at regjeringen klargjør hvilken situasjon som kan medføre et opphør eller justering av Norgespris.

Svar:

Regjeringen innfører Norgespris for å gi norske husholdninger trygghet og forutsigbarhet i møte med ustabile og tidvis høye strømpriser.

Sannsynligheten for at det skal oppstå en alvorlig knapphetssituasjon i det norske kraftsystemet vurderes som lav. En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge siden etableringen av kraftmarkedet tidlig på 1990-tallet, og terskelen for at dette skal inntreffe er høy gitt den store fleksibiliteten i det norske og nordiske kraftmarkedet og tilknytningen til det øvrige Europa. Selv om sannsynligheten for at det skal oppstå en alvorlig knapphetssituasjon er lav, har departementet vurdert det som hensiktsmessig å ha en hjemmel i loven til å utarbeide en forskrift om opphør og justering av Norgespris og strømtønad av hensyn til kraftsituasjonen.

Det er ikke utarbeidet bestemmelser om dette i forskriftene som nå er fastsatt. Dette er noe en vil måtte komme tilbake til, dersom det skulle bli aktuelt å utarbeide en slik forskrift.

SPØRSMÅL NR. 3181**Innlevert 23. september 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 30. september 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

Mener statsråden det er redelig og opplysende å ta på seg æren for et vedtak hans eget parti advarte mot og stemte imot?

BEGRUNNELSE:

I en pressemelding 18. september uttaler statsråden at:

«Dette er enda et bidrag fra regjeringen til å holde de kommunale avgiftene for innbyggerne nede».

, med henvisning til endringer i regelverket for selvkost og forlengelse av nedbetalingstiden for vann- og avløpsinvesteringer. Dette var et forslag fremmet av FrP, H og Rødt, som Stortinget vedtok mot stemmene til AP og SV. I en tid der vi har utfordringer med fake news oppfattes det som uredelig av statsråden når regjeringen prøver å skape inntrykk av at dette er et tiltak fra regjeringen.

Svar:

Regjeringen har hatt endringer i regelverket rundt avskrivningstider og beregning av selvkost på agendaen over noe tid. I mars 2024 satte Kommunal- og distrikts-

departementet ut et oppdrag om blant annet å utrede avskrivningstidene i budsjett- og regnskapsforskriften for kommuner og fylkeskommuner mv. og kalkylerente og framføringsperioden i selvkostforskriften. NTNU Samfunnsforskning fikk oppdraget, og leverte sine faglige anbefalinger i desember 2024. Med rapporten som et kunnskapsgrunnlag sendte departementet forslag til endringer i regelverket ut på høring i mai 2025.

Da anmodningsvedtak 451 og 452 ble vedtatt av Stortinget 11. februar 2025, var altså departementet godt i gang med å vurdere de samme problemstillingene. Følgelig så Arbeiderpartiet lite behov for å stemme for et forslag om å jobbe med noe som regjeringen allerede jobbet aktivt med. I anmodningsvedtakene var det også konkludert på punktet om avskrivningstider og lagt føringer på at framføringsperioden skulle forlenges. Departementet er på sin side bundet av utredningsinstruksen og skal sende forslag på høring før det endelig konkluderes på hvilke endringer som skal gjennomføres. De vedtatte regelendringene er solid forankret i faglige anbefalinger og i tilbakemeldingene fra høringsrunden, og det er gledelig at det er tverrpolitisk enighet om endringene som har blitt gjort.

SPØRSMÅL NR. 3182**Innlevert 23. september 2025 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 29. september 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Hva gjør regjeringen for å hindre at bensin- og dieselpriisen kan komme opp i 35 kroner per liter som følge av innføringen av EUs nye kvotesystem (ETS2) fra 2027, og hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å skjerme bilistene mot en slik dramatisk prisøkning?

BEGRUNNELSE:

Ifølge en nylig omtalt analyse (Dinside/Dagbladet 22. september 2025) kan prisen på bensin og diesel komme

opp mot 35 kroner literen når EU fra 2027 innfører et nytt kvotesystem (ETS2) som pålegger drivstoffleverandører å kjøpe klimakvoter. Dette kommer på toppen av dagens CO₂-avgift, veibruksavgift og andre kostnadskomponenter. Mange husholdninger opplever allerede et høyt kostnadspress. Dersom prognosene slår til, kan dette innebære et kraftig økonomisk sjokk for norske bilister. Regjeringen bør derfor klargjøre hvordan man vil møte disse utfordringene og unngå en situasjon hvor norske forbrukere rammes urimelig hardt.

Svar:

EUs utvidede klimakvotedirektiv (direktiv (EU) 2023/959) ble innlemmet i EØS-avtalen i desember 2023. Norge er dermed forpliktet til å gjennomføre reglene for EUs nye kvotesystem, ETS2, som begynner å gjelde gradvis. ETS2 regulerer utslipp fra forbruk av fossilt brensel til veitransport, bygninger og andre sektorer.

Fremtidig kvotepris er usikker, og det er derfor vanskelig å anslå den isolerte virkningen av ETS2 på pumpeprisene. Norge har mulighet til å gjøre nasjonale tilpasninger for å unngå at prisene blir for høye. Norge kan søke om midlertidig unntak for å svare kvoter for aktører som er omfattet av ETS2. For å få midlertidig unntak for kvoteplikt, kreves det større endringer i særavgiftsregelverket slik at alle utslipp omfattet av ETS, er ilagt en klimaavgift som er høyere enn kvoteprisen.

I Norge er utslippene fra ETS2-omfattede sektorer i stor grad priset allerede, gjennom den norske CO₂-avgiften på mineralske produkter. Regjeringen har varslet at nivået på klimaavgiftene skal trappes opp til 2 400 kroner (2025-kroner) i 2030. Så lenge ikke kvoteprisen alene

overstiger dette nivået, legges det til grunn at summen av CO₂-avgift og kvotepris skal utgjøre om lag 2 400 kroner i 2030.

Det er et avgiftsmessig skille mellom ikke-kvotepliktige og kvotepliktige utslipp i klimaavgiftene, ved at de kvotepliktige utslippene generelt ilegges lavere avgiftssatser. Det er naturlig at samme prinsipp vil gjelde for utslipp fra veitransport, bygg og andre sektorer når de omfattes av ETS2. Endringer i avgiftssatser krever stortingsvedtak og besluttet i forbindelse med de årlige budsjettprosessene. Eventuelle tiltak for å motvirke svært høye drivstoffpriser må derfor vurderes i forbindelse med utarbeidelse av de årlige statsbudsjettene, når det er tatt stilling til hvordan regelverket skal gjennomføres i Norge og vi har mer informasjon om utviklingen i kvoteprisene. Reduserte avgiftssatser for utslipp omfattet av kvoteplikt kan utgjøre statsstøtte og må avklares med EFTAs overvåkingorgan (ESA). Det tas derfor forbehold om at ESA vil godkjenne innføring av reduserte avgiftssatser for utslipp omfattet av ETS2.

SPØRSMÅL NR. 3183

Innlevert 23. september 2025 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 1. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Blir sensordata som kan avdekke ulovlig droneflygning delt mellom Avinor, eventuelle andre offentlige aktører, politiet og Forsvaret?

BEGRUNNELSE:

Vi så nylig at det ble gjennomført uautorisert droneflygning over Oslo lufthavn, en flygning som rammet luftfarten og skapte usikkerhet om både flysikkerhet og hvilken aktør som står bak flygningen.

Da Stortinget behandlet dronemeldingen (Meld. St. 15 (2024 – 2025) Melding til Stortinget Droner og ny luftmobilitet), spurte jeg samferdselsministeren i replikkrunder:

«Fellesskapet har investert i en rekke sensorer for å oppdage ulovlig droneflygning, ikke minst Avinor, som skal sikre flyvninger på lufthavnene. Avinor vil imidlertid ikke dele sensordata med politiet og Forsvaret. Det svekker vår nasjonale evne til å stå imot trusler. Vil statsråden ta initiativ til å dele sensordata fra Avinor med politiet og Forsvaret?»

Statsråden svarte:

«Det er en problemstilling jeg ikke kan svare på på stående fot. Den skal jeg selvfølgelig ta med meg tilbake til departementet og vurdere. Det kan være gode grunner til at man ikke ønsker å dele den typen data, men jeg ser absolutt at representanten har et poeng knyttet til at det er informasjon som kan nyttiggjøres også i andre sektorer.»

Svar:

Innledningsvis vil jeg påpeke at per 1. oktober 2025 så pågår fremdeles politiets etterforskning av de mye omtalte droneobservasjonene ved Oslo lufthavn natt til 23. september. Vi kan derfor ikke på nåværende tidspunkt konkludere med at det ble gjennomført uautorisert droneflygning over Oslo lufthavn, slik representanten Larsen skriver i begrunnelsen for sitt spørsmål.

Jeg deler imidlertid representantens bekymringer rundt ulovlig droneflygning, ikke minst i nærheten av lufthavner hvor slik flygning kan ramme luftfarten direk-

te, skape usikkerhet og samtidig reise spørsmål om hvem som står bak.

Som det fremgår av Meld. St. 15 (2024–2025) Droner og ny luftmobilitet, har regjeringen besluttet å følge opp anbefalingen fra en arbeidsgruppe bestående av Luftfartstilsynet,

Politidirektoratet og Nasjonal Sikkerhetsmyndighet om å etablere et tydelig hjemmelsgrunnlag for deling av opplysninger om ulovlig droneflyging. Jeg har derfor 26. juni d.å. gitt Luftfartstilsynet i oppdrag å:

- 1) vurdere om det er behov for lovendring for å tillate deling av personopplysninger i det tverretatlige samarbeidet mot ulovlig droneflygning.
- 2) utarbeide og sende på høring et utkast til en forskrift om deling av personopplysninger m.m. i det tverretatlige samarbeidet mot ulovlig droneflygning.

Formålet med dette arbeidet er nettopp å sikre at relevante aktører – herunder Avinor, politiet, Forsvaret og andre offentlige myndigheter og relevante private aktører – har en klar og forutsigbar adgang til å dele og motta opplysninger som kan bidra til forebygging mot og bekjempelse av ulovlig droneflyging og kriminalitet relatert til bruk av droner.

Inntil nytt regelverk foreligger må deling av data skje innenfor rammene av gjeldende lover og regler. Jeg vil følge opp Luftfartstilsynet og påse at utrednings- og høringsarbeidet gjennomføres med sikte på å legge til rette for at nødvendige lov- og forskriftsendringer kan vedtas så raskt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 3184

Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim
Besvart 2. oktober 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Kan jeg be om en tabell over budsjettimpulsen i Danmark og Sverige i årene 2022-2025, og tabeller over styringsrenten i disse landene siden 2019?

Svar:

I dette svaret forstås «budsjettimpuls» som den årlige endringen i det strukturelle budsjettunderskuddet som andel av trend-BNP, for staten. Finansdepartementet fører ikke statistikk over andre lands budsjettimpuls, og det har ikke lyktes departementet å finne budsjettimpulsen for statlig sektor i Danmark og Sverige. Tabell 1 viser «budsjettim-

pulsen» for hele offentlig sektor i Danmark og Sverige, målt ved henholdvis årlig endring i «Strukturell saldo som prosent av strukturell BNP» og «Strukturellt sparande som prosent av potensiell BNP».

I tråd med handlingsregelen har Norge fasen inn fondsmidler over tid, og i gjennomsnitt hatt en positiv budsjettimpuls. Til sammenligning må Sverige og Danmark over tid ha balanse i offentlige finanser. Sverige har et mål om et offentlig overskudd på 0,33 prosent av BNP over tid, mens Danmark forholder seg til EU-regler.

Tabell 2 viser styringsrenten i Sverige og Danmark for årene 2019-2025.

Tabell 1 «Budsjettimpuls» offentlig forvaltning

Sverige ¹			
2022	2023	2024	2025
0,6	-1,2	0,0	0,1
Danmark ²			
2022	2023	2024	2025
0,3	-1	-0,1	-0,8

1Endringen i strukturellt sparande som prosent av potensiell BNP
2Endringen i strukturell saldo som prosent av strukturell BNP

Kilde: Økonomisk redegørelse August 2025 og Budgetpropositionen 2026

Oversikt over styringsrenter i Sverige¹ og Danmark² 3) (2019–2025). Prosent

Dato	Sverige	Danmark
2019-01-01	(-0,50) ⁴⁾	(-0,65) ⁴⁾
2019-01-09	-0,25	
2019-09-13		-0,75
2020-01-08	0,00	
2020-03-20		-0,60
2021-03-19		-0,50
2021-10-01		-0,60
2022-05-04	0,25	
2022-07-06	0,75	
2022-07-22		-0,10
2022-09-09		0,65
2022-09-21	1,75	
2022-10-28		1,25
2022-11-30	2,50	
2022-12-16		1,75
2023-02-03		2,10
2023-02-15	3,00	
2023-03-17		2,60
2023-05-03	3,50	
2023-05-08		2,85
2023-06-16		3,10
2023-07-05	3,75	
2023-07-28		3,35
2023-09-15		3,60
2023-09-27	4,00	
2024-05-15	3,75	
2024-06-07		3,35
2024-08-21	3,50	
2024-09-13		3,10
2024-10-02	3,25	
2024-10-18		2,85
2024-11-13	2,75	
2024-12-13		2,60
2025-01-08	2,50	
2025-01-31		2,35
2025-02-05	2,25	
2025-03-07		2,10
2025-04-22		1,85
2025-06-06		1,60
2025-06-25	2,00	
2025-10-01	1,75	

1) Sverige: Styrränta. Styrränta är den ränta som bankerna kan låna eller placera till i Riksbanken på sju dagar. Riksbankens ränta är Riksbankens viktigaste styrränta.

- 2) Danmark: Indskudsbevisrente. Indskudsbevisrenten er den rente, som Nationalbanken forrenter de pengepolitiske modparters indskudsbeviskonto med.
- 3) Danmarks Nationalbank har ikke et selvstendig inflasjonsmål. Hovedmålet er valutastabilitet mot euro, og pengepolitikken er reaktiv til ECBs beslutninger. Den danske «indskudsbevisrenten» er nært knyttet til Den europeiske sentralbankens (ECB) rente.
- 4) Sats ved inngangen til 2019.

Kilder:

Sveriges Riksbank («Styrränta»): <https://www.riksbank.se/sv/statistik/rantor-och-valutakurser/styrranta-in-och-utlaningsranta/>

Danmarks Nationalbank (Inskudsbeviser«): <https://www.nationalbanken.dk/da/vores-arbejde/stabile-priser- pengepolitik-og-dansk-oekonomi/officielle-rentesatser>

SPØRSMÅL NR. 3185

Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 2. oktober 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Regjeringen hevder at folk i Norge har fått bedre råd på den måten at lønnsveksten har overgått prisveksten de siste årene.

Med utgangspunkt i Indeks Nordland sin analyse av SSBs tall, stemmer denne påstanden for folk i Nord-Norge, og hvordan har reallønnen utviklet seg i Nord-Norge sammenlignet med eksempelvis Oslo siden 2021?

BEGRUNNELSE:

Indeks Nordland analyserer i nettartikkelen “Mindre å rutte med når alt blir dyrere” på deres egen hjemmeside tall fra SSB om pris- og lønnsutvikling i Nordland og Nord-Norge sammenlignet med andre deler av landet. Funnene og figurene i artikkelen tyder på folk i Nord-Norge har hatt en reallønnsnedgang 2021-2023 på rundt 8 500 kroner. Det tyder på at folk i Nord-Norge har fått dårligere råd under Støre-regjeringen, og da er det ikke tatt med økte kostnader til transport, mat, drivstoff og nettleie som slår langt mer inn enn lavere strømpriser.

Artikkelen viser også at dersom man sammenligner med Oslo, har den relative utviklingen vært at man kommer rundt 12 500 kroner dårligere ut dersom man er innbygger i Nord-Norge. Dette i en tid hvor det er mangel på arbeidskraft i Nord-Norge og avgjørende både sikkerhetspolitisk og på andre måter at det opprettholdes en positiv befolkningsutvikling i nord. Korrigert for ankomsten av ekstraordinært mange ukrainske flyktninger har også landsdelen en negativ befolkningsutvikling.

På denne bakgrunnen bes statsråden redegjøre for om regjeringen har sine ord i behold overfor nordlendinger om at også de har fått bedre råd, og redegjøre

for forskjellene mellom Nord-Norge og andre deler av landet i reallønnsutvikling, og om dette er en politisk ønsket utvikling fra regjeringen.

Svar:

Regjeringen vil skape trygghet for folks og landets økonomi gjennom en ansvarlig økonomisk politikk. Regjeringen er opptatt å bidra til høy sysselsetting, lavere prisvekst og at folk får bedre råd.

De siste årene har prisveksten kommet ned, lønnsveksten har blitt høyere enn prisveksten og Norges Bank har satt ned renten to ganger. Det gjør at folk får bedre råd. I tillegg har regjeringen gjennomført en rekke tiltak for å styrke velferden, som påvirker folks kjøpekraft positivt.

Representanten spør om forskjeller i reallønnsvekst mellom Nordland og Oslo. Reallønnsutvikling beregnes som lønnsvekst fratrasket veksten i konsumpriser. Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer regionale tall for utviklingen i månedslønn. Konsumprisveksten (KPI) beregnes for landet som helhet, ikke per region.

Månedlige medianinntekten i Oslo og Nordland, omregnet til faste 2021-priser, viser at månedslønnen i perioden 2021-2024 økte med 1208 kroner i Oslo og 558 kroner i Nordland. Denne perioden dekker to år med svak reallønnsutvikling (2022-23) og ett år med sterk utvikling (2024).

I vurderingen av hvordan kjøpekraften har utviklet seg i ulike deler av landet bør det også hensyntas at det kan være regionale forskjeller i prisutviklingen på enkelte varer og tjenester. I tillegg kan konsummønstrene variere avhengig av hvor man bor. Det er for eksempel store regionale forskjeller i strømprisen. Høyere strømpriser har

vært en vesentlig årsak til den høye konsumprisveksten de senere årene, slik den måles med KPI. Høye priser har hovedsakelig rammet Sør-Norge (prisområdene NO1, NO2 og NO5), mens Nord-Norge (prisområde NO4) i mindre grad har vært berørt. Da spotprisene nådde sitt høyeste nivå i september 2022, var gjennomsnittlig spotpris 360 øre per kilowatttime i prisområde NO1, mens den

i Nord-Norge (prisområde NO4) var 3,6 øre per kilowatttime (justert for strømstøtte).

Å sammenligne den regionale reallønnsutviklingen med utgangspunkt i konsumprisindeksen, slik det er gjort i beregningene over, vil derfor kunne overdrive forskjellene mellom Oslo og Nordland i en periode hvor det har vært spesielt høye strømpriser i Sør-Norge.

SPØRSMÅL NR. 3186

Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 2. oktober 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Har departementet gjennomført egne analyser av hvordan strømprisene vil påvirkes av den varslede veksten i datasenternæringen, hvis ikke, kan statsråden redegjøre for hvordan denne utviklingen vil påvirke prisbildet?

BEGRUNNELSE:

Ifølge NVEs siste oversikt over kraftsystemet økte forbruket til datasentre i Norge fra 1,6 TWh i 2023 til 2,1 TWh i 2024. Ved inngangen til 2025 sto dermed datasentre for rundt 1,5 prosent av Norges totale strømforbruk, og direktoratet skriver at «veksten i kraftforbruk i denne sektoren gått raskere enn forventet».

I sin langsiktige kraftmarkedsanalyse fra juni anslår NVE at datasenterforbruket vil øke til 6 TWh i 2030, 8 TWh i 2035 og 10 TWh i 2040. Samtidig viser Statnett at datasentre står for 36 prosent av reservasjonene for nettilknytning, og for 50 prosent i kapasitetskoen. Det er med andre ord en betydelig vekst i etterspørselen etter kraft å vente fra denne sektoren.

Vi ser også en rekke nye, store datasenterprosjekter lanseres over hele landet, slik som Asp Data Center i Dale, «Stargate Norway» i Narvik, Green Mountain på Jæren og Bifrost Edges i Arendal. Sistnevnte planlegger å bruke 285 MW, som er mer enn Googles-senteret i Skien. Freyr mistet strømmen da batteriplanene i Mo i Rana ble skrinlagt, men vurderer nå «rettslige skritt» mot staten for å få tilbake kapasiteten med mål om å gjøre om fabrikklokalene til et datasenter istedenfor.

Bloomberg publiserte 22. september en analyse av «datasenterboomen» i Norden, der eksperter advarer om økte strømpriser som følge av den kraftige veksten i tiden fremover. NRK rapporterte 4. september om lignende bekymringer fra kraftanalytiker i Volt Power. Regjeringens

datasenterstrategi fra juni i år legger opp til fortsatt vekst i næringen, men nevner ikke risikoen for økte strømpriser. Jeg frykter at regjeringen undervurderer de negative konsekvensene denne utviklingen kan ha for kraftsystemet, forsyningssikkerheten og vanlige strømkunder.

Svar:

Departementet har ikke gjennomført egne analyser av hvordan strømprisene vil kunne påvirkes av den varslede veksten i datanæringen.

I NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse 2025 (LA25) anslås det at kraftforbruket i Norge vil øke fra 134 TWh i 2023 til 190 TWh i 2050. Kraftproduksjonen er tilsvarende anslått å øke fra 154 TWh i 2023 til 205 TWh i 2050. Datasentre er en av sektorene som er forventet å bidra til veksten i kraftforbruket, i tillegg til blant annet elektrifisering av transport og petroleumsvirksomhet. NVE anslår i LA25 at kraftforbruket til datasentre i Norge vil øke fra om lag 2 TWh i 2023 til 13 TWh i 2050. Dette tilsvarer en vekst på om lag 7 prosent per år. Som NVE peker på er det imidlertid knyttet stor usikkerhet til hvor mye kraftforbruket faktisk vil øke, og hvor raskt økningen vil komme.

Høyere forbruk vil, alt annet likt, kunne gi høyere priser uavhengig av hva forbruksveksten skyldes. Fremtidige kraftpriser avhenger imidlertid av en rekke ulike faktorer, som for eksempel den norske og nordiske kraftbalansen, overføringskapasitet i strømmettet og utviklingen i det europeiske energimarkedet. Eventuelle prisendringer i kraftmarkedet vil

avhenge av hvordan forbruket utvikler seg, og hvordan kraftprodusenter og øvrige aktører i kraftsystemet tilpasser seg. Jeg vil derfor understreke at det er stor

usikkerhet om hvordan prisene vil utvikle seg i årene som kommer.

SPØRSMÅL NR. 3187

Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 1. oktober 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hva tenker statsråden om funnene i rapporten til Likesstillings- og diskrimineringsombudet, og vil hun ta konkrete steg for å gjennomgå UDIs praksis og vurdering av mishandlingsbestemmelsen i utlendingsloven § 53 (1) b og § 53 (2)?

BEGRUNNELSE:

Likestillings- og diskrimineringsombudet (Ldo) lanserte i dag en rapport der de undersøker i hvilken grad innbyggere som er i Norge på familiegjennforening, og som dermed har en oppholdstillatelse som er avhengig av partnerens, kan få innvilget opphold på selvstendig grunnlag dersom hun utsettes for mishandling i samlivet med partner. Vold mot kvinner og vold i nære relasjoner er et samfunnsproblem. Vi som samfunn og Norge som stat er forpliktet til å beskytte kvinner mot vold, og til å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner.

Å sikre rett til opphold på selvstendig grunnlag i tilfeller der en person utsettes for mishandling av partner kan forhindre at personer blir i voldelige forhold i frykt for å miste opphold i riket. I norsk rett sikres personer som opplever mishandling og vold i nære relasjoner gjennom utlendingsloven § 53 (1) bokstav b og videre gjennom § 53 (2).

Ldo har ønsket å se nærmere på dette lovverket fordi blant annet FNs kvinnediskrimineringskomité og FNs rasediskrimineringskomité har uttrykt bekymring for om UDI i praksis tolker vilkårene i utlendingsloven for strengt og dermed ikke gir kvinner som utsettes for vold i nære relasjoner tilstrekkelig beskyttelse. Rapporten presenterer en rekke funn som kan tilsa at UDI tolker lovverket og mishandlingsbestemmelsen for strengt, noe som medfører at Norge ikke i tilstrekkelig grad beskytter kvinner uten selvstendig oppholdstillatelse mot vold i nære relasjoner. Dette er i strid med våre menneskerettslige forpliktelser etter EMK, CERD-, CRPD- og CEDAW-konvensjonen, og Istanbulkonvensjonen. Ombudet lister i rapporten opp en rekke bekymringer etter sin gjennomgang av UDIs

praksis. Ombudet vurderer at det i flere tilfeller fremstår som at terskelen for hva som anses som mishandling etter utlendingsloven er for høy, sett opp mot våre menneskerettslige forpliktelser og lovgivers intensjon.

Svar:

Jeg vil først understreke at vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet som rammes av flere ulike bestemmelser i straffeloven. Norge er forpliktet gjennom internasjonale menneskerettighetskonvensjoner til å forebygge og bekjempe slik kriminalitet. Regjeringens arbeid mot vold i nære relasjoner er bl.a. forankret i Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024-2028), som skal bidra til å nå regjeringens målsetting om å skape et trygt samfunn for alle.

Personer som har midlertidig oppholdstillatelse som ektefelle eller samboer og som opplever mishandling i samlivsforholdet, har etter søknad rett til fortsatt opphold etter et samlivsbrudd, jf. utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b. Lovgiver har gjennom bestemmelsen ønsket å sikre at ofre for mishandling i nære relasjoner ikke tvinges til å velge mellom å reise ut av Norge og å bli værende i en voldelig familierelasjon. Det stilles ikke krav om årsakssammenheng mellom mishandlingen og samlivsbruddet. Det er også uten betydning hvem av partene som har tatt initiativ til samlivsbruddet. Videre følger det av lovens § 53 andre ledd at oppholdstillatelse også kan gis dersom utlendingen som følge av et samlivsbrudd vil få urimelige vanskeligheter i hjemlandet grunnet de sosiale og kulturelle forholdene der.

Utlendingsloven § 53 har vært gjenstand for flere evalueringer de senere år, særlig basert på påstander om at bestemmelsen eller praktiseringen av denne ikke i tilstrekkelig grad ivaretar personer som utsettes for mishandling i nære relasjoner. Utformingen av bestemmelsen innebærer vanskelige avveininger mellom hensynet til ivaretagelse av mulige ofre og risiko for misbruk av regelverket dersom terskelen settes for lavt.

I Prop. 68 L (2017–2018) ble det foretatt en gjennomgang av bestemmelsen, hvor det både ble foreslått endringer, men samtidig fremhevet at bestemmelsen har et potensial for misbruk. Mishandlingsbestemmelsen ble 1. november 2018 utvidet til å omfatte mishandling utført av andre enn samlivspartneren. Det ble samtidig fastsatt i utlendingsforskriften at bestemmelsen skal gjelde tilsvarende for familiemedlemmer til EØS-borgere, samt fastsatt unntak fra underholdskravet i saker om oppholdstillatelse på grunn av mishandling.

Stortinget ba i anmodningsvedtak nr. 856 (2017–2018) regjeringen «sikre at praksis i forvaltningen i saker angående utlendingsloven § 53 første ledd (mishandlingsbestemmelsen) er i tråd med lovgivers intensjon, og melde tilbake til Stortinget så raskt som mulig de vurderinger og eventuelle endringer som er gjort». Justis- og beredskapsdepartementet foretok på denne bakgrunn en gjennomgang og evaluering av regelverk og praksis etter utl. § 53 første ledd bokstav b, som ble redegjort for i Prop. 40 L (2019–2020). Regjeringen vurderte da at praksis var i tråd

med lovgivers intensjoner. Det ble samtidig understreket at beviskravet i mishandlingssaker etter utlendingsloven er lavt og at for å unngå all usikkerhet mht. utfall må terskelen for opphold settes svært lavt. Dette gir en klar fare for misbruk av regelverket. Regjeringen mente derfor at hensynet til å forhindre misbruk av regelverket tilsa at terskelen ikke senkes ytterligere.

Stortinget har i anmodningsvedtak nr. 771 (2023–2024) bedt regjeringen «komme tilbake til Stortinget med nødvendige endringsforslag vedrørende oppfølgingen av kvinner som utsettes for vold, men som ikke tør å be om hjelp av bekymring for å bli sendt til hjemlandet». Dette skal inkludere en vurdering av utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b. Regjeringen vil se dette i sammenheng med anbefalinger som fremkommer om dette temaet i NOU 2024:13 Lov og frihet, som er til oppfølging i departementene. I denne sammenheng vil det også bli sett hen til rapporten av 24. september i år fra Likestillings- og diskrimineringsombudets, som representanten viser til i sitt spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 3188

Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 2. oktober 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at det blir sendt ut tydelige føringer fra departementet til landets statsforvaltere - i tråd med de presiseringene som Statsforvalteren i Vestfold og Telemark har sendt til sine kommuner når det gjelder krav til at planer/planprosesser skal følge Norges miljølovverk?

BEGRUNNELSE:

Det er i dag åpenbare forskjeller mellom hvordan landets statsforvaltere forholder seg til feil og mangler i planprosesser og planvedtak. Dette er dokumentert tydelig gjennom et brev som Forum for natur og friluftsliv Hordaland nylig har sendt til Kommunal- og distriktsdepartementet, med kopi til Klima- og miljødepartementet. Disse forskjellene medfører at naturen i svært mange tilfeller ikke får den lovfestede beskyttelsen som er intensjonen med eksempelvis naturmangfoldloven og forskrift om konsekvensutredninger (jamfør også NRKs kartlegging av 100 av de største planprosessene de siste årene). Disse forskjellene må rettes opp i så snart som mulig, eksempelvis ved at departementet viser til det svært gode arbeidet som nå

har blitt gjort hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, gjennom de presiseringene som de har sendt til kommunene i Vestfold og Telemark.

Svar:

Kommunene har ansvar for planleggingen av bruk og vern av sine arealer. En helhetlig og kunnskapsbasert arealplanlegging er et sentralt virkemiddel for å sikre bevaring av naturverdier. Gjennom planprogram, planbeskrivelse og konsekvensutredning må det vises hvilke virkninger planen kan få for naturmangfoldet.

Av nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, som ble fastsatt ved kgl.res. 24. januar 2025, fremgår det hvordan viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, samt karbonrike arealer skal ivaretas i arealplanleggingen.

I sin planlegging skal kommunene også legge til grunn naturmangfoldlovens krav til saksbehandling jfr. § 7 i naturmangfoldloven. I henhold til lovens § 8 skal kommunene bygge på det beste tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget og ihht § 9 legge til grunn et føre-var-prinsipp.

Naturmangfoldlovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern.

Det følger altså klart av både regelverket og nasjonale føringer at kommunene har et ansvar for å ivareta naturen i sin arealplanlegging.

Statsforvaltere og fylkeskommuner har et ansvar for å delta aktivt i planprosessene for å bidra til at nasjo-

nale og vesentlige regionale interesser på natur-, klima- og miljøområdet blir ivaretatt. Dersom kommunene ikke følger lovens saksbehandlingskrav eller ivaretar statlige eller regionale interesser, kan statsforvalterne fremme innsigelser til den aktuelle planen. Statsforvalteren er også klageinstans for kommunens reguleringsplanvedtak etter plan- og bygningsloven. Jeg har tillit til at statsforvalterne finner hensiktsmessige måter å bistå og veilede kommunene på.

SPØRSMÅL NR. 3189

Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 2. oktober 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Hvilken adgang har en fylkesordfører til å ta opp rentefrie lån gjennom forskudd på lønn, slik vi har sett i Innlandet fylke, og hva synes statsråden om en slik praksis?

BEGRUNNELSE:

Det pågår nå en sak i Innlandet fylke der fylkesordføreren har mottatt det som fremstår som rentefrie lån gjennom forskudd på lønn, som skal nedbetales over tid gjennom lønnstrekk. Totalt er det snakk om et sekssifret beløp over tre rater. Forskuddet er utbetalt etter ordre fra fylkeskommunedirektøren, som angivelig har handlet uten fullmakt. Fylkesutvalget var ikke varslet, og opposisjonen i Innlandet har ikke vært nådige i sin kritikk. Saken kom opp etter varsel fra stabssjef Hjalmar Nørstebø-Solbjør.

Svar:

Jeg uttaler meg ikke om enkeltsaker som gjelder en bestemt fylkeskommune eller fylkesordfører, men gjør her kort rede for de generelle rettslige rammene som gjelder etter kommuneloven om økonomiske ytelser til folkevalgte.

Fylkeskommunene er selvstendige rettssubjekter med ansvar for egen virksomhet og økonomi, innenfor de rammene som følger av lov og forskrift, jf. kommuneloven § 2-1. Det er fylkestinget som treffer vedtak på vegne av fylkeskommunen, hvis ikke noe annet følger av lov. Etter kommuneloven § 5-3 kan fylkestinget delegere denne myndigheten til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller fylkeskommunedirektøren innenfor rammene av kommuneloven eller annen lov. Fylkeskom-

munedirektøren, som er den øverste lederen for fylkeskommunens administrasjon, må utøve sin virksomhet innenfor rammene av kommuneloven, delegeringer fra fylkestinget eller annet folkevalgt organ samt andre forskrifter og reglement som er vedtatt av fylkeskommunen.

Kommuneloven kapittel 8 har regler om rettigheter og plikter for folkevalgte. Kommuneloven § 8-4 slår fast at den som har et fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på godtgjøring for sitt arbeid. Nærmere regler om godtgjøring, herunder størrelsen og utbetalingsrate, fastsettes av fylkestinget selv i en forskrift. Kommuneloven inneholder ingen andre bestemmelser som uttrykkelig regulerer fylkeskommunens adgang til å utbetale forskudd på godtgjøring til folkevalgte, eller andre ordninger som kan ha karakter av rentefrie lån til folkevalgte. Slike utbetalinger eller ordninger må være i samsvar med forskrift om godtgjøring vedtatt av fylkestinget og de generelle reglene om økonomiforvaltning i kommuneloven.

SPØRSMÅL NR. 3190**Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 3. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Mener statsråden at den økonomiske utviklingen for Sykehuset Telemark, reduksjonen i akuttberedskap og den mulige sentraliseringen av akutfunksjoner til Skien er i tråd med føringene som ble lagt til grunn da Stortinget behandlet strukturen i de tidligere Nasjonale helse- og sykehusplanene og oppfølgingen av disse - og hva tenker statsråden om at han i valgkampen roste sykehuset på Notodden, bare for å oppleve ca to uker etter hans møte med sykehuset så kommer det signaler om at tilbudet fremover skal svekkes?

BEGRUNNELSE:

Sykehuset Telemark står foran store økonomiske utfordringer de nærmeste årene. Fra 2026 vil sykehuset miste betydelige inntekter i inntektsmodellen, og fra 2028 dreier det seg om et tap på hele 66 millioner kroner årlig. Samtidig øker rentekostnadene som følge av nyinvesteringene i akuttmedisinsk senter og strålesenter i Skien. Dette truer planene om bygging av nytt sengebygg i Skien, som er avgjørende for å sikre kapasitet og kvalitet i helsetjenestene i Telemark.

Administrerende direktør ved Sykehuset Telemark har uttalt at dette kan kreve strukturgrep, herunder samling av akutfunksjoner i Skien. Dette kan i praksis bety en betydelig svekkelse av akuttberedskap og helsetilbud i deler av Telemark, ikke minst på Notodden. Notodden FrP har uttrykt sterk bekymring for konsekvensene dette kan få for lokalsykehuset, og særlig for pasientsikkerheten i regionen.

Bekymringen forsterkes ytterligere av at Sykehuset Telemark fra 6. oktober reduserer legebilen fra å være en døgnbil til kun å være i beredskap fra kl. 08–20. Begrunnelsen er at man får tilbake luftambulanseberedskapen, men luftambulansen kan være opptatt med oppdrag eller hindret av dårlig vær, noe som innebærer en reell svekkelse av akuttberedskapen i store deler av Telemark.

Jeg og Fremskrittspartiet i Telemark mener denne utviklingen ikke er i tråd med målene om desentralisering, tilgjengelighet og trygghet for pasientene som ble lagt til grunn i Nasjonal helse- og samhandlingsplan fra 2017, og som senere ble fulgt opp i påfølgende nasjonale helse- og sykehusplaner. Det fremstår svært problematisk dersom helseforetakene legger disse dokumentene til grunn for at en nedleggelse eller vesentlig svekkelse av akutfunksjoner ved sykehuset på Notodden kan være innenfor de politiske føringene.

Det oppleves også som meget spesielt at statsråden kun et par uker før valget var på besøk og skrøt av sykehuset på Notodden, bare for ham cirka to uker senere måtte forholde seg til tydelige signaler fra sykehusets ledelse om et redusert tilbud.

Svar:

Sykehuset Telemark er i en krevende økonomisk situasjon. Behandling av økonomisk langtidsplan 2026-2029 (ØLP) i mai i år viste behov for omstilling i hele organisasjonen, samt streng prioritering av nye aktiviteter fremover. Det framkom i saken at planen krever årlig effektivisering i driften tilsvarende 0,7 prosent av bruttokostnadene, og det omtales en rekke omstillingsaktiviteter som det jobbes med for å identifisere effektiviseringsmuligheter og for å konkretisere tiltak.

Representanten viser til uttalelser fra administrerende direktør ved Sykehuset Telemark om at dette kan kreve strukturgrep, herunder samling av akutfunksjoner i Skien. I sakens anledning har departementet bedt Helse Sør-Øst RHF om en oppdatering om saken og de har innhentet opplysninger fra Sykehuset Telemark.

Sykehuset Telemark HF viser til at styret gjennom styrevedtak ved behandling av ØLP i mai ba administrasjonen om at det i ØLP-perioden vurderes å gjennomføres strukturelle endringer, herunder styrke og utvikle samarbeidet med Sykehuset i Vestfold. Sykehuset Telemark HF uttaler at sykehuset i dag ikke har noen planer i retning av at endringer i akutfunksjonene i stort, er en del av løsningsutviklingen for Sykehuset Telemark HF, men at det kan være aktuelt så se på enkelte akutte forløp.

Dette utsagnet er basert på at helseforetaket har utfordringer med å opprettholde akutfunksjonen innen ortopedi på Notodden. Sykehuset Telemark HF har tidligere gjort vurderinger av fagfeltet, basert på at det i dag drives ortopedisk virksomhet på 4 steder i Telemark. (Notodden, Skien, Porsgrunn og Betanien Hospital). Det er en krevende driftsmodell og helseforetaket har jevnlig hatt utfordringer med legebemanning på Notodden. Bemanning er over mange år delvis vært basert på «legestafett» bl.a. med leger fra Sverige. Dette gir begrensninger for hva man kan gjøre av kompliserte inngrep og utfordringer knyttet til å unngå uønsket variasjon og sikre faglig gode tjenester. Det ortopediske miljøet i Telemark (dvs. både i Skien/Porsgrunn og på Notodden) har vært villige til å se på en modell hvor helseforetaket gjør Notodden om til et sykehus med kun elektiv ortopedi. Sykehuset

Telemark HF vil samlet kunne få en bedre kapasitetsutnyttelse gjennom å flytte mer av det elektive til Notodden. Helseforetaket har foreløpig ikke valgt å gå videre med denne løsningen. Sykehuset Telemark HF opplyser vider at sykehuset i Notodden pr. nå har en forsvarlig tjeneste for akutt ortopedi på Notodden, men bemanningen er relativ marginal og helseforetaket opplyser at det kan gå mot at akutfunksjonen igjen må vurderes. Sykehuset Telemark HF opplyser også at de har dialog med Notodden kommune om saken.

Det er i dag ingen konkrete planer om endringer i akutttilbudet ved Sykehuset Telemark HF. Samtidig er sp-

esialisthelsetjenesten i stadig utvikling og et helseforetak må ha muligheten til å gjøre vurderinger og avveininger av ulike elementer i tjenestetilbudet, og sikre at ivaretagelse av driften kan skje innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Tilgang på helsepersonell og større grad av spesialisering gir også føringer for utvikling av tjenestetilbudet. Jeg legger til grunn at en mulig omlegging og samling av tilbud og funksjoner, gjøres til gjenstand for grundige vurderinger før det fattes beslutninger i sakene. Jeg vil også legge til at ved endringer som er av vesentlig betydning for helseforetakets virksomhet, må saken politisk avklares i et foretaksmøte.

SPØRSMÅL NR. 3191

Innlevert 24. september 2025 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 2. oktober 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Hvordan mener statsråden at hensynet til forutsigbarhet for tiltakshavere som sender inn byggesøknad etter gjeldende reguleringsplan kan ivaretas på best mulig måte, i tilfeller der kommunale planer endres i perioden mellom innsendt søknad og endelig vedtak om byggetillatelse, og det samtidig ikke vedtas midlertidig forbud mot tiltak innen fristen?

BEGRUNNELSE:

Etter plan- og bygningsloven § 21-7 første ledd må kommunen avgjøre en søknad innen 12 uker etter at fullstendig søknad foreligger. Dersom kommunen overskrider 12-ukersfristen, skal plangrunnlaget ved fristens utløp legges til grunn. Dette gjelder ikke dersom tiltakshaveren innen utløpet av fristen har mottatt forhåndsvarsel om midlertidig forbud mot tiltak, og dette forbudet deretter blir vedtatt innen åtte uker, jf. § 13-1 første ledd. Vedtak om midlertidig forbud mot tiltak er et fullt legitimt styringsverktøy, som tidvis er påkrevd å nyttiggjøre seg av. Sivilombudet har imidlertid påpekt at det finnes eksempler på kommuner som har brukt lang tid på saksbehandling, uten at det foreligger et slikt midlertidig forbud.

Dersom plangrunnlaget endres underveis i prosessen, så er det iht. pbl. § 21-7 plangrunnlaget på vedtakstidspunktet som legges til grunn. Dette kan skape en situasjon der tiltakshavere, som har sendt inn en søknad i tråd med gjeldende reguleringsplan, likevel risikerer å få avslag dersom kommunen endrer planen før vedtaket fattes.

Dette reiser spørsmål om forutsigbarhet for tiltakshavere. Sivilombudet har tidligere påpekt at en slik rettstilstand kan være uheldig, fordi den åpner for at kommuner kan trenere saksbehandlingen i påvente av ny plan. Samtidig er det viktig å ivareta kommunenes behov for å styre arealbruken gjennom planlegging. Statsråden bes redegjøre for hvordan departementet vurderer denne problemstillingen, og hvordan man vil balansere hensynet til forutsigbarhet for tiltakshavere opp mot kommunenes planmyndighet.

Svar:

Bestemmelsen som stortingsrepresentanten viser til, ble vedtatt i 2017. Bakgrunnen for endringen var den gang Sivilombudsmannens kritiske uttalelser i saker hvor kommunen hadde gått utover den lovpålagte 12-ukersfristen, og lagt til grunn et nytt og annet rettsgrunnlag for vedtaket enn det som gjaldt da fristen utløp. Sivilombudsmannen var av den oppfatning at den som planlegger et tiltak i samsvar med gjeldende arealplan, lov og forskrift, normalt også må kunne forvente at søknader om byggetillatelse blir behandlet etter rettssituasjonen ved utløp av fristen for behandling av søknaden.

Hele intensjonen med lovendringen i 2017 var altså å styrke forutsigbarheten og rettssikkerheten til tiltakshavere. Endringen fikk også et bredt flertall på Stortinget, og jeg tillater meg her å gjengi hva flertallet, deriblant Senterpartiet, uttalte i Innst. 181 L (2016–2017):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener det er riktig å styrke tiltakshavers rettss-tilling i de tilfeller der kommunen overskrider 12-ukers-fristen for behandling av byggesøknader etter pbl. § 21-7. Endringen innebærer at kommunen ikke kan legge annet plangrunnlag til grunn for behandlingen av søknaden enn det som gjaldt da fristen utløp.

Flertallet viser til at det videre foreslås begrensninger i kommunens adgang til å vedta midlertidig forbud mot tiltak etter fristens utløp. De foreslåtte begrensningene skal ikke gjelde statlige bygge- og deleforbud etter pbl. § 13-4. Flertallet viser til at det bør være et grunnleggende prinsipp at den som planlegger tiltak i samsvar med gjeldende arealplan, lov og forskrift, normalt kan forvente at søknader om byggetillatelse blir behandlet etter rettssituasjon ved utløpet av fristen for behandling av søknaden.»

Jeg mener det ikke er tvil om hva som er lovens intensjon og virkning. Jeg har heller ikke inntrykk av at bestemmelsene misforstås. Departementet har – med

bakgrunn i kontakt med byggenæringen - inntrykk av at tiltakshaverne er tilfredse med bestemmelsen.

Fra kommunens ståsted ser jeg at bestemmelsen kan være krevende, og at det i perioder med stort arbeidspress kan bli mye å passe på.

Jeg utelukker ikke at det i kommuner med mange byggesøknader, og knappe saksbehandlingsressurser, kan være en viss fare for at bestemmelsen fører til at byggesøknader som ellers ville ha blitt avslått, likevel må innvilges. Jeg mener derfor at kommunene må ha gode mottaksrutiner og så tidlig som mulig etter at søknaden er mottatt, gjøre en foreløpig vurdering av om det vil få uheldige følger dersom søknaden innvilges. En slik mottakskontroll er særlig viktig i områder hvor kommunen er i ferd med å revidere gjeldende arealplaner.

Lovreglene er ment å balansere hensynet til forutsigbarhet mot hensynet til kommunens behov for å styre arealdisponeringen i ønsket retning. Departementet har så langt ikke sett behov for å ta bestemmelsene i loven opp til ny vurdering. Dersom kommunen ønsker å sikre seg bedre for å ivareta behovet for å styre arealbruken gjennom planlegging, kan den legge ned forbud mot tiltak i områder hvor arealplanen er under revisjon.

SPØRSMÅL NR. 3192

Innlevert 25. september 2025 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 3. oktober 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Mener statsrådet at beslutningsgrunnlaget for plasseringen av NATO CAOC i Norge var tilstrekkelig godt, at beslutningen fortsatt står seg i dag eller vil regjeringen re-vurdere lokaliseringen i lys av mer kunnskap?

BEGRUNNELSE:

I mars anbefalte forsvarssjef Eirik Kristoffersen at et nytt NATO-hovedkvarter i Norge burde plasseres i fjellanlegget på Reitan utenfor Bodø. Det ble også regjeringens beslutning.

15. mai ga regjeringen beskjed om at den militære flystasjonen i Bodø sentrum, som ble nedlagt i 2022, skulle bli midlertidig tilholdssted.

20. mai presenterte statsministeren regjeringens avgjørelse for en permanent plassering: Rygge flystasjon ble vraket til fordel for Reitan.

Regjeringen anslo i mai investeringskostnaden på Reitan til mellom 6,7 og 9,4 milliarder kroner. Det inkluderte også en planlagt oppgradering av Forsvarets operative hovedkvarter.

Ifølge Aftenposten viser nye anslag at prosjektet ligger an til å bli langt dyrere. Det er snakk om flere milliarder kroner mer enn maksbeløpet på 9,4 milliarder kroner. Samtidig antydes det at det vil det ta lengre tid å ferdigstille enn man trodde.

Ifølge samme avis sier nå forsvarssjefen at han ønsker å se de ulike alternativene i Bodø-området under ett. Da snakker han om fjellanlegget på Reitan og to steder i Bodø by, hhv. Bodin leir og den gamle flystasjonen i Bodø.

Jeg minner om at forsvarssjefen i sin anbefaling fra 6. mars pekte på Rygge og Reitan som gode lokasjoner for NATO CAOC. Andre lokasjoner i Bodø ble da ikke trukket frem.

Om opplysningene media nå bringer frem i lyset stemmer så vitner dette om at regjeringens beslutning

om å plassere NATO CAOC i Norge ble fattet på svært sviktende grunnlag.

Svar:

I forbindelse med regjeringens prosess om lokasjonsvalg for NATOs luftoperasjonssenter (CAOC) i Norge, ble alternative lokasjoner grundig utredet.

Beslutningen regjeringen tok følger forsvarssjefens anbefaling og tar også utgangspunkt i at Bodø-regionen

er en viktig forsvars- og beredskapsregion. Beslutningsunderlaget var gjenstand for ekstern kvalitetssikring og regjeringen er trygg på at det var et riktig valg, som gir et tyngdepunkt for ledelse av nasjonale og allierte militære operasjoner i nord. Forsvarsdepartementet har ikke motatt nye fagmilitære anbefalinger som gir grunnlag for å revurdere regjeringens beslutning om lokalisering av luftoperasjonssenteret i Bodø-regionen.

SPØRSMÅL NR. 3193

Innlevert 25. september 2025 av stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen

Besvart 2. oktober 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Vil ministeren sette i gang et arbeid for å få tilbakeført råderetten over kvotene som tidligere tilhørte kystsamfunnene i Finnmark, og er regjeringen villig til å bruke de nødvendige midlene for å sikre arbeidsplasser og vekst i Finnmark?

BEGRUNNELSE:

I Finnmark har vi mistet enorme fiskerettigheter. Kvotene er i økende grad samlet hos rederier sørpå, mens kystsamfunnene i nord mister arbeidsplasser og framtid.

Mange i Finnmark frykter for konsekvensene av lavere kvoter i 2026, og dette vil også ha negative ringvirkninger for hele landindustrien som allerede står i kne. Dette er alvor.

Fisken er vår viktigste infrastruktur i nord. Den skaper verdier, holder liv i kystsamfunn og sikrer beredskap. Et grovt anslag viser at staten kunne kjøpt tilbake kvotene for 30–50 milliarder kroner.

Svar:

Jeg har stor forståelse for de utfordringene som kystsamfunnene i Finnmark står overfor, og jeg deler engasjementet for å sikre arbeidsplasser og verdiskaping langs kysten.

Jeg vil understreke at fiskekvotene ikke har vært eid av enkeltregioner eller lokale kystsamfunn, men forvaltes av statlige myndigheter på vegne av hele det norske folk. Dette er et sentralt prinsipp i vår nasjonale forvaltning, som skal ivareta både langsiktig bærekraft og distriktsmessige hensyn langs hele kysten.

Etter det brede politiske forliket under behandlingen av kvotemelding 2 (Meld. St. 7 (2023–2024) Folk, fisk og fellesskap), er det ikke aktuelt med ny omfordeling av kvoter mellom fartøygrupper eller mellom regioner. Forliket ble inngått for å skape nødvendig forutsigbarhet i en krevende tid for fiskerinæringen, og regjeringen står fast ved de prinsippene som ble nedfelt der.

Vi er inne i krevende tider for fiskerinæringen, både i nord og sør. Dette gjør det desto viktigere å sikre at de ordningene vi har, fungerer etter intensjonen og bidrar til aktivitet og sysselsetting i kystsamfunnene.

Regjeringen har derfor nylig besluttet å sette ned et utvalg som skal se nærmere på pliktsystemet for torskerålerne. Utvalget skal blant annet vurdere hvordan leveringspliktene kan bidra bedre til lokal verdiskaping, og hvordan systemet kan videreutvikles for å styrke kystsamfunnene. Dette arbeidet vil være viktig for å sikre at ressursene fra havet kommer fellesskapet til gode.

SPØRSMÅL NR. 3194**Innlevert 25. september 2025 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 1. oktober 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Kva er status for prosessen med oppretting av eit marint verneområde i Korsfjorden?

GRUNNGJEVING:

I eit tidlegare skriftleg spørsmål frå representanten Ane Breivik (V) i 2023 om Korsfjorden i Vestland informerte statsråden om at prosessen med marint vern av Korsfjorden var til behandling i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet. Det har ikkje kome oppdateringar sidan den gongen. Melding om oppstart av vern av området vart sendt frå statsforvaltaren i 2015. Korsfjorden har eit stort mangfald av artar med stor betydning. Korsfjorden er eit marint område med tareskog og særskild rikt arts mangfald, og fjorden har verdifulle område med raudlista artar som bør vernast.

Etter regjeringa sitt framlegg til ny lov om vern av norske havområde og Noreg si tilslutning til internasjonale avtalar og internasjonale forpliktingar om havvern, er det naturleg å rette blikket mot Korsfjorden. I Noreg finst det store marine område med unike økosystem og mangfald som bør vernast og reknast som viktige. Arbeidet med vern er særleg viktig for å sikre kritiske marine område som Korsfjorden.

Svar:

Vern er vårt viktigaste verkemiddel for å bevare marin natur i eit langsiktig perspektiv.

I Meld. St- 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur — Norsk handlingsplan for naturmangfold vert det slått fast at regjeringa vil vidareføre prosessane som er satt i gang for marine verneområde. Det er starta verneprosess for alle områda i marin verneplan frå 2004 som ligg innafor territorialgrensa, og desse er på ulike stadar i verneprosessen.

Krossfjorden (også omtalt som Korsfjorden) er eit av områda som er ein del av marin verneplan frå 2004. Området har som representanten seier eit stort mangfald av artar, mellom anna korallar, kalkalgar og store tareskogar. Desse tareskogane er viktige for naturen si evne til å binde og lagre karbon, og fungerer òg som leveområde for mange marine dyr, og som oppvekst og næringssøkområde for mange fiskeslag og for sjøfugl. Klima- og miljødepartementet mottok Miljødirektoratet si tilråding om å opprette Krossfjorden marine verneområde i 2019, og i 2021 fekk vi enkelte supplerande vurderingar om mellom anna tilhøvet til mogeleg akvakultur i området. Saka er for tida til vurdering i departementet, og blir òg sett i samanheng med andre verneframlegg i Vestland fylke.

Før sommaren vart Lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet (havvernloven) vedteke. Lova vil tre i kraft 1. januar 2026. For at vi skal kunne bidra i gjennomføringa av målet i naturavtalen om 30 prosent bevaring innan 2030, vil både den nye lova og arbeidet med opprettinga av marine verneområde etter naturmangfoldlova vere svært viktig.

SPØRSMÅL NR. 3195**Innlevert 25. september 2025 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 30. september 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Kan næringsministeren gjere greie for korleis regjeringa konkret dei siste månadene har arbeidd for å hindre at Noreg ikkje kjem på utsida av eventuelle tollmurar EU innfører for å beskytte stål- og jernindustrien, er næring-

sministeren enig i at det høgst truleg vil bli stadig viktigare for Noreg å bli ein del av EUs felles handelspolitikk, noko vi i dag ikkje er gjennom EØS-avtalen og kva konkrete andre muligheter til å oppnå dette ser regjeringa enn at Noreg blir fullverdig medlem av EU?

Svar:

Eg viser til spørsmål frå representanten Alfred Jens Bjørlo til næringsministeren som ho har bede meg svare på sidan saka gjeld saksfelt som høyrer til mitt ansvar.

Europakommisjonen starta vernetiltaksundersøkingar på silisium og ferrolegeringar i desember 2024. Regjeringa har sidan aktivt arbeidd for å hindre at Noreg og dei andre EØS/Efta-statane blir ramma av moglege vernetiltak. Regjeringa har arbeidd på alle nivå, inkludert høgt politisk nivå og embetsnivå, formelt og uformelt, med Europakommisjonen og EUs medlemsstatar. Ambassadane har hatt ei viktig rolle i å fremje norsk syn for relevante styresmakter i hovudstadane i EU. Heile tida har Noregs hovudbodskap vore tydeleg: EØS/Efta-landa bør ikkje omfattast av slike vernetiltak. Vi er ein integrert del av den indre marknaden gjennom EØS, og norske pro-

dukt bidreg til verdiskaping og arbeidsplassar i Europa. Dette er samarbeid som tener både Noreg og EU.

Då EØS-avtalen blei inngått var det semje om at ho ikkje omfattar handelspolitikken og handelssambanda med land utanfor EØS. Noreg og EU har ikkje same tollsatsar på importvarer frå land utanfor EØS. EU er åleine blant EØS-partane om å nytte handelspolitiske verkemiddel som vernetiltak, antidumpings- eller utjamningstiltak.

Det har skjedd mykje på det handelspolitiske området dei siste åra. For oss som EØS-part inneber det først og fremst at det blir stadig viktigare med samarbeid med EU om handelspolitiske spørsmål. Regjeringa er open for ein utdjupa dialog med EU, slik at Noreg og EU kan drøfte aktuelle handelspolitiske spørsmål i dagens geoøkonomiske situasjon, noko som vil opne for styrkt samarbeid om felles handelspolitiske utfordringar.

SPØRSMÅL NR. 3196

Innlevert 25. september 2025 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 2. oktober 2025 av statsminister Jonas Gahr Støre

Spørsmål:

Kan jeg få en oversikt over hvor mange møter på minister-nivå Norge har blitt invitert til av EU siden 19. mars 2025 til i dag og hvor vidt regjeringen har akseptert de respektive invitasjonene?

BEGRUNNELSE:

For norsk næringsliv er det viktig at forholdet mellom EU og Norge er så tett som mulig. Et nært samarbeid med EU skaper forutsigbarhet og kan gi norske bedrifter markedsmuligheter de ellers ikke ville ha fått. Dette blir ekstra viktig i en tid hvor det internasjonale handelssystemet er i alvorlig ubalanse, som følge av stormaktenes globale tollkrig. Det er ikke tvil om at Norge er i en mer sårbar posisjon enn andre europeiske land, fordi vi ikke er en del av EUs tollunion. Det er derfor veldig alvorlig når det denne uken ble rapportert i media at regjeringen skal regne det som sannsynlig at Norge havner på utsiden EUs tollmurer for jernlegeringer. De som står i fare for å bli rammet mest direkte er i så fall de ansatte i norsk metallindustri rundt forbi i hele landet.

I den sammenheng anser undertegnede det som relevant å vite hvordan regjeringen har prioritert forholdet til EU siden det ble kjent at EUs beskyttelsestiltak

knyttet til stål, som regjeringen Solberg skaffet unntak for i 2018, skulle reforhandles.

Dette spørsmålet sendes statsministeren da det gjelder invitasjoner som regjeringen som helhet har mottatt. Viser for øvrig til skriftlig spørsmål fra Alfred Bjørlo sendt til næringsministeren om samme tematikk 25.9.25.

Svar:

Norge har siden 19. mars 2025 blitt invitert av EU til å delta på totalt 22 uformelle ministermøter. Regjeringen har så langt deltatt på 19 av disse, og sagt ja til å delta på ytterligere to møter som enda ikke har funnet sted.

Regjeringen prioriterer deltakelse på ulike EU-relaterte møter høyt. I tillegg til de uformelle ministermøtene, som vi anmoder om deltakelse på, kommer en rekke bilaterale møter med både EU-land og EUs institusjoner. I alle disse møtene tar vi opp saker av viktighet for Norge. EUs varslede beskyttelsestiltak er absolutt et slikt tema.

SPØRSMÅL NR. 3197**Innlevert 25. september 2025 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 30. september 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Mener justisministeren at politiet har tilstrekkelige hjemler til å uskadeliggjøre droner som kan true for eksempel kritisk infrastruktur, og vil regjeringen gjennomgå lovverket for å sikre at regelverket er oppdatert i henhold til den sikkerhetspolitiske situasjonen?

BEGRUNNELSE:

Vi har lenge sett en rask utvikling med militære droner i krigen i Ukraina, og ser nå stadige oftere eksempler på at mistenkelige hendelser med droner i sivilsamfunnet i Norge og andre deler av Europa. Vi må sikre at politiet både er operasjonelt og juridisk i stand til å håndtere den nye hverdagen.

Regjeringen har tidligere pekt på at myndighetene har en viss mulighet til å uskadeliggjøre droner. Samtidig går utviklingen raskt, og det er grunn til å stille spørsmål ved om dagens regelverk er tilstrekkelig.

Svar:

Politiet har i dag hjemler for å uskadeliggjøre droner som flyr ulovlig. Lov om politiet (politiloven) gir politiet adgang til å gripe inn for å ivareta offentlig orden og sikkerhet og avverge eller stanse lovbrudd. Dette gjelder også overfor droner som flyr ulovlig, der det vurderes som nødvendig og forholdsmessig. Politiet har videre adgang til å gripe inn på nødrettsgrunnlag, blant annet dersom en drone representerer en trussel mot luftfartssikkerhet, liv og helse, infrastruktur eller viktige samfunnsfunksjoner.

Det finnes flere metoder politiet kan benytte for å ta kontroll over og uskadeliggjøre en drone som flyr ulovlig. Politiets adgang til å benytte jamming som metode er regulert i lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven). Ny ekomlov, som trådte i kraft 1. januar i år, gir politiet adgang til å benytte frekvenser for å uskadeliggjøre droner og andre gjenstander dersom det er fare for liv, helse eller sikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 3198**Innlevert 25. september 2025 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 3. oktober 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Kan det oversendes en oversikt over hvor stor andel av de 3,3 milliardene på konsulentvirksomhet som er ført som forsvarsanskaffelse som faktisk kan knyttes til anskaffelser og/eller vedlikehold av forsvarsmateriell?

BEGRUNNELSE:

I en sak i DN 25. september 2025 kommer det fram at Forsvarsmateriell fra og med 2020 til i dag har betalt 4,1 milliarder kroner til konsulenter. Av disse skal 3,3 milliarder være fra post 45 «Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold» på kapittel 1760 «Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold» i forsvarsbudsjettet. Regjeringens uttalte mål er redusert konsulentbruk i offentlig sektor og regjeringen har gitt alle departementer og un-

derliggende virksomheter føring om å arbeide for å redusere konsulentbruken. Selv om undertegnede ikke er av den oppfatning at offentlig bruk av konsulenttenester er et onde i seg selv, er det ikke tvil om at bruken må være godt begrunnet. Når landet skal gjennom et høyst nødvendig forsvarsløft som kommer til å kreve tøffe prioriteringer i andre sektorer, er det viktig for folks tillit at regjeringen kan vise at forsvarsbudsjettet faktisk brukes på forsvar. Derfor ønsker jeg gjerne en oversikt over hvor stor andel av de 3,3 milliardene på konsulentvirksomhet som er ført som forsvarsanskaffelse som kan knyttes til faktiske anskaffelser og/eller vedlikehold av forsvarsmateriell.

Svar:

Alle utgifter som er regnskapsført kap. 1760, post 45 er knyttet til anskaffelser og/eller vedlikehold av forsvarsmateriell. 3,3 milliarder kroner benyttet til kjøp av konsulenttenester, som det refereres til i spørsmålet, er i sin helhet knyttet til konkrete anskaffelser av materiell og vedlikehold av materiell. Den type aktivitet som er ført under kategorien konsulenttenester omfatter både innleie av kapasitet og tjenester knyttet til konkrete materiellanskaffelser og vedlikehold, herunder også teknisk bistand, samt design og utvikling av materiell og systemløsninger fra produsentene. I denne kategorien føres ikke kun innleie av personell og tjenester som tradisjonelt kan forstås som konsulenttenester. Hovedtyngden av utgifter ført mot denne posten knytter seg konkrete til utviklingsoppgaver og leveranser av materiell og systemer til Forsvaret. Eksempelvis er det siden 2020 ført 380 mill. kroner på posten til Kongsberggruppen knyttet til blant annet

utvikling av Super Sonic Strike Missile, Joint Strike Missile til F-35 og utvidet rekkevidde på luft-til-luft-missiler (AM-RAAM ER).

Regjeringen er på samme måte som representant Melby opptatt av å gjennomføre forsvarsløftet. Vi skal bruke pengene klokt slik at vi får mest mulig forsvarsevne ut av investeringene. I årene som kommer vil vi både kjøpe inn mye nytt materiell og erstatte utstyr som er donert til Ukraina. Derfor vokser investeringsbudsjettet, og det stiller høyere krav til gjennomføringsevnen i forsvarssektoren. For å få til dette vil det være nødvendig å kjøpe tjenester; både for å opprettholde tilstrekkelig kapasitet i prosjektorganisasjonene som gjennomfører anskaffelsene og for å sikre tilgang på spisskompetanse.

Departementet følger opp både forsvarsmateriell og konsulentbruk nøye, slik at ressursene brukes effektivt og i tråd med Stortingets forutsetninger.

SPØRSMÅL NR. 3199

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 1. oktober 2025 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Hva er regjeringens syn på kjønnsdelt svømmeundervisning, eller andre fag med kjønnsdeling og har statsråden en oversikt over om dette praktiseres i dag (Ber da om en oversikt over hvilket kommuner som praktiserer dette)?

BEGRUNNELSE:

I media kan vi noen ganger lese om et ønske om kjønnsdelt svømmeundervisning og også enkelte kommuner som har innført dette. Fremskrittspartiet synes det er meget problematisk om man gir etter for slike krav da det bryter med grunnleggende norske verdier om at gutter og jenter skal behandles likt og ha felles undervisning.

Svar:

Kjønnsdeleling i undervisningen skal ikke forekomme, verken i svømmeopplæringen eller i andre fag, med mindre det foreligger tungtveiende grunner. Enkelte foresattes eller elevers ønsker endrer ikke dette.

Opplæringsloven sier at skolene til vanlig ikke kan dele inn elevene i grupper etter kjønn, med mindre det er særlig tungtveiende grunner til å gjøre det, jf. opplæringsloven § 14-2.

Denne hovedregelen skal tolkes strengt. Vilåret «tungtveiende» grunner innebærer at det er høy terskel for å dele inn elevene etter kjønn. Enhver deling må vurderes konkret.

I merknaden til § 14-2 er det vist til at elever kan deles inn i grupper etter kjønn for tema i undervisningen der det kan oppleves tryggere for elevene å få opplæring i kjønnsdelte grupper, for eksempel i undervisning om seksualitet og pubertet, eller dersom elevene skal prate om utfordringer i skolemiljøet som særlig gjelder jenter eller gutter. Det må likevel tas hensyn til om dette vil være til det beste for elevene. Ellers vil inndeling i grupper etter kjønn bare kunne skje dersom det ikke er praktisk mulig å få til felles undervisning på en måte som er forsvarlig og rimelig med hensyn til integriteten til elevene, for eksempel dersom det ikke finnes garderobesom gjør det mulig for jenter og gutter å dusje separat.

Det er presisert i merknaden til § 14-2 at kravet om særlig tungtveiende grunner innebærer at det ikke gjen-

nomføres kjønnsdelt undervisning i for eksempel svømming for å ta hensyn til enkelte elever og foreldre som ønsker dette.

Det finnes ikke noen nasjonal oversikt over skoler eller kommuner der det har blitt gjort unntak fra hovedregelen etter disse bestemmelsene.

SPØRSMÅL NR. 3200

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 3. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdsleministeren lage ei oversikt over samla beløp brukt til investeringsformål innanfor høvesvis vegtransport, jernbanetransport og sjøtransport (havner og farleder) siste 10-årsperiode (2016–2025) og siste 4-årsperiode (2022–2025) - sett opp mot andelen av samla persontransport og godstransport for desse tre transportformene?

Svar:

Oversikten i tabellen under viser utgifter/løyvingar til investeringar i statleg infrastruktur innanfor høvesvis veg-, jernbane- og sjøtransport (hamner og farleier og navigasjonsinfrastruktur) siste 10-årsperiode (2016–2025) og siste 4-årsperiode (2022–2025), i faste 2025-prisar, sett opp mot delen av samla transportarbeid for person- og godstransport for dei tre transportformene:

	Investeringar i statleg infrastruktur i mrd. 2025-kr		Prosentdel av samla transportarbeid, perioden 2016–2024*	
	2016–2025	2022–2025	Godstransport (tonn-km)	Persontransport (personkm)
Vegtransport	240,7	91,5	52,3 %	86,3 %
Jernbanetransport	168,8	75,9	5,1 %	4,3 %
Sjøtransport	5,5	2,2	42,6 %	1,5 %

* Kjelde for «Del av samla transportarbeid, perioden 2016–2024»: SSB, innanlandsk transport, tabell 03982 for persontransport og tabell 11403 for godstransport, jf.

<https://www.ssb.no/transport-og-reiseliv/landtransport/statistikk/innenlandsk-transport>.

Internasjonal transport er ikkje medrekna. Del av transportarbeidet er rekna for sum av transportarbeid i perioden 2016–2024.

For persontransport utgjer forstadsbanar og sporvegar, og lufttransport høvesvis 1,1 pst. og 6,8 pst. av persontransportarbeidet, men inngår ikkje i tabellen over.

For godstransport er det rekna transportarbeid inkludert kabotasje og del av «fastlandstransport i alt», dvs. transport frå norsk kontinentalsokkel, er ikkje rekna med. Under «fastlandstransport i alt» utgjorde lufttransport om lag 0,02 pst. av godstransportarbeidet i perioden 2016–2024.

Beløpa for investeringar i statleg infrastruktur er samansette tall, og oversikten viser overordna kategoriar for investeringar. Over ein periode på 10 år gjer ulike tekniske

budsjettjusteringar det noko krevjande å samanlikne statlege utgifter/løyvingar innan og mellom sektorane, mellom anna grunna endringar i poststruktur og oppretting av nye verksemdar. I statsbudsjettet blir meirverdiavgift handtert ulikt mellom sektorane, og det er ikkje korrigert for dette.

Fornyng av jernbaneinfrastruktur har i perioden i ulik grad vore budsjetttert som mindre investeringar og som vedlikehald. Det er ikkje korrigert for endra budsjettering av fornyingstiltak.

For vegtransport viser tabellen utgifter/løyvingar til riksveginvesteringar på kap. 1320 Statens vegvesen og løyvingar til kap. 1321 Nye Veier AS. Løyvingane til Nye Veier AS omfattar òg utgifter til drift og vedlikehald av dei vegane som selskapet har ansvaret for. Det er det ikkje korrigert for i tabellen over. Tilsvarende inngår det òg i løyvingane til Statens vegvesen nokre utgifter til drift og

vedlikehold av strekninger som blir drivne gjennom avtaler om offentlig-privat samarbeid (OPS), noko som det heller ikkje er korrigert for i tabellen. I 2022 blei det under Nye Veier AS løyvd 0,5 mrd. kr (om lag 0,6 mrd. 2025-kr) til planlegging av fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 Skaret–Høgkastet–Hønefoss. I tabellen over er fellesprosjektet rekna som investeringar til vegtransport.

I 2016 og 2017 blei delar av løyvinga til investeringar under Nye Veier AS gitt som tilskot til eigenkapital. Delar av løyvinga til investeringar under Bane NOR SF blei òg gitt som kapitalinnskott i føretaket i 2017. Tilskot til eigenkapital og kapitalinnskott er ikkje rekna med i tabellen over.

SPØRSMÅL NR. 3201

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 8. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

En tilsynsrapport fra Statsforvalteren har avdekket ulovlig bruk av tvang ved Sørlandet sykehus.

Hva vil helseministeren gjøre for å rydde opp i forholdet, og vil helseministeren sørge for at vi får et helhetlig lovverk omkring begrenning av bruk av tvang i helse- og omsorgstjenesten, og følge det opp med forskrifter, retningslinjer og andre tiltak som gjør at vi unngår at folk med utviklingshemming blir utsatt for tvangsinngrep, ivaretar deres menneskerettigheter, og at en faktisk vurderer beslutningskompetanse ordentlig?

BEGRUNNELSE:

En tilsynsrapport fra Statsforvalteren har avdekket ulovlig bruk av tvang ved gynekologisk avdeling på Sørlandet sykehus. Samtykke fra verge eller pårørende ble brukt i strid med loven i flere tilfeller. Norge har over tid også fått internasjonal kritikk over tid, blant annet fra CRPD-komiteen, for at man ikke gjør nok for å sikre mennesker med utviklingshemming sin rett til selvbestemmelse, og hindre at de blir utsatt for ulovlig tvang eller inngrep de ikke har samtykket til. Oppfølgingen av NOU 2019: 14 "Tvangsbegrensningsloven - Forslag til felles regler om tvang og inngrep uten samtykke i helse- og omsorgstjenesten" har så langt vært stykkevis og delt. Det er tydelig behov for et helhetlig lovverk omkring begrenning av bruk av tvang i helse- og omsorgstjenesten. Det må også følges opp med forskrifter, retningslinjer og andre tiltak som gjør at vi unngår at folk med utviklingshemming blir utsatt for tvangsinngrep, ivaretar deres menneskerettigheter, og at en faktisk vurderer beslutningskompetanse ordentlig.

Svar:

Jeg ser alvorlig på det som er kommet fram i rapporten fra statsforvalterens tilsyn ved Sørlandet sykehus.

Mennesker med utviklingshemming har, som alle andre, rett til å få nødvendig helsehjelp. De har også samme rett til å bestemme om de ønsker å motta tilbudt helsehjelp som resten av befolkningen. Jeg mener at dette allerede går tydelig fram av pasient- og brukerrettighetsloven.

Videre fremgår det av regelverket at det skal vurderes om pasienten har rett til å samtykke til den aktuelle helsehjelpen (har samtykkekompetanse). Det går også tydelig fram av regelverket når det er adgang til å gi helsehjelp til pasienter som mangler samtykkekompetanse og hvilke formkrav som da gjelder.

Helsehjelp kan som hovedregel bare gis med pasientens samtykke. For at samtykket skal være gyldig, må pasienten ha fått nødvendig informasjon om helsetilstanden sin og innholdet i helsehjelpen.

Når pasienten er over 18 år, men mangler samtykkekompetanse, kan helsepersonell beslutte å gi helsehjelp som innebærer et alvorlig inngrep når det er i pasientens interesse og det er sannsynlig at pasienten ville ha gitt tillatelse til hjelpen. Dersom lovens vilkår er oppfylt, kan helsepersonell også treffe vedtak om å gi helsehjelp som pasienten motsetter seg.

Det er gitt særlige regler om adgang til å samtykke til helsehjelp på vegne av barn under 16 år og ungdommer mellom 16 og 18 år som mangler samtykkekompetanse.

Sørlandet sykehus har som alle andre plikt til å følge regelverket. Jeg forutsetter derfor at sykehuset selv rydder opp i de forholdene statsforvalteren har pekt på. Jeg har også bedt om tilbakemelding fra alle de regionale

helseforetakene om hvilke rutiner sykehusene har for å unngå brudd på regelverket i slike saker.

Vi har fulgt opp flere av forslagene fra Tvangslovutvalget. Stortinget sluttet seg blant annet til forslaget om å tydeliggjøre at beslutningskompetansen (i dag samtykkekompetansen) kan falle bort når pasienten ikke er i stand til å forstå hva den aktuelle beslutningen gjelder og konsekvensene av beslutningen. Stortinget sluttet seg også til forslaget om å oppheve kravet om at den manglende forståelsen må skyldes sykdom. Endringen bidrar til å unngå diskriminering med grunnlag i nedsatt funksjonsevne ved at oppmerksomheten flyttes fra diagnose til pasientens faktiske forutsetninger for å ta stilling til det aktuelle spørsmålet.

Stortinget sluttet seg videre til forslaget om å presisere kontrollkommisjonens kompetanse ved klage på vedtak om å ikke etablere eller om opphør av tvungen observasjon eller tvungen psykisk helsevern. Stortinget sluttet seg dessuten til forslaget som også fulgte opp en anbefaling fra Sivilombudet, om å tydeliggjøre at alle vilkår for tvangsbruk må være oppfylt hele tiden mens et tvangsvedtak gjennomføres.

Det er lagt opp til at det skal gjennomføres et grundig informasjonsarbeid før endringene trer i kraft 1. juni 2026.

Det går fram av Prop. 31 L (2024-2025) at departementet vil arbeide videre med oppfølging av Tvangslovutvalgets utredning.

SPØRSMÅL NR. 3202

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 8. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvilken type behandling mener statsråden at ligger i begrepet “helhetlig, regionalt behandlingstilbud”, er det planlagt å innføre hormonbehandling i helseregionene og hvordan vil statsråden sørge for å utvikle fagmiljøene og behandlingstilbudet ved de regionale sentrene for kjønnsinkongruens?

BEGRUNNELSE:

I svaret fra 24. september på mitt spørsmål om dagens behandlingstilbud av personer med kjønnsinkongruens, vektlegger statsråden at det mangler tilstrekkelig kompetente fagmiljøer i de ulike helseregionene for å kunne utvide behandlingstilbudet utenfor Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens (NBTK). Hvilken kompetanse som mangler, hva som hindrer helseregionene fra å starte opp hormonbehandling, samt hvordan behandlingstilbudet skal utvikles gjennom den neste stortingsperioden, hopper statsråden bukk over.

I Regjeringas handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023–2026) er to uttalte mål å sikre likeverdige offentlige tjenester for transpersoner og personer med kjønnsinkongruens og å sikre et helhetlig regionalt behandlingstilbud for denne gruppa. Et av tiltakene i planen er nettopp å “ferdigstille helhetlig, regionalt behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens”.

Hvilke konkrete behandlinger som inngår i et “helhetlig behandlingstilbud” er uklart.

Svar:

Det ligger til de regionale helseforetakenes ansvar å organisere og definere innholdet i behandlingstilbudet på de ulike nivåene i spesialisthelsetjenesten. I revidert oppdragsdokument for 2022 ble foretakene bedt om å avklare hva som skal være innholdet i regionale behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens. I tilbakemeldingene til departementet ble det vist til at aktuelle oppgaver vil være å støtte og veilede lokale DPS i utredning av pasientgruppen, herunder være med og drøfte pasienthenvisninger til Nasjonal behandlingstjeneste, bistå med utprøving av behandlingshjelpemidler, gi støtte og hjelp til å teste ut forskjellige kjønnsuttrykk, tilby individuelle samtaler og samtaler i gruppe (både pasienter og pårørende), og på sikt kunne tilby oppstart og oppfølging av hormonbehandling av voksne i samarbeid med den nasjonale behandlingstjenesten. Utvikling og spredning av kompetanse i regionene ble også omtalt som en aktuell oppgave for sentrene.

Det tar tid å bygge opp kunnskap og kompetanse på et lite fagfelt som har gjennomgått store endringer i pasientpopulasjonen i løpet av få år. FHI har uttalt at det foreløpig er svak evidens på de fleste områder av behandling for kjønnsinkongruens, strengt vitenskapelig

vurdert. Årsak er manglende sammenlikningsgruppe, selektiv studiedeltakelse og kort oppfølgingstid. Sikker dokumentasjon ligger et stykke frem i tid. Dette er i tråd med funnene i rapporten om pasientsikkerhet for barn og unge med kjønnsinkongruens fra Undersøkelseskommisjonen for helse- og omsorgstjenesten, hvor departementet har fulgt opp anbefalingene med bl.a. oppdrag til helseforetakene.

At behandlingen i helseregionene skal være helhetlig innebærer at all helsehjelp utenom det som krever høyspesialisert behandling ved den nasjonale be-

handlingstjenesten, skal tilbys regionalt og lokalt. Både kunnskapsgrunnlaget, tilgang på personell med rett fagkompetanse og samarbeid med kommunal helsetjeneste vil ha betydning for hvilket tilbud som faktisk kan gis i de ulike regionene. Det er samtidig viktig at den nasjonale behandlingstjenesten, med sin ekspertise på de ulike tilstandene, fortløpende vurderer hvilke oppgaver som kan og bør desentraliseres gjennom veiledning og opplæring, slik at pasienter kan få mest mulig av helsehjelpen de trenger i sin egen helseregion, innenfor rammen av faglig forsvarlighet.

SPØRSMÅL NR. 3203

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 3. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til regelendringer for bruk av billys som tener til bedre trafikkssikkerhet og som er mindre til ulempe for møtande trafikantar?

GRUNNGJEVING:

I 2018 kom det nye reglar for bruk av billys. I praksis vart ein del restriksjonar oppheva som hindra at møtande trafikantar fekk uforholdsmessig sterkt lys - og for høgt stilt lys - mot augene. Desse restriksjonane var etter mitt syn veldig fornuftige med tanke på trafikkssikkerheita, men òg for å hindre unødvendig ubehag og forsterka helseproblem for andre trafikantar.

Det er mange med normalt syn som òg slit med dei sterke og/eller høgt stilte lysa som mange bilar no etter 2018 køyrer med, og med nye lystypar som har vorte tekne i bruk (som gir kaldare lys, slik eg forstår det). For dei som er lyssensitive og som får meir smerter av sterkt lys, til dømes forsterka migrene, er det ei direkte ulempe. Det kan skape stort ubehag, forstyrre synet medan dei køyrer og såleis hindre somme i å køyre bil i mørket – eller bidra til at dei ikkje fungerer optimalt som sjåførar.

Eg håpar statsråden vil sjå nærare på denne problematikken og koma til Stortinget med framlegg til regelendringar knytt til billysbruk som kan tene både til bedre trafikkssikkerheit og mindre ubehag for møtande trafikk.

Svar:

God lysutrusting er eit viktig trafikktryggingstiltak. Det gir føraren høve til å oppdage personar og dyr som ferdast på eller langs vegen, og gjer dessutan at ein enklare kan sjå tilstanden på vegen og eventuelle andre hindringar som gir grunn til å avpasse køyrefarten. Sjølv om moderne lysutrusting er avansert, er det ikkje til å komme bort i frå at den under enkelte omstende kan gi ein blendande effekt mot andre trafikantar. Reglane både for godkjenning og bruk, søker å vareta desse omsyna.

Statens vegvesen er kjend med at mange trafikantar opplever blending frå billykter som eit aukande problem, og dei følger utviklinga tett gjennom regelverks- og trafikktryggleiksarbeid. Blending kan vere problematisk, særleg ved feilinnstilling, ettermontering eller mangelfullt vedlikehald. Det tekniske blir difor fulgt opp både ved periodisk kjøretøykontroll (EU-kontroll) og ved utekontroller utført av Statens vegvesen. Bruken av billys er ei trafikantatferdssak som blir fulgt opp av politiet.

Den originale lysutrustinga på kjøretøyet, mellom anna nærlys og fjernlys, er for dei aller fleste kjøretøya omfatta av ei EU-typegodkjenning – som Noreg er forplikt til å godta gjennom EØS-avtalen. I internasjonale ekspertgrupper som set krava til EU-typegodkjenning, der også Noreg deltek, ser ein kontinuerleg på forbettringsområde. Statens vegvesen opplyser at det pågår diskusjonar rundt blendande nærlys, dvs. lysintensitet og fargesamansetning. Men det er for tidleg å seie om dette vil resultere i endra reglar. Det er dessutan slik at bilprodusentane heile

tida jobbar aktivt med å forbetre køyretøya, og det gjeld også lysutrustinga.

Hausten 2018 vart den nasjonale regelen for montering av ekstra fjernlys endra slik at det ikkje lenger er nokon avgrensing i talet på lykter og styrken på desse. Intensjonen var å betre sikta for førar, spesielt på vegar utanfor tettbygde strøk utan vegbelysning, og dessutan å ha eit enklare regelverk. Dette var også ei tilpassing i høve til

svensk regelverk som ikkje hadde tilsvarende avgrensingar som i Noreg. Dette må likevel sjåast i samheng med regelen i trafikkreglane § 15 nr. 2 om at «fjernlys må ikkje nyttast slik at annan trafikant blir blenda».

Statens vegvesens opplyser at dei ikkje er kjent med at denne endringa har ført til auka utfordringar med blanding.

SPØRSMÅL NR. 3204

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 2. oktober 2025 av statsminister Jonas Gahr Støre

Spørsmål:

Statsministeren uttalte under en valgdebatt, «Det store folkemøtet» på NRK 28. august i år følgende, ref. NRK sitat: «Ja, det er store ønsker på samferdsel og du må gjøre de som er på en måte lønnsomme og det er viktig å bygge vei i landet vårt».

Hordfast er Norges mest lønnsomme prosjekt, hvordan stiller statsministeren til dette ref. hans uttalelse?

BEGRUNNELSE:

Det er positivt at statsministeren nå vil prioritere de mest lønnsomme prosjektene. Porteføljen av prosjekter i NTP (2025-2036) på totalt 110 mrd., viser et minus på 65 mrd. i netto prissatt tap for samfunnet, eller – 70 øre pr. investert krone.

Å prioritere Hordfast vil øke lønnsomheten for Staten med + 39 mrd. Hordfast prosjektet er Norges mest lønnsomme prosjekt med kun et lite minus i Netto budsjett nytte (NNB) på – 0,03 øre.

Alle andre prosjekt ligger inne med til dels langt dårligere budsjett nytte.

Ferjeavløsnings prosjektet Hordfast vil sammen med Rogfast (som er under bygging) og veien mellom, redusere reisetiden mellom Norges to nest største byområder fra 4,5 time til 2 timer. Dette er Norges desidert sterkeste industri- og eksport region og en realisering vil ha store positive virkninger for landet.

Ferjeavløsnings prosjektene har høy lønnsomhet og gir stor uttelling for folk og næringsliv. Særlig mellom Bergen og Stavanger, her er heller ikke jernbane, som vi ser legges parallelt med motorveier i Intercity triangelet.

Staten bør bygge de mest lønnsomme prosjektene først, blir det sagt i mange sammenhenger, det er bra at

statsministeren nå også sier dette, da står det igjen å sette handling bak ordene.

Svar:

Det vises til spørsmålet fra representanten Liv Kari Eskeland til statsministeren, som han har bedt meg svare på.

Strekningen E39 Ådland-Svegatjørn (Hordfast) er i gjeldende Nasjonal transportplan plassert i utviklingsporteføljen, som omfatter prosjekter det ikke er rom for å realisere innenfor NTP-perioden 2025-2036.

De siste beregningene av prosjektet ble gjort i forbindelse med at statlig reguleringsforslag ble oversendt for behandling før utlegging til offentlig ettersyn i Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. Beregningene viser en netto nåverdi per budsjettkrone (NN/B) på om lag 0. Endelig NN/B vil avhenge av hvilken variant som blir vedtatt i reguleringsplanprosessen. I planporteføljen, vist i tabell 13.1 i Nasjonal transportplan, er det kun E39 Smiene-Harestad som er samfunnsøkonomisk lønnsom.

I Nasjonal transportplan 2025-2036 prioriterer regjeringen mer penger til drift og vedlikehold og mindre penger til store investeringer. Dette gjør vi fordi denne regjeringen er opptatt av trygg økonomisk styring i en usikker tid. Det krever prioriteringer.

Hordfast er så stort at prosjektet alene vil legge beslag på en betydelig andel av midlene til veiinvesteringer i Nasjonal transportplan. Hordfast er et viktig prosjekt, men regjeringen mener at det for tiden er enda viktigere å prioritere prosjekter som sikrer mot ras og skred, legger til rette for militær mobilitet og har en god geografisk fordeling. Det er en kjensgjerning at fellesprosjektet E16

Arna–Stanghelle var en viktigere prioritering for mange i regionen – det var det også for regjeringen.

Samferdselsdepartementet har sendt over Statens vegvesens forslag til statlig reguleringsplan til behandling

i Kommunal- og distriktsdepartementet. Reguleringsplanen gir et godt grunnlag for å vurdere prosjektet ved en senere rullering av porteføljen, når det økonomiske handlingsrommet tillater det.

SPØRSMÅL NR. 3205

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 3. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

E39 Hordfast ble i NTP (2025-2036) plassert i en Utviklingssportefølge. Prosjektet er Norges mest samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekt, reduserer reisetiden med 1 time, har vært omforent i Ap og så langt kostet vel 2 mrd. i omfattende planlegging. Finansministeren, sidestilte i 2013 som statsminister viktigheten av intercity og fergefri E39. Det har ikke skjedd.

Ser finansministeren at han har et ansvar for rette opp i dette?

BEGRUNNELSE:

I 2013 utalte daværende statsminister Stoltenberg på Sola møtet at «Ferjefri E29 på Vestlandet var like viktig for Næringslivet som Intercity på Østlandet». Han sa også at dette burde realiseres på 20 år. Realiteten viser en stor skjevfordeling.

Intercity satsingen på Østlandet er så langt tilført 103 mrd, mens fergeavløsnings prosjekter på E39 er tilført 2.9 mrd. Riktignok har SVV og Nye veier AS brukt ca. 26 mrd. på andre strekninger av E39, men det er fergeavløsnings prosjektene som gir størst uttelling for folk og næringsliv. Særlig mellom Norges to nest største byområder Bergen og Stavanger. Her er heller ikke jernbane, som vi ser legges parallelt med motorveier i Intercity triangelet.

Jeg antar at en finansminister bør være opptatt av lønnsomhet for Staten. Hordfast prosjektet er Norges mest lønnsomme prosjekt med kun et lite minus i Netto budsjett nytte (NNB) på – 0,03 øre. Alle andre prosjekt ligger inne med til dels langt dårligere budsjettnytte.

Porteføljen av prosjekter i NTP (2025-2036) på 110 mrd. har minus 65 mrd. i netto prissatt tap for samfunnet, eller – 70 øre pr. investert krone. Å prioritere Hordfast vil øke lønnsomheten for Staten med +39 mrd.

Staten bør bygge de mest lønnsomme prosjektene først blir det sagt i mange sammenhenger, en finansminister bør ha et særlig ansvar for at dette skjer.

Svar:

Det vises til spørsmålet fra representanten Liv Kari Eskeland til finansministeren, som han har bedt meg svare på.

I Nasjonal transportplan 2025-2036 prioriterer regjeringen mer penger til drift og vedlikehold og mindre penger til store investeringer. Dette skal bidra til å ta bedre vare på det vi har og sikre at vi får mest mulig igjen for investeringene som allerede er gjort.

Strekningen E39 Ådland-Svegatjørn (Hordfast) er i gjeldende Nasjonal transportplan plassert i utviklingssporteføljen, som omfatter prosjekter det ikke er rom for å realisere innenfor NTP-perioden 2025-2036. Denne regjeringen er opptatt av trygg økonomisk styring i en usikker tid. Det krever prioriteringer.

De siste beregningene av prosjektet ble gjort i forbindelse med at statlig reguleringsforslag ble oversendt for behandling før utlegging til offentlig ettersyn i Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. Beregningene viser en netto nåverdi per budsjettkrone (NN/B) på om lag 0. Endelig NN/B vil avhenge av hvilken variant som blir vedtatt i reguleringsplanprosessen. I planporteføljen, vist i tabell 13.1 i Nasjonal transportplan, er det kun E39 Smiene-Harestad som er samfunnsøkonomisk lønnsom.

Hordfast er så stort at prosjektet alene vil legge beslag på en betydelig andel av midlene til veiinvesteringer i Nasjonal transportplan. Hordfast er et viktig prosjekt, men regjeringen mener at det for tiden er enda viktigere å prioritere prosjekter som sikrer mot ras og skred, legger til rette for militær mobilitet og har en god geografisk fordeling. Det er en kjensgjerning at fellesprosjektet E16 Arna–Stanghelle var en viktigere prioritering for mange i regionen – det var det også for regjeringen.

Samferdselsdepartementet har sendt over Statens vegvesens forslag til statlig reguleringsplan til behandling i Kommunal- og distriktsdepartementet. Reguleringsplanen gir et godt grunnlag for å vurdere prosjektet ved en senere rullering av porteføljen, når det økonomiske handlingsrommet tillater det.

Regjeringen har satt i gang det største samferdselsprosjektet i nyere tid i Vestland med Fellesprosjektet Arna-Stanghelle. I tillegg har vi prioritert oppstart av blant annet E134 Røldal-Seljestad som er av avgjørende betydning for Vestlandet. Denne regjeringen satser på Vestlandet.

SPØRSMÅL NR. 3206

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 9. oktober 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at norske myndigheter ved behov har kapasitet til å avskjære, jamme og/eller skyte ned droner rundt de viktigste lufthavnene våre på kort varsel?

BEGRUNNELSE:

Denne uken ble luftrommet ved Gardermoen lufthavn stengt i rundt 3 timer som følge av mulig droneobservasjon. Dette skjer etter at man i Danmark denne uken har hatt flere alvorlige hendelser knyttet til uønsket droneaktivitet ved flere ulike lufthavner. Danske myndigheter har til og med slått fast at hendelsene utgjør «hybridkrigføring» og sier at det er en profesjonell aktør som står bak. Imidlertid er ikke droneobservasjoner i nærhet av lufthavner et nytt problem. Lufthavnene knyttet til både Gatwick og Frankfurt har måttet stenge ned de siste årene som følge av droneobservasjoner. I en tid med stor teknologisk utvikling og tilgjengelighet på ene hånd og økt sikkerhetspolitisk ustabilitet på andre hånd, må vi legge til grunn at droner for nære lufthavner og andre installasjoner ikke er et problem som vil forsvinner, og som nordmenn vil forvente at regjeringen har løsninger på.

Svar:

Politiet er samfunnets sivile maktapparat og har i fredstid ansvaret for iverksettelsen av maktanvendelse mot ulovlig droneaktivitet.

Politiet har kapasiteter som kan mobiliseres ved sikkerhetstruende dronehendelser, og kan benytte flere ulike metoder for å stanse droner som utgjør en trussel. Dette inkluderer blant annet lokalisering av dronepilot, elektroniske mottiltak, og i ytterste konsekvens nedskyting av droner.

Alle politidistrikt har i dag egen dronekapasitet, og droner er et effektivt verktøy i politiets arbeid. Politiets kompetanseutvikling på dronerefeltet gjennom egen bruk er også viktig for å kunne treffe riktige mottiltak ved uønskede hendelser.

Politiet kan også be Forsvaret om bistand, jf. Instruks om Forsvarets bistand til politiet, slik at samfunnets samlede ressurser utnyttes best mulig innenfor lovens rammer.

Som kjent besluttet også regjeringen å bistå Danmark for å håndtere mulige dronetrusler under høynivåmøtene i København i begynnelsen av oktober.

I stortingsmeldingen om droner og ny luftmobilitet som regjeringen la frem i vår, har vi lagt frem en rekke tiltak for å forebygge den ulovlige og uønskede flygingen av droner. Ett av tiltakene i stortingsmeldingen er å utrede om det skal opprettes et dronedeteksjonssenter i Norge. Denne utredningen ble levert 1. juli 2025 fra en arbeidsgruppe bestående av blant annet politiet, Forsvaret, NSM, Avinor og Luftfartstilsynet. Samferdselsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet vurderer nå i fellesskap hvordan arbeidsgruppens anbefalinger skal følges opp videre på best mulig måte.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 3197 fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, der det redegjøres for politiets hjemmelsgrunnlag.

SPØRSMÅL NR. 3207**Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 8. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan statsråden orientere om, og eventuelt korleis, det i arbeidet med dei nordiske og nasjonale kosthaldsråda i HOD, Helsedirektoratet eller andre underliggende organ/forvaltning har vore brukt ekstern kommunikasjonsrådgiving i utforminga av den faglege og/eller politiske budskapen i perioden 2017-2025?

GRUNNGJEVING:

Utforming av kosthaldsråda skal vera prega av faglege vurderingar, men fag og forskning er heile tida under utvikling og gjenstand for (faginterne og offentlege) debattar. Det ligg sjølvsagt også politikk i både dei nordiske og dei nasjonale kosthaldsråda.

Det er ein politisk dimensjon ved budskapen kring eksisterande kosthaldsråd, og ved arbeidet med og budskapen om kosthaldsråd som er under utvikling. Samt ved nye kosthaldsråd som myndighetene skal orientere om.

Offentleg pengebruk til eventuelle kommunikasjonsbyrå eller andre eksterne krefter som bidreg til utforminga av budskap/kommunikasjon/argumentasjon er eit tema i seg sjølv. Det er også interessant å vita korleis helsemyndighetene går fram når dei utformar den budskapen som dei skal bruke i møte med andre aktørar i ulike prosessar som gjeld kosthaldsråda. Dessutan korleis helsemyndighetene går fram når dei skal informere og/eller delta i debatt offentleg om tematikken kosthaldsråd, både medan slike råd er under utvikling og når det føreligg ferdige kosthaldsråd for ein periode.

Svar:

Dei nyaste nordiske ernæringsråda (NNR) vart publiserte i 2023, og dannar det vitskaplege grunnlaget for dei nasjonale næringsstofftilrådingane og matbaserte kosthaldsråda i Danmark, Finland, Island, Noreg, Sverige og dei baltiske landa. Arbeidet med NNR var eit reint vitskapleg arbeid, og openheit var viktig i prosessen. Det vart gjennom heile arbeidet lagt opp til omfattande høyringar av bakgrunnsartiklar og kapitla i NNR, både gjennom fagfellevurderingar og frå næringa, forbrukarar og andre interessentar. Det var likevel viktig å skilje det vitskaplege arbeidet med NNR frå direkte påverknad frå næringsinteresser og politiske interesser. Også uavhengigheit blant forskarane som deltok i det vitskaplege arbeidet var svært

viktig, og dei som deltok måtte signere ein uavhengigheitserklæring.

I Noreg er det Helsedirektoratet som har ansvar for å utarbeide nasjonale kostråd. Dei norske kostråda vart lanserte i august 2024. Desse er utelukkande baserte på samanhengen mellom kosthald og helse. I tillegg er det publisert ein artikkel på nettsidene til Helsedirektoratet om korleis ein kan ta klimahensyn innan kvart av råda, utarbeidd av Miljødirektoratet med bakgrunn i NNR.

For å utforme dei nye kostråda nytta Helsedirektoratet ein kunnskapsbasert tilnærming. NNR 2023 utgjorde det vitskaplege forskingsgrunnlaget for kostråda. I tillegg er utforminga av råda basert på eit innsiktsarbeid som inkluderer klinisk erfaring og brukarerfaring. Det vart sett ned ei prosjektgruppe i Helsedirektoratet for revideringa av kostråda. Prosjektgruppa bestod av tilsette med kompetanse innan ernæring og kommunikasjon.

For å få betre innsikt i forståing, behov og bruk av kostråda blant befolkninga og andre aktørar, gjennomførte Helsedirektoratet eit omfattande innsiktsarbeid. Innsiktsarbeidet vart utført av Opinion, som leverte ein endeleg rapport til Helsedirektoratet. Arbeidet inkluderte både kvantitative og kvalitative undersøkingar i eit representativt utval av befolkninga og relevante grupper av helsepersonell og andre faggrupper. Helsedirektoratet nytta rapporten i arbeidet med å formulere forståelege og brukarvenlege kostråd. I tillegg var kostråda ute på offentlig høyring våren 2024. Alle høyringsinnspela er publiserte på helsedirektoratet.no.

Helsedirektoratet har ikkje nytta ekstern kommunikasjonsrådgiving i utforminga av kostråda, eller til førebuing av debattinnlegg, pressehenvendingar m.m. For å auke kjennskapen til dei nye kostråda gjennomførte Helsedirektoratet ein reklamekampanje i vekene etter lansering. Helsedirektoratet nyttar vanlegvis eksterne medie- og reklamebyrå til brei ekstern kommunikasjon. Desse bistår med kjøp av medieplassering og bidreg til å lage kampanjar. Det faglege innhaldet er alltid styrt direkte av Helsedirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 3208**Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Nikolai Astrup****Besvart 6. oktober 2025 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Hvilke konsekvenser vurderer regjeringen at USAs varslede toll på legemidler kan ha for produsenter av legemidler i Norge, og når kan vi forvente en avklaring på om Norge får like vilkår som EU har med USA på dette området?

Svar:

26. september 2025 varslet President Trump på Truth Social at USA vil innføre 100 % toll på import av legemidler med varemerkebeskyttelse eller patentbeskyttelse, gjeldende fra 1. oktober. Det er imidlertid så langt ikke blitt ut-

stedt en presidentordre som gjennomfører tolløkningen, og det er ikke blitt offentliggjort detaljer fra Det hvite hus knyttet til forslaget. Regjeringen følger situasjonen tett, og forstår at dette er en krevende situasjon for norske legemiddelprodusenter og eksportbedrifter innen legemiddelindustrien.

Regjeringen gjør det vi kan for å beskytte norske arbeidsplasser i en uforutsigbar global handelssituasjon.

Vi vil fortsette dialogen med amerikanske myndigheter og holde tett kontakt med norsk næringsliv for å ivareta deres interesser.

SPØRSMÅL NR. 3209**Innlevert 28. september 2025 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 8. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Mener statsråden nedleggingen av psykiatritilbudet i Seljord er i strid med regjeringens vedtatte opptrappingsplan for psykisk helse og rus, og vil statsråden gjøre noe for å hindre nedleggelse av dagtilbudet ved DPS i Seljord?

BEGRUNNELSE:

Nylig har det blitt publisert flere negative oppslag som vil få store konsekvenser for sykehus tilbudet og tryggheten til innbyggerne i øvre deler av Telemark. Dette skjer i etterkant av statsrådets sykehusbesøk under valgkampen, hvor statsråden skrøt av lokalsykehusene i Telemark.

Det er allerede bestemt at døgnerberedskapen for legeakuttbilen skal kuttes i. Dette tiltaket har fått kritikk av helsepersonell. Et kutt i dette tilbudet vil gå utover beredskapen og tryggheten for innbyggerne i Telemark som bor unna Skien.

Samtidig har det kommet signaler om at det er aktuelt å se på samlingen av noen flere akuttforløp i Skien. Dette vil ramme sykehuset ved Notodden som statsråden har besøkt.

I tillegg har det kommet signaler om at døgnplassene ved blant annet DPS i Seljord, nå kan bli nedlagt fra 1. januar 2026. Det er svært bekymringsfullt fordi dette er et viktig tilbud i distriktene. Dette begrunnes med manglende kompetanse, men det er nå blitt kjent at det finnes en søker som har kompetansen. Realiteten er også Sykehuset Telemark skal innen 2028 kutte med 66 millioner kroner. Ordførerne i regionen er svært bekymret for konsekvensene ved å legge ned tilbudet, og det stilles spørsmål om ikke det nå er økonomien og viljen som gjør at man risikerer at tilbudet fjernes.

Svar:

Psykisk helse er et høyt prioritert område for regjeringen. Et av målene i opptrappingsplan psykisk helse er å hindre nedbygging av sengeplasser og sikre at døgncapasitet i psykisk helsevern er på et nivå som møter behovet for å ivareta barn, unge og voksne med alvorlig psykisk lidelse som har behov for døgnerbehandling. Dette følges med på nasjonalt og på regionnivå. Døgnplasser med lavt belegg eller der det er utfordringer med for eksempel rekruttering må kunne omstilles. Helse- og omsorgstjenesten er i

stadig utvikling, og omstilling er nødvendig både for å oppnå bedre utredning og behandling, sikre bærekraft og best mulig utnyttelse av felles ressurser, herunder helsepersonell. Den totale døgnkapasiteten skal opp i tråd med framskrivingene. Det har vi vært tydelige på og vil følge tett opp.

Det er de regionale helseforetakene som har ansvar for å sørge for et forsvarlig helsetilbud i sin region. Jeg har bedt de regionale helseforetakene lage en konkret og tidfestet plan for hvordan døgnkapasiteten i psykisk helsevern i regionen skal økes fram mot 2030, i tråd med gjeldende framskrivningsmodell. Planen skal leveres innen 1. november 2025.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet knyttet til Seljord DPS er jeg orientert om at det vurderes endringer på grunn av langvarige utfordringer knyttet til rekruttering av fast ansatt overlege. Ifølge Sykehuset Telemark

er den store usikkerheten rundt driftssituasjonen ved døgnenheten over lang tid en stor utfordringer for både pasienter og ansatte og «...vil kunne utfordre forsvarligheten i pasientbehandlingen når man ikke evner å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse ved døgnenheten. Diskontinuitet og uforutsigbarhet for denne pasientgruppen gir økt risiko for forverring av sykdomsbildet og ustabilitet i legebemanningen gjør det vanskelig å opprettholde lik behandlingstilnærming. Denne situasjonen ønsker vi ikke å komme i». Sykehuset Telemark HF vil derfor vurderer og foreslå andre driftsalternativer for å opprettholde god og tilstrekkelig døgnkapasitet for pasientgruppen. De opplyser også at de samlet sett har svært god døgnkapasitet i Telemark.

Jeg forutsetter at Helse Sør-Øst RHF bidrar til at vi oppnår det nasjonale målet om økt døgnkapasitet.

SPØRSMÅL NR. 3210

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 8. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Kan statsråden bekrefte at mangelen på BPA-ordninger i mange kommuner og den store variasjonen mellom kommunene er et problem, og at han nå raskt vil igangsette et arbeid for å overføre forvaltningen og finansieringen av BPA-ordningen til staten?

BEGRUNNELSE:

I et utredningsoppdrag for funksjonshemmedes organisasjoner, BPA-koalisjonen, har Vista Analyse dokumentert store forskjeller i forvaltningen av BPA-ordningen i kommunene. Analyseselskapet konkluderer med at BPA-ordningen er en kostnadseffektiv ordning som årlig gir innsparinger for kommune-Norge på i størrelsesorden 2 mrd kroner. Grunnen til innsparinger er at BPA erstatter andre og dyrere tjenester funksjonshemmede har rett på etter Helse- og omsorgstjenesteloven. Som statsråden er kjent med er hensikten med BPA likestilling og selvbestemmelse, og ikke helse- og omsorg. Det faktum at kommunene i dag bruker BPA som en måte å spare penger på er ikke i tråd med formålet, som også utredningen til Vista Analyse viser. De mener derfor at ordningen bør forvaltes av staten som en treffsikker og kostnadseffektiv likestillingsordning.

Dette ble senest illustrert i en gjennomgang utført av Kommunerevisjonen i Kristiansand, som viser at byen gir langt færre BPA-timer enn andre byer i Norge. Dette lar seg forsvare, ifølge kommunedirektøren, fordi det ikke bryter med forpliktelsen kommunen har etter Helse- og omsorgstjenesteloven om å tilby nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Kommunedirektøren ser her bort fra de brev og rundskriv to ulike regjeringer har sendt kommunene om at BPA skal forvaltes og praktiseres som en likestillingsordning som skal fremme deltakelse i samfunnet. Som kjent er dette fullt mulig å gjøre for kommunene fordi staten kun kan forplikte kommunene gjennom lov og forskrift. I den politiske behandlingen av rapporten konkluderte ordfører og kommunestyret med blant annet å be staten om å overta finansiering og forvaltning av BPA-ordningen.

I forrige stortingsperiode ba et flertall på Stortinget to ganger om at regjeringen la frem forslag om endringer av BPA-ordningen. Med et forslag fra Ap om å overføre forvaltningen av BPA til staten vil det være et bredt flertall for dette på Stortinget – også med støtte fra oss i SV.

Svar:

Regjeringen vil videreutvikle BPA som et viktig verktøy for å sikre alle mennesker deltakelse og likestilling i samfunnet.

Kommunene har et tydelig ansvar for å organisere tjenestene til innbyggerne sine på en god og effektiv måte. Et godt organisert BPA-tilbud kan være helt avgjørende for både frigjøring, likestilling og god deltakelse i samfunnet. BPA-ordningen kan også være ressurseffektiv og en kvalitetsmessig god måte å gi innbyggerne et godt tjenestetilbud på. Samtidig vet vi at en BPA-organisering som ikke er god, kan gi en dyrere og dårligere løsning.

Organisasjoner og brukere forteller meg at det er til dels for store forskjeller i hvordan kommunene våre tolker regelverket, og hvordan saksbehandlingen skjer. Derfor sendte jeg, slik representanten peker på i sitt spørsmål, et rundskriv til alle landets kommuner for å minne dem om hvilke rettigheter innbyggerne har, hvilke plikter kommunene har, og at kommunene har et handlingsrom når det gjelder å få til en god organisering av tjenester som BPA. Helsedirektoratet har videre fått i oppdrag å lage et bedre veiledningsmateriale. Jeg mener også vi trenger bedre oversikt over kvaliteten i tjenestene til innbyggerne, slik

at vi også kan ta ned uønskede variasjoner mellom kommuner.

NOU 2021: 11 Selvstyrt er velstyrt viste at det er stor avstand i synspunktene om hvordan BPA-ordningen bør innrettes i fremtiden. Det var blant annet uenighet i utvalget om lovforankring og hvilket forvaltningsnivå som skulle ha ansvaret for ordningen. Avstanden er ytterligere tydeliggjort i departementets gjennomgang av de 185 høringssvarene som kom inn i høringen av NOU-en. Avstand i synspunktene er særlig stor mellom kommunesektoren som vedtaks- og tjenesteansvarlig på den ene side, og brukerorganisasjonene på den andre side. Dette er motsetninger som må tas på alvor, slik at vi ikke ender opp med å peke ut en retning for BPA som ikke står seg for fremtiden. Vi må sørge for at den videre utviklingen av BPA er treffsikker slik at ordningen kan stå seg i møte med fremtidige utfordringer. Jeg vil sikre en grundig gjennomgang av dette før jeg kommer tilbake til Stortinget forslag til videre utvikling av BPA-ordningen.

Vi ønsker samarbeid med organisasjonene på feltet og med partiene på Stortinget i det videre arbeidet med BPA-ordningen.

SPØRSMÅL NR. 3211

Innlevert 28. september 2025 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 6. oktober 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I forbindelse med møter i FN, siterer VG Norges utenriksminister på at «–Vi må vekk fra fossile brensler, slår Eide fast.»

Kan statsråden utdype hva det betyr for norsk olje- og gasspolitikk, for norsk petroleumsnæring, for aktiviteten på norsk sokkel og hvilken tidslinje regjeringen opererer med for avvikling av norsk olje og gass?

BEGRUNNELSE:

I en VG artikkel slår utenriksministeren kategorisk fast at vi må vekk fra fossile brensler. Dette er jo i skarp kontrast til regjeringens uttalte mål om utvikling, ikke avvikling. Eide tar til orde for avvikling. Det er av interesse å få belyst hvordan regjeringens nye linje i petroleumspolitikken spiller inn for petroleumsnæringen framover.

https://www.vg.no/nyheter/i/W0nxaG/espen-barth-eide-om-donald-trump-det-han-sier-er-feil?fbclid=IwY2xjawNDf1BleHRuA2FlbQJxMQBicmlkETF-wNGpPR0djCHZtbUpOZ0pjAR7BnkhkDBukTr22hsCjB-hzl2pW_ETrvEoBMVnQpqlp-cNTvM9gQtQmPg3psjA_aem_QmIZzfnXd1bfOE04O3_i0g

Svar:

FN har satt flere mål for at den globale utviklingen skal være bærekraftig både miljømessig, sosialt og økonomisk. Det å sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris for alle er viktig for å nå målene. Dette er en oppgave som er krevende og vil ta tid å gjennomføre.

Fossile energikilder vil være avgjørende for å oppnå flere av bærekraftsmålene. Samtidig må verden redusere utslippene fra bruken av fossil energi for å bremse

klimaendringene. At de globale klimagassutslippene må ned, bl.a. ved å redusere bruken av fossile brenslers globalt, er ikke det samme som en myndighetsforsert utfasing av norsk olje- og gass. I klimameldingen gjorde regjeringen det klart at vi ikke vil utarbeide en strategi for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet. Regjeringens plan handler om utfasing av utslipp, ikke næringer. I Norge har vi lave gjennomsnittlige produksjonsutslipp fra vår olje og gass produksjon.

EU og Storbritannia er helt avhengig av å importere store mengder energi. Sikre, kontinuerlige leveranser av den olje og gass landene trenger er viktig – ikke bare for energisikkerhet, men også nasjonal sikkerhet og økonomisk utvikling. Vi skal derfor også fremover bidra til Europas og verdens energisikkerhet ved å produsere olje og gass med lave produksjonsutslipp.

Petroleumsproduksjon er en uttømmingsvirksomhet. Produksjonsutsiktene fremover på kontinentalsokkelen viser en gradvis fallende produksjon etter 2030. Det forventede fallet skyldes at det ikke vil komme tilstrekkelig med produksjon fra nye prosjekter til å motvirke den naturlige produksjonsnedgangen i eksisterende felt – også kalt uttømmingseffekten. Uten nye investeringer vil produksjonsfallet bli veldig bratt.

Regjeringen vil derfor føre en politikk som legger til rette for å utsette og bremse fallet i produksjon mest mulig. Da trenger vi en bred satsing på hele ressursbasen. Det betyr årlige konsesjonsrunder, videre leting, utbygging av funn og tiltak for økt utvinning fra eksisterende felt. Regjeringens politikk er bra for norsk økonomi og for verdiskaping og arbeidsplasser landet rundt, og av stor betydning for Europas energisikkerhet og konkurransekraft.

SPØRSMÅL NR. 3212

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart 8. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hva vil statsråden foreta seg for å hindre at kostnader forbundet med investeringer i nytt sengebygg i Skien og omlegginger i inntektsmodellen i Helse Sør Øst ikke fører til nedleggelser av funksjoner og dermed et svekket pasienttilbud ved Notodden sykehus?

BEGRUNNELSE:

I avisa Telen kan vi lese at direktør i Sykehuset Telemark varsler at de taper 66 millioner fra 2028 på grunn av omlegginger i inntektsmodellen i Helse Sør Øst, samt at de må håndtere økte rentekostnader og gjeld knyttet til nye investeringer. Direktøren varsler at det kan gå ut over akuttfunksjoner ved Notodden sykehus. Nedlegging av akuttfunksjoner vil føre til lengre avstand til akutthjelp, og vil gå ut over pasientene.

Svar:

Helse Sør-Øst RHF fordeler de økonomiske rammene fra staten ut til sykehusene etter en egenutviklet inntektsmodell som oppdateres årlig. Formålet med inntektsmodellen er å fordele inntektene til sykehusområder og helseforetak etter kriterier som er dokumentert til å forklare forskjeller i behov og kostnadsforhold. Dette skal

sette helseforetakene i økonomisk stand til å kunne levere likeverdige helsetjenester. Modellen bygger på prinsippene i inntektsmodellen fra staten til helseregionene, tilpasset egen organisering og lokale forhold. Sykehuset Telemark HF har en forventet befolkningsutvikling som tilsier at behovet for helsetjenester blir noe lavere i årene framover sammenlignet med andre helseforetak i regionen. Dette medfører isolert sett til en reduksjon i inntektsrammen før forventet budsjettvekst legges til.

Helse Sør-Øst RHF opplyser at de har reservert ekstraordinær inntektsstøtte til Sykehuset Telemark HF i 2026 og 2027 for å få bedre tid til å omstille driften til nytt inntektsnivå. Nytt sengebygg i Skien er tredje trinn i investeringsprosjektet i Skien og er fortsatt i planleggingsfasen. De to øvrige byggetrinnene, nytt akuttsenter og et strålesenter, er i henholdsvis gjennomførings- og forprosjektfase. Avskrivninger og renter vil på vanlig måte bli synliggjort som økte kostnader i regnskapet når de ferdige bygningene tas i bruk.

Sykehuset Telemark HF har i dag ikke noen planer om endringer i antall sykehus med akuttfunksjoner, men helseforetaket må i likhet med alle andre helseforetak i landet løpende vurdere hvordan helsetjenestene i opptaksområdet best kan leveres innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Sykehuset Telemark HF har utfordringer med å opprettholde akuttfunksjonen innen ortopedi på Notodden. Det kan derfor være aktuelt å se på en-

kelte akutte forløp. I dag drives det ortopedisk virksomhet på fire steder i Telemark (Notodden, Skien, Porsgrunn og Betanien Hospital). Det er en krevende driftsmodell og helseforetaket har jevnlig hatt utfordringer med legebe-manning på Notodden som i mange år delvis vært basert på blant annet bruk av leger fra Sverige.

Det er forståelig at finansieringsmodellen opplev-es krevende når store investeringer skal gjennomføres og kostnadene i form av avskrivninger og renter skal forde-les over de årene nye bygninger skal brukes. Dette er ko-stnader som var kjente da nye investeringer ble vurdert og det ble besluttet å søke om lån til prosjektet. Denne regjeringen har sørget for flere viktige endringer i finan-sieringsmodellen og låneordningen. Vi har også sørget

for realvekst i sykehusbudsjettene, langt bedre enn det Solberg-regjeringen fikk til. Endringer i finansieringsord-ninger inngår også som en del av mandatet til det nylig oppnevnte helsereformutvalget.

De samlede sykehusbevilgningene framover vil avhenge av de årlige statsbudsjettene. Regjeringen er opp-tatt av å sørge for gode sykehusbudsjetter som tar høyde for både drift og investeringer. Det er enda ikke gjort noen beslutning knyttet til de omstillingsgrepene som nå diskuteres. Det er Sykehuset Telemark HF sammen med Helse Sør-Øst RHF som må vurdere hvordan den økono-miske situasjonen i helseforetaket best skal håndteres, men det er viktig at det gjennomføres gode prosesser med kommunene lokalt og med tillitsvalgte.

SPØRSMÅL NR. 3213

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 2. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et stabilt, tilstrekkelig og forutsigbart flytilbud for lokalbefolkningen i Nordland og andre distrikter, også utenom sommersesongen?

BEGRUNNELSE:

Widerøe har varslet betydelige kutt i rutetilbudet på ko-rtbanenettet i Nordland fra oktober, med særlig store re-duksjoner i Lofoten og Vesterålen. Det er snakk om 8 færre avganger i Leknes, 10 færre i Stokmarknes og 15 færre i Svolvær.

Ifølge selskapet skyldes dette sesongtilpasning til lavere etterspørsel i vintermånedene, etter høy produksjon i sommermånedene. Men offisielle tall for tilbudet over tid kan tyde på at økningen i sommer var særlig stor og kuttet nå på høsten større enn man kunne forvente. Lokale ordførere har reagert, blant annet i en sak i NRK Nordland for en uke siden. De mener at etterspørselen kommer til å være langt høyere enn det tilbudet som det nå planlegges for, og at man ikke har regnet godt nok inn behovet fra lokalbefolkning, en utvidet turistsesong og ge-nerelt høy aktivitet i regionen.

Dette rammer ikke bare turister, det rammet sær-lig lokalbefolkningen som er avhengig av flytilbudet for pasientreiser, næringslivsformål og hverdagsreiser. Ko-rtbanenettet fungerer som kollektivtilbudet for mange i

Nordland, og er avgjørende for bosetting og verdiskaping i distriktene.

Det er samferdselsdepartementet som er ansvar-lig for rammevilkårene for FOT-ruter slik at det er en god sammenheng mellom tilbud og etterspørsel og statsråden kan dermed gjøre justeringer for å tilgodese lokalbefolk-ningen i Lofoten og Vesterålen med et godt tilpasset sam-ferdselstilbud av samme kvalitet som forventes i resten av landet.

Svar:

Endringer i ruteprogrammene på FOT-rutene skjer fra tid til annen, og er i stor grad et resultat av sesongvariasjoner i etterspørselen. Det er normalt at rutetilbudet er mer om-fattende i sommerhalvåret når trafikken er størst, og mer begrenset i vinterhalvåret når etterspørselen er lavere. Dette gjelder særlig områder som Lofoten og Vesterålen, hvor det er mye reiselivsvirksomhet. Sesongjusteringene i ruteprogrammene på FOT-rutene sammenfaller gjerne med endringer i ruteprogrammene på kommersielle fly-ruter, og ofte også med endringer i andre transporttilbud.

FOT-rutene i Nordland, herunder i Lofoten og Vesterålen, er en viktig del av det nasjonale flyrutetilbu-det. Gjennom FOT-ordningen legger staten til rette for et stabilt og forutsigbart flyrutetilbud. Innenfor rammene i FOT-avtalene har imidlertid operatørene en viss frihet til å fordele den kjøpte kapasiteten utover driftsåret. Denne

fleksibiliteten skal ikke gå på bekostning av den grunnleggende mobiliteten til fastboende. Derfor sikrer avtalene et minimumskrav til antall daglige frekvenser (mandag til fredag og for helgen samlet), som ligger fast gjennom hele året.

Jeg vil samtidig vise til at Samferdselsdepartementet nylig har sendt ut på høring en rapport om hvordan

det regionale flytilbudet kan optimaliseres innenfor gjeldende budsjетtramme. Rapporten og høringsprosessen skal gi kunnskap om hvordan FOT-ordningen best kan videreutvikles, slik at vi også i fremtiden sikrer et godt og bærekraftig rutetilbud i distriktene.

SPØRSMÅL NR. 3214

Innlevert 28. september 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 3. oktober 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Syns statsråden det er god klimapolitikk at avfall kjøres til Sverige og forbrennes der?

GRUNNGJEVING:

500 000 tonn avfall har blitt kjørt frå Norge til Sverige i 2024. Dette i hovudsak fordi stortingsfleirtalet har innført CO₂-avgift på forbrenning i Norge - ein avgift Sverige ikkje har. Denne norske avgiften bidrar til auka transport og utslepp frå det. Fjernvarme forpliktelsene må skapes av andre kjelder om avfall uteblir. Det er lite av dette som synes å vera bra for klimaet eller verdiskapinga i Norge.

Svar:

Prising av utslepp av klimagassar og forureinar betalar-prinsippet er grunnplankar i norsk klimapolitikk. Utslepp frå avfallsforbrenning utgjer over 3 pst. av norske ikkje-kvotepliktege utslepp. Avgifta på avfallsforbrenning er viktig for å gje produsentane insentiv til å kutte utslepp, til dømes gjennom investering i reinseteknologi eller ved auka utsortering, ombruk eller materialgjenvinning. I dag er 85 pst. av norske utslepp prisa gjennom anten klimaavgifter eller EUs kvotesystem.

CO₂-avgifta for ikkje-kvotepliktege avfallsanlegg vart innført i 2022 og auka betydeleg i 2024. Mengda restavfall som eksporterast til Sverige for forbrenning og energiutnytting har ikkje auka i den same perioden. Det er difor ikkje grunnlag for å hevde at eksporten av avfall til Sverige i hovudsak kjem av avgifta på avfallsforbrenning.

Ei viktig årsak til avfallseksporten til Sverige er at vi ikkje har kapasitet til å forbrenne alt avfallet i Noreg. Det er heller ikkje eit mål i seg sjølv å auka avfallsforbren-

ningskapasiteten her, ettersom vi arbeider for å redusere avfallsmengda og auke materialgjenvinninga.

Konkurransforhold i marknaden påverkar også kva plass det er mest lønnsamt å sluttbehandle avfallet. Svenske forbrenningsanlegg er omfatta av EUs kvotemarknad, som inneber at også dei må betale for utsleppa sine. Kvotepriisen dei står overfor varierer, men har hittil i år vore på om lag 840 kroner i gjennomsnitt. Regjeringa har lytta til næringa, og i revidert nasjonalbudsjett for 2025 vart satsen for ikkje-kvotepliktege verksemdar redusert frå 908 til 830 kroner per tonn CO₂, som var kvotepriisen på tidspunktet da avgiftssatsa ble endra. Justeringa av avgiftssatsen sikrar likare konkurransevilkår mellom norske og svenske forbrenningsanlegg. Innan 2026 skal EU-kommisjonen vurdere kvoteplikt på utslepp frå forbrenning av avfall. Det vil i så fall gi heilt like konkurransevilkår mellom norske og svenske anlegg, og regjeringa følgjer difor denne prosessen tett.

Det er fleire forhold som påverkar dei totale klima- og miljøeffektane ved avfallshandtering. Mange anlegg i Sverige utnyttar energien i avfallet betre enn norske anlegg. Vidare avheng klima- og miljøeffektane blant anna av om svenske anlegg ligg nærmare kjelda til avfall enn norske, kva for lastebilar som nyttast og om ledig returkapasitet vert utnytta til transporten.

SPØRSMÅL NR. 3215**Innlevert 28. september 2025 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 6. oktober 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvilket ansvar har nettselskapene for å levere tilstrekkelig strøm til sine kunder, hvilken informasjonsplikt har nettselskapene og hvilken rett har en som kunde dersom en betaler fastavgift for hovedsikringer med en bestemt leveringskapasitet som nettselskapet ikke klarer å oppfylle?

BEGRUNNELSE:

Underegnete har fått tilbakemelding om at strømkunder en rekke steder i Norge betaler for en hovedsikringskapasitet som ikke kan nyttes. Selv om de betaler fastavgift for hovedsikringer med en bestemt leveringskapasitet, kommer det tilbakemeldinger om at mange disse kundene mottar bare fra 30 til 75 prosent av den strøm som de betaler fastavgift for. En strømkunde viser eksempelvis til at vedkommende i 40 år betalte fastavgift for å kunne bruke 18 KW, samtidig som målinger viste at vedkommende bare kunne ta ut 6-7 KW, noe som medførte både ødelagt el-utstyr og branntilløp.

Enkelte strømkunder har fått opplyst at nettselskapene har plikt til å levere strømmengden hovedsikringen er dimensjonert for og at selskapene er pliktig til å tilbakebetale for mye betalt fastavgift dersom de ikke klarer å levere slik mengde. Andre strømkunder har ikke mottatt slik informasjon og har betalt for strøm som ikke er levert. Det er svært viktig at folk i hele landet mottar gode og likeverdige tjenester og får korrekt informasjon om sine rettigheter.

Svar:

Nettselskapene i distribusjonsnettet har en leveringsplikt etter energiloven. Leveringsplikten pålegger blant annet nettselskapene å levere strøm til kunder innenfor det geografiske området som nettselskapet har konsesjon for. Det følger av forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet (leveringskvalitetsforskriften) at nettselskapene plikter å sikre en tilstrekkelig leveringskvalitet. Leveringskvalitet består av leveringspålitelighet (antall avbrudd og varighet av disse) og spenningskvalitet (spenningen må ha en viss kvalitet for at den skal kunne benyttes).

Ifølge RME er gjeldende forvaltningspraksis at mindre nettkunder som hovedregel har rett til å ta ut så mye effekt som hovedsikringen til kunden tillater. Dersom kunden har fått ødelagt el-utstyr kan det tyde på at spenningen hos kunden har vært lavere enn kravene. Det er normalt nettselskapet som er ansvarlig for å utbedre

spenningskvaliteten dersom disse grensene er brutt når kunden tar ut effekt innenfor hovedsikringen.

En nettkunde som er misfornøyd med leveringskvaliteten, skal først ta kontakt med sitt nettselskap. Dersom dette ikke fører frem, eller kunden er uenig i nettselskapets avgjørelse, kan saken bringes inn til Reguleringsmyndigheten for energi (RME).

RME fører også tilsyn med nettselskapene, både når det gjelder rutinene for å registrere og rapportere spenningskvalitet og kontroll med nettselskapenes saksbehandling ved klager på leveringskvalitet. RME tar ikke stilling til privatrettslige spørsmål. Eventuell tilbakebetaling av nettleie til enkeltkunder reguleres av standardavtaler som er forhandlet frem av Forbrukerrådet og bransjeorganisasjonen Fornybar Norge. Tvister mellom forbrukere og nettselskap om blant annet tilbakebetaling av nettleie kan legges frem for Elklagenemnda.

SPØRSMÅL NR. 3216**Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 6. oktober 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Det var stor strid om rimeligheten av transittkompensasjonsprinsippet i Norge i forkant av den tredje energimarkedspakken i 2009. Det kan virke som om dette er en glempt sak. Dette er et prinsipp som koster norske skattebetalere dyrt og virker helt urimelig slik handelen fungerer til/fra Norge.

Deler statsråden dette synet, og hva gjør statsråden for å rette opp i misforholdet?

BEGRUNNELSE:

I Statnetts årsrapport for 2024 Note 5 Systemtjenester og overføringstap er det oppgitt at Statnett i 2023 og 2024 betalte hhv. 760 og 521 mill. kroner i transittkostnader. Dette er en økning fra 2021 og 2022 da Statnett betalte hhv. 205 og 413 mill. kroner i transittkostnader. Statnett skriver i årsrapporten for 2024 at:

«Transittkostnader er kompensasjon til netteiere i andre land der kraften flyter gjennom (gjennomstrømsland) ettersom dette beslaglegger overføringskapasitet i deres nett.»

Kompensasjon for transittkostnader eller Inter TSO Compensation har vært praktisert i over 20 år og inngår både i den tredje og den fjerde markedspakken. Det antas at Statnett i de årene prinsippet har vært praktisert, netto har betalt 4-5 mrd. kroner. Dette er kostnader som videreføres til brukerne av det norske nettet gjennom den norske overføringstariiffen.

I artikkel 13 i forordning 714/2009 i den tredje markedspakken står følgende:

1. Operatørene av transmisjonsnett skal motta kompensasjon for kostnader som påløper som følge av at de overfører grensekryssende strømmer av elektrisk kraft i sine nett.
2. Kompensasjonen nevnt i nr. 1. skal betales av operatørene av de nasjonale transmisjonsnettene som de grensekryssende strømmene kommer fra og ender i.

Sagt på en annen måte vil kraft som flyter fra land A til land C/D og krysser mellomliggende land (B.), bli belastet for transitt. Det virker ikke urimelig dersom den kommersielle handelen går direkte mellom A og C/D. Men all kraft som handles til/fra Norge blir utført av de berørte TSOene ved Norges grenser til utlandet og gjort opp i henhold til de aktuelle områdeprisene. I Norge bokfører Statnett dette som flaskehalsinntekter. Eksempelvis vil Danmark bli et transittland etter denne modellen og blir tilkjent transittkompensasjon fra bl.a. Norge. På

denne måten må Norge betale en transittkostnad selv om dette reelt sett ikke er transitt siden energinet.dk står som kjøper og videreselger av kraft fra/til Norge gjennom Danmark. Det er trolig at «transitt» etter denne modellen vil øke i årene fremover med all vindkraften som skal inn og nye kabelforbindelser – bl.a. fra Jylland til UK som nå er i drift. Norge som randsoneland i Europa blir åpenbart skadelidende av dette.

Svar:

Formålet med kompensasjonsordningen (inter TSO compensation mechanism, ITC) er å kompensere for kostnader ved tap i nasjonale strømmett og for å stille infrastruktur til rådighet. Systemoperatører (TSOer) fra samtlige land i EU med mellomlandsforbindelser deltar i ordningen.

Statnett har betydelige inntekter fra handel gjennom mellomlandsforbindelsene, som benyttes utelukkende til å redusere nettleien for norske nettkunder. Kostnadene til ITC-ordningen må ses i sammenheng med inntektene. Deltakelse i ordningen er en forutsetning for kraftutvekslingen med land Norge har forbindelse til. Statnetts kostnader og inntekter varierer i ordningen. For eksempel mottar Danmark inntekter fra ordningen i tilfeller der de har import fra Norge og eksport til Tyskland, og Norge får inntekter i perioder med f.eks. import fra Sverige og eksport videre til Danmark. I 2023 var Statnetts netto innbetaling til ordningen 65 millioner euro. Endelige tall for 2024 er ikke klare enda. Disse kostnadene er

betydelig lavere enn inntektene Norge får fra handel over forbindelsene. Statnetts samlede flaskehalsinntekter fra forbindelsene til utlandet var om lag 467 millioner euro i 2023.

SPØRSMÅL NR. 3217**Innlevert 28. september 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 3. oktober 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Vil ikkje regjeringen gje Kystverket mandat å vurdere heving av vraket U-864?

GRUNNGJEVING:

Kystverket har fått i oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) å gjennomføre undersøkelser av vraket etter ubåten U-864 og sjøbunn rundt den. Målet er å redusere usikkerhet knyttet til eventuell heving av kvikksølvlast, oppdraget er ikke å vurdere heving av vraket. Står det på Kystverket sine nettsider om ubåten. I kjølvatnet av Forsvarsmateriell sin rapport tar fleire og fleire til ordet for at risikoen er større med tildekking enn heving av heile ubåten. Det framstår som merkelig at mandatet til Kystverket ikkje er justert slik at heving av heile ubåten også kan vurderes.

Svar:

Regjeringa er oppteken av å sørgje for ei handtering som gir lågast mogeleg risiko for spreieing av kvikksølvforureining. Vi varsla i budsjettet for 2025 at Kystverket skulle undersøkje om det er mogeleg å hente opp kvikksølv ifrå ubåtvraket. Kystverket er i gong med desse undersøkingane, og har innhenta vurderingar ifrå aktuelle aktørar i

forsvarssektoren. Det er betydeleg usemje mellom desse etatane.

Forsvarsmateriell (FMA) skriv i sin rapport at dei meiner det er svært sannsynleg at torpedoar vil detonere ved tildekking. FMA har òg levert ei vurdering av heving av vraket, og konkluderer med at dette alternativet gir minst risiko for spreieing av kvikksølv.

Forsvaret, ved Forsvaret sitt operative hovudkvarter og Minedykkerkommandoen, og Forsvaret sitt forskingsinstitutt meiner at det er lite sannsynleg med detonasjon ved tildekking, og at risikoen for sjølvdetonering er lav.

Regjeringa tar sjølv sagt FMA si vurdering på største alvor, og vil ikkje gjennomføre tiltak som medfører høg risiko for detonering av eksplosiv og spreieing av kvikksølv. På grunn av dei ulike risikovurderingane ifrå etatane i forsvarssektoren har Kystverket gitt FFI i oppdrag å gjennomføre ytterlegare risikovurderingar, mellom anna å gjere grundige berekningar av risiko for detonasjon ved tildekking.

I den vidare prosessen vil vi nå la Kystverket gjennomføre det oppdraget dei har fått og vurdere innspelane ifrå etatane i forsvarssektoren. Når Kystverket sin endelege rapport føreligg, vil vi gjennomgå han og komme tilbake til den vidare handteringa. Endeleg rapport frå Kystverket vil etter planen vere klar våren 2026.

SPØRSMÅL NR. 3218**Innlevert 27. september 2025 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold****Besvart 3. oktober 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Da Arbeiderpartiet la fra sin «nye» regjeringserklæring i vinter sa statsminister Jonas Gahr Støre i Stortinget at Politihøgskolen skulle flyttes internt i Oslo. 6. september besøkte statsministeren Mortensrud og fortalte at det var dit regjeringen ville flytte Politihøgskolen.

Hva ligger til grunn for at regjeringen ikke har vurdert Moss som ny lokasjon for Politihøgskolen, men pek-

er på Mortensrud i Oslo, til tross for at dette trolig vil bli både dyrere og ta lengre tid?

BEGRUNNELSE:

Et samlet Østfold, kommuner, næringsliv, fylke og stortingsbenk har over to perioder pekt på Moss som fremtidig vertskapsby for ny Politihøgskole.

Moss ligger 32 minutter med tog fra Oslo S, og det er de siste par ti årene investert, og investeres fremdeles, mange titalls milliarder i både ny jernbaneinfrastruktur og ny E6 mellom disse stedene. Det taler for at man bør benytte infrastrukturen mer optimalt gjennom å tilrettelegge for mer motpendling.

Østfold er i dag et av de fylkene som ligger lavest hva angår statlige arbeidsplasser. Fylket har også utfordringer til stor andel av befolkningen som står utenfor arbeidsmarkedet og sliter med utfordringer knyttet til utenforskap. Etablering av en høyskole som politiutdanningen representerer i Moss vil være bra både for byen, fylket og ikke minst samfunnets utnyttelse av investerte midler i infrastruktur.

17. februar 2017 ga Regjeringen Justis- og beredskapsdepartementet i oppdrag å utrede en omlokalisering av Politihøgskolens virksomhet fordi dagens lokaler er trange og fordi det er behov for større og bedre tilpassede fasiliteter, blant annet øvingsarealer. Noe som igjen ble bekreftet av skolens rektor i Aftenposten 6. september i år.

Et samlet Østfold-miljø har siden den gang sammen med Moss kommune og næringslivet i regionen jobbet for og fremmet Moss som lokalisering for ny Politihøgskole. Det spesielt aktuelle området er Verket i Moss, med øvingsarenaer foreslått å ligge på Rygge. Tomten på Verket i Moss er allerede regulert for en høyskole, og det finnes planer om å bygge et moderne skolebygg. En realisering av ny moderne Politihøgskole kan altså skje raskt.

Prosjektet i Moss ble i 2017 anslått til å kunne redusere driftsutgiftene til Politihøgskolen med over 100 millioner kroner per år.

Svar:

Politihøgskolen i Oslo ligger på Majorstuen og trenger på sikt nye lokaler. Det er grunn til å tro at det kan være lønnsomt å etablere seg på et rimeligere sted fremfor å utbedre skolen på dagens lokasjon. Regjeringen har derfor bedt om en utredning av flytting av politihøgskolen i Oslo, for å undersøke om den heller bør legges til et annet sted. Utredningen vil gi et viktig kunnskapsgrunnlag som en endelig beslutning vil bygge på.

Regjeringen vil be utreder se særlig på muligheten for å flytte PHS til Søndre Nordstrand, fordi vi mener at det er en mulighet som vil gi gevinster både for byen og for PHS. Regjeringen ønsker å spre statlig virksomhet til flere deler av byen for å skape aktivitet og gode bomiljøer og mener at politihøgskolen er svært interessant i så måte. Søndre Nordstrand er en av Oslos yngste og mest mangfoldige bydeler. Å plassere Politihøgskolen her vil være et tydelig signal om at politiet og staten ønsker nærhet og tillit til befolkningen, og at rekruttering fra hele samfunnet er viktig.

En lokalisering på Søndre Nordstrand vil også gi en nærhet til beredskapssenteret på Taraldrud med kompetansen og øvingsmulighetene som finnes der.

En utredning er første skritt. Justissektoren har mange store fremtidige investeringsbehov, både i bygg og IKT, og det er viktig å få opp et godt kunnskapsgrunnlag slik at vi kan gjøre gode prioriteringer.

SPØRSMÅL NR. 3219

Innlevert 27. september 2025 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold

Besvart 6. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Holder statsråden fast på at en gjenåpning av hele Østfoldbanens østre linje er et mål og hva er status for arbeidet med å planlegge for gjenåpning av passasjer- og godstrafikk på Østre linje, også mellom Rakkestad-Sarpsborg, og når anser statsråden at gjenåpningen kan iverksettes?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033 vedtok Stortinget å be regjeringen å starte planleggingen av gjenåpning av Østfoldbanens østre linje for både persontrafikk og godstransport, også mellom Mysen-Rakkestad-Sarpsborg, i NTPs første planperiode.

I supplerende tildelingsbrev nr. 6 (2021), som ble oversendt til Jernbanedirektoratet den 10. september

2021, fulgte Samferdselsdepartementet opp anmodningsvedtaket ved å be Jernbanedirektoratet påbegynte en utredning av mulighetene for gjenåpning av Østfoldbanens Østre linje for både persontrafikk og godstransport.

I svar fra statsråden jamfør Dokument nr. 15:2122 (2021-2022), 24.05.2022 skriver statsråden: «...departementet forventer å motta vurderingene innen 1. juni 2022.»

Etter den tid er Meld. St. 14 (2023-2024) Nasjonal Transportplan 2025-2036 vedtatt jamfør Innst. 439 S (2023-2024). Her er ikke gjenåpning av Østfoldbanens østre linje mellom Mysen-Rakkestad-Sarpsborg nevnt.

Fra desember 2022 økte likevel antall avganger mellom Mysen og Rakkestad kraftig fra fire til tolv avganger på hverdager. Dette fordi VY fant det kommersielt interessant og det ble praktisk mulig etter at Follobanen/Blixtunellen stod ferdig. Etter dette er tilbudet utvidet flere ganger blant annet fra og med desember 2023 da det også kom avganger i helgene. Vy har uttalt at tilbudet har vært en suksess, og det planlegges for ytterligere utvidelse i høst.

Svar:

I 2022 ble det gitt et oppdrag til Jernbanedirektoratet om å utrede mulighetene for gjenåpning av Østfoldbanens Øs-

tre linje for godstrafikk og persontrafikk mellom Rakkestad og Sarpsborg, som oppfølging av Stortingets behandling av tidligere NTP 2022-2033. Jernbanedirektoratet leverte utredningen til Samferdselsdepartementet i 2022. Utredningen viste at det ikke er tilstrekkelig trafikkgrunnlag til å forsvare de betydelige investeringene som skal til for å forlenge pendelen for persontrafikk over Østre linje fra Rakkestad til Sarpsborg/Fredrikstad, i hvert fall ikke før dobbeltsporparsellen Sandbukta-Moss-Såstad og Østre linjes avgrensning sør for Ski er ferdigstilt.

For godstransport viser utredningen at det på kort sikt i hovedsak er kjøring av gods i avvikssituasjoner ved planlagte stengninger og oppståtte driftsavvik på Vestre linje mellom Ski og Sarpsborg som er aktuelt på Østfoldbanens Østre linje. Rutemessig godstrafikk på Østre linje forutsetter en rekke investeringer i infrastrukturen utover foreliggende planer. Kostbare tiltak for underbygningen og en ev. tilrettelegging for godstrafikk på Østre linje reduserer heller ikke tiltaksomfang på Vestre linje. Det er også verdt å merke seg at det heller ikke er behov for å kjøre godstog der når Østfoldbanens vestre linje forbedres.

I tråd med jernbanestrategien som vi la frem i Nasjonal transportplan (NTP) 2025–2036 har vi prioritert en videreutvikling av togtilbudet på Østfoldbanens Vestre linje, med to tog i timen i grunnrute til Fredrikstad med oppstart i første seksårsperiode.

SPØRSMÅL NR. 3220

Innlevert 27. september 2025 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad

Besvart 2. oktober 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvordan forurensningsmyndighetene sikrer en effektiv og tilstrekkelig oppfølging av forurensning fra småbåthavner i kystnære vannforekomster, særlig i og rundt Oslofjorden, i tråd med EØS-rettens krav om å hindre forringelse etter vannrammedirektivets artikkel 4, hvilke konkrete tiltak som settes inn når tilsyn avdekker mangelfull oppfølging av kjente utslippskilder?

BEGRUNNELSE:

Vannrammedirektivet (2000/60/EF) artikkel 4 pålegger medlemsstatene å hindre forringelse av vannforekomster. Etter EU/EØS-retten skal fellesskapsretten gjennomføres effektivt, og forurensningsmyndighetene kan ikke

begrunne passivitet med begrensede ressurser. Forurensning fra småbåthavner utgjør en betydelig utslippskilde i flere vannforekomster, og Oslofjorden er særlig utsatt. Passivt eller mangelfullt oppfølgingstilsyn av kjente forurensningskilder kan være i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen og redegjørelsen bør derfor beskrive hvordan tilsyn og håndheving prioriteres og gjennomføres, hvilke virkemidler som tas i bruk for å sikre rask etterlevelse, inkludert pålegg, overtredelsesgebyr og eventuelle krav til lokal opprydding og forebyggende tiltak i småbåthavner.

Svar:

Utslipp fra småbåthavner reguleres i dag i forurensningslovens generelle bestemmelser, som innebærer en plikt til å unngå forurensning. Jeg er kjent med at bunnstoffrester fra spyling, pussing og skraping av småbåter i stor grad slippes urensset ut i Oslofjorden. Det fører til utslipp av miljøskadelige stoffer som kan være skadelige for vannmiljøet, særlig i større mengder. Denne aktiviteten er i dag ikke regulert nærmere i tillatelse eller forskrift. Flere av stoffene som har vært brukt til bunnstoff, og som utgjør

forurensningsfare i vannmiljø, er i dag forbudt gjennom produktregulering.

Regjeringen er bekymret for tilstanden i Oslofjorden, og er opptatt av at det gjennomføres effektive tiltak. Et av tiltakene som regjeringen nå vurderer er regulering av småbåthavner og opplagsplasser ved Oslofjorden. Miljødirektoratet har vurdert en slik forskriftsregulering, men det er enkelte forhold som krever nærmere gjennomgang. Miljødirektoratet skal levere et endelig forskriftsforslag og et tilhørende høringsnotat i løpet av høsten. Departementet vil deretter ta stilling til forslaget.

SPØRSMÅL NR. 3221

Innlevert 26. september 2025 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 6. oktober 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hva er status for norsk unntak fra EUs innføring av permanent toll på ferrolegeringer fra tredjeland, og for det bredere arbeidet med å unnta Norge fra EUs eventuelle beskyttelsestiltak som følge av USAs innføring av økte tollsatser?

Det har skjedd mye på det handelspolitiske området de siste årene. For oss som EØS-part innebærer det først og fremst at det blir stadig viktigere med samarbeid med EU om handelspolitiske spørsmål. Regjeringen er åpen for en utdypet dialog med EU, slik at Norge og EU kan drøfte aktuelle handelspolitiske spørsmål i dagens geoøkonomiske situasjon, noe som vil åpne for styrket samarbeid om felles handelspolitiske utfordringer.

Svar:

Europakommisjonen startet beskyttelsestiltaksundersøkelser på silisium og ferrolegeringer i desember 2024. Regjeringen har siden aktivt arbeidet for å hindre at Norge og de andre EØS/EFTA-statene blir rammet av mulige beskyttelsestiltak. Regjeringen har lagt stor vekt på det prinsipielle i vårt arbeid overfor EU-siden.

Status er at vi vet Europakommisjonen forbereder en beslutning, i en prosess som også involverer EUs medlemsstater. Ingenting er avgjort i Kommisjonen. Vi regner med at en avgjørelse vil komme i midten av november i år.

Norges hovedbudskap er tydelig: EØS/EFTA-landene bør ikke omfattes av slike beskyttelsestiltak. Vi er en integrert del av det indre marked gjennom EØS, og norske produkter bidrar til verdiskaping og arbeidsplasser i Europa. Dette er samarbeid som tjener både Norge og EU. Både når det gjelder beskyttelsestiltak spesielt for ferrolegeringer og eventuelle fremtidige beskyttelsestiltak, mener vi at EØS-avtalen tilsier at Norge ikke skal rammes av slike beskyttelsestiltak fra EU.

SPØRSMÅL NR. 3222**Innlevert 29. september 2025 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 6. oktober 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland****Spørsmål:**

Er regjeringa villige til å hjelpa studentar frå Gaza til Norge slik at dei kan fullføra si utdanning og bidra til å byggja opp heimstaden sin, og kva vil regjeringa i så fall gjera for å få fortgang i ein slik prosess?

GRUNNGJEVING:

Raudt meiner at Norge må gjera meir for Palestina. I over 23 månader har bombene hagla over Gaza og tusenvis av menneske er drepne. For dei overlevande på Gaza finst det nesten ingen kvardag meir. Ingen jobb, ingen skule.

I Storbritannia har dei nå opna for å ta imot studentar frå Gaza, slik at dei får fullføra si utdanning i tryggleik. Studentane frå Gaza frå bistand frå britiske styresmakter til å evakuera. Det same vil også irske styresmakter tilby. Nå krev mellom anna NSO at Norge må gjera det same. I ei pressemelding seier leiar i NSO, Sigve Næss Røtvold at dei forventar at Norge skal vera eit føregangsland i arbeidet med å hjelpa palestinske studentar. Raudt er einige i dette.

Utanriksminister Espen Barth Eide har uttala til Universitas at regjeringa er opne for ei slik ordning, og at det ikkje er noko som står i vegen for dette reint prinsipielt.

Svar:

De siste årene har Norge vært blant de tydeligste landene i verden i vår støtte til Palestina. Regjeringen fordømmer Israels folkerettsstridige handlinger i Gaza. I mai 2024 anerkjente regjeringen staten Palestina, og Norge bidrar sterkt med økonomisk støtte. I år har regjeringen økt Norges bidrag til FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flykninger (UNRWA), hvor Norges totale bidrag for 2025 er på 280 millioner kroner.

Norge har flere ordninger for å hjelpe studenter fra Gaza. Palestina er partnerland i programmene NORSTIP, NORHED og NORPART. Disse ordningene bidrar med økonomisk støtte gjennom stipend, gir muligheter for studieopphold i Norge, og fremmer målrettet samarbeid med andre forskning- og utdanningsinstitusjoner for å bygge nettverk og infrastruktur.

Students at Risk-ordningen gir utenlandske studenter mulighet til å fullføre høyere utdanning i Norge, dersom de av sikkerhetsmessige årsaker ikke kan fortsette sitt menneskerettighetsengasjement i hjemlandet. Ordningen omfatter også studenter fra Palestina og Gaza.

SPØRSMÅL NR. 3223**Innlevert 29. september 2025 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 3. oktober 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Hvilke vurderinger lå til grunn for beregningene som i mai 2025 anslo investeringskostnaden ved å etablere NATO CAOC på Reitan til mellom 6,7 og 9,4 milliarder kroner, hva blir nå den videre prosessen for etableringen og hvordan vil det betydelig endrede kostnadsbildet og tidsløpet påvirke NATOS endelige beslutning om etablering?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Aftenpostens kilder (Aftenposten, 24. september) viser nye anslag at investeringskostnadene ved å etablere NATO CAOC på Reitan vil være «flere milliarder kroner mer» enn det estimerte maksbeløpet fra mai 2025. Ifølge de samme kildene vil etableringen også ta lenger tid enn tidligere antatt, og etableringen kan bli gjort permanent i Bodø slik at Reitan/FOH ikke vil bli permanent lokasjon for CAOC.

Svar:

I forbindelse med regjeringens prosess om lokasjonsvalg for NATOs luftoperasjonssenter (CAOC) i Norge, ble alternative lokasjoner grundig utredet.

Beslutningsunderlaget var gjenstand for ekstern kvalitetssikring og regjeringen er trygg på at det var et riktig valg, som gir et tyngdepunkt for ledelse av nasjonale og allierte militære operasjoner i nord. De økonomiske rammene for NATO CAOC ble satt på bakgrunn av en alternativanalyse som ble gjennomført av Forsvaret, med støtte fra Forsvarsbygg. Den eksterne kvalitetssikringen av alternativanalysen i mai 2025 anbefalte at rammer på hhv. 6,7 og 9,4 milliarder kroner ble videreført for videre utvikling av prosjektet.

Analysen for de alternative lokasjonene inneholdt en konsekvensanalyse av NATOs foreløpige fremlagte behov og krav for faktorene; personell, materiell, eiendom, bygg- og anlegg, IKT og økonomi (investerings- og driftskostnader). Beslutningen regjeringen tok følger forsvarss-

jefens anbefaling og tar også utgangspunkt i at Bodø-regionen er en viktig forsvars- og beredskapsregion.

Oppdraget med å etablere NATO CAOC på Reitan er innenfor kategorien MEGA-prosjekt, som betyr at det er et prosjekt med et stort økonomisk omfang og innehar høy kompleksitet. Dette krever aktiv styring og særskilt oppfølging av Forsvarsdepartementet, som oppdragsgivende departement. Forsvaret i rollen som prosjekteier, har fått oppdraget om å utarbeide et forprosjekt for CAOC basert på nøkterne behov og krav, i samarbeid med NATO.

NATOs konsept for luft kommando- og kontroll er under utvikling og vil påvirke byggeprosjektet for CAOC i Norge. Dette innebærer at NATO er kravstiller til luftoperasjonssentrene på funksjon, oppgaver og sikkerhet. Norge avventer mottak av NATOs endelige krav for å kunne ferdigstille arbeidet med forprosjektet. Deretter vil prosjektet fremmes for Stortinget for investeringsbeslutning.

Forsvarsdepartementet har ikke mottatt nye fagmilitære anbefalinger som gir grunnlag for å revurdere regjeringens beslutning om lokalisering av luftoperasjonssenteret i Bodø-regionen.

SPØRSMÅL NR. 3224

Innlevert 29. september 2025 av stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand

Besvart 6. oktober 2025 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Kan det bes om en tabell over årsveksten i gjennomsnittlig avtalt månedslønn per 2. kvartal 2025, per virksomhet i staten?

Svar:

Tallgrunnlaget for Digitaliserings og forvaltningsdepartementets lønnsstatistikk for det statlige tariffområdet er rapportert lønn til A-ordningen fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Databasen driftes av Direktoratet for Økonomistyring (DFØ). I det partssammensatte Statistikk- og beregningsutvalget i det statlige tariffområdet blir det beregnet vekst i årslønn som framkommer i rapportene til Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU). Årslønnsveksten for 2025 vil framkomme i neste års rapport som ventelig vil bli publisert i februar/mars 2026.

I beregningene av årsveksten i lønn for den enkelte virksomhet (jf vedlegg), er det benyttet samme lønnsbegrep som staten benytter i rapportene til TBU. Det er end-

ringen i gjennomsnittlig utbetalt lønn fra 2. kvartal 2024 til 2. kvartal 2025 som måles.

Endringer i sammensetning av arbeidstakere, virksomhetsendringer, forskyvninger av lønnsutbetaling mellom måneder, eller eventuelle feilføringer i A-ordningen og/eller databasen, er forhold som vil ha påvirkning på den målte lønnveksten. Lønnsoppgjøret i 2024 var spesielt ettersom konflikten med tre av hovedsammenslutningene gjorde at de lokale forhandlingene ble gjennomført først i år. Noen av virksomhetene fikk dermed effektivert og etterbetalt tariff tilleggene for 2024-oppgjøret først i 1. kvartal, mens andre fikk det i 2. kvartal i år. Det er ikke mulig å skille ut hva som er etterbetalinger og hva som er faktisk lønn for den aktuelle måneden i lønnsstatistikken til staten.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har ikke mulighet til å korrigere for alle disse forholdene i den enkelte virksomhet. Dette gjør at endringen i lønn fra 2. kvartal 2024 til 2. kvartal 2025 ikke gir et korrekt bilde av den faktiske lønnsveksten for flere av virksomhetene.

Endringer fra 2. kvartal 2024 til 2. kvartal 2025 vil derfor ikke være representativt for årslønnsveksten.

Se vedlegg for en oversikt over endringer i lønn fra 2. kvartal 2024 til 2. kvartal 2025 for statlige virksomheter.

Vedlegg. Oversikt over endringen i lønn (fastlønn og faste og variable tillegg) fra 2. kvartal 2024 til 2. kvartal 2025

Virksomhet	Endring 2. kv 2024 - 2. kv 2025
22. JULI-SENTERET	7,3 %
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	4,0 %
ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN (NAV)	7,3 %
ARBEIDSRETTE	3,6 %
ARBEIDSTILSYNET	4,3 %
ARKITEKTUR- OG DESIGNHØGSKOLEN I OSLO	4,5 %
ARKIVVERKET	10,4 %
ARTSDATABANKEN	4,1 %
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET	3,1 %
BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET (BUFDIR)	3,7 %
BARNEOMBUDET	5,9 %
BARNEVERN- OG HELSENMNDA	3,4 %
BIOTEKNOLOGIRÅDET	6,4 %
BRØNNØYSUNDREGISTRENE	6,8 %
DAGLIGVARETILSYNET	15,9 %
DATATILSYNET	1,4 %
DE NASJONALE FORSKNINGSETISKE KOMITEER (FEK)	3,5 %
DEPARTEMENTENES SIKKERHETS- OG SERVICEORGANISASJON (DSS)	8,4 %
DIGITALISERINGS- OG FORVALTNINGSDEPARTEMENTET (DFD)	3,4 %
DIGITALISERINGS-DIREKTORATET	4,7 %
DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET	3,6 %
DIREKTORATET FOR E-HELSE	-2,1 %
DIREKTORATET FOR FORVALTNING OG ØKONOMISTYRING (DFØ)	3,3 %
DIREKTORATET FOR HØYERE UTDANNING OG KOMPETANSE	2,0 %
DIREKTORATET FOR MINERALFORVALTNING MED BERGMESTEREN FOR SVALBARD	5,4 %
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)	3,6 %
DIREKTORATET FOR STRÅLEVERN OG ATOMSIKKERHET	0,6 %
DISKRIMINERINGSNMNDA	2,4 %
DISTRIKTSSENTERET - KOMPETANSESENTER FOR DISTRIKTSUTVIKLING	2,9 %
DOMSTOLENE	4,4 %
EKSPORTFINANSIERING NORGE	0,1 %
FINANSDEPARTEMENTET	2,6 %
FINANSTILSYNET	4,3 %
FISKERIDIREKTORATET M/YTRE ETATER	5,0 %
FOLKEHELSEINSTITUTTET	25,6 %
FORBRUKERRÅDET	6,7 %
FORBRUKERTILSYNET	3,9 %
FORSVARET	10,2 %
FORSVARETS FORSKNINGSINSTITUTT	6,8 %
FORSVARSBYGG	5,2 %
FORSVARSDPARTEMENTET	2,1 %

FORSVARSMATERIELL (FMA)	10,8 %
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET M/AVD.	6,3 %
HELFO HELSEØKONOMIFORVALTNINGEN (HELFO)	11,4 %
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	4,4 %
HELSEDIREKTORATET	4,6 %
HOVEDREDNINGSSENTRALEN	8,5 %
HUSBANKEN	4,2 %
HUSLEIETVISTUTVALGET	8,3 %
HØGSKOLEN I INNLANDET	4,1 %
HØGSKOLEN I MOLDE - VITENSKAPELIG HØGSKOLE I LOGISTIKK	3,5 %
HØGSKOLEN I VOLDA	4,9 %
HØGSKOLEN I ØSTFOLD	3,2 %
HØGSKULEN PÅ VESTLANDET	4,6 %
HØYESTERETT	0,2 %
INTEGRERINGS- OG MANGFOLDSDIREKTORATET (IMDI)	2,6 %
INTERNASJONALT REINDRIFTSSENTER	-32,0 %
JERNBANEDIREKTORATET	5,3 %
JUSTERVESENET	3,9 %
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET	4,2 %
KARTVERKET	6,0 %
KLAGENEMNDA FOR INDUSTRIELLE RETTIGHETER	5,8 %
KLAGENEMNDSSEKRETARIATET	1,8 %
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	3,7 %
KOMMISJONEN FOR GJENOPTAKELSE AV STRAFFESAKER	-1,7 %
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET	4,3 %
KONKURRANSETILSYNET	3,2 %
KONTORET FOR VOLDSOFFERERSTATNING	2,0 %
KORO - KUNST I OFFENTLIGE ROM (KORO)	5,8 %
KRIMINALOMSORGEN	9,6 %
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET	2,4 %
KULTURDIREKTORATET	2,9 %
KULTURTANKEN – DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN	4,4 %
KUNNSKAPSDEPARTEMENTET	3,3 %
KUNSTHØGSKOLEN I OSLO	6,1 %
KYSTVERKET	4,2 %
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	4,3 %
LANDBRUKSDIREKTORATET	4,5 %
LIKESTILLINGS- OG DISKRIMINERINGSOMBUDET (LDO)	4,6 %
LOTTERI- OG STIFTELSESTILSYNET	0,8 %
LUFTFARTSTILSYNET	3,8 %
MARITIM PENSJONSKASSE	8,5 %
MATTILSYNET	5,0 %
MEDIETILSYNET	4,0 %
METEOROLOGISK INSTITUTT	3,8 %
MILJØDIREKTORATET	3,1 %
NASJONAL KOMMUNIKASJONSMYNDIGHET (NKOM)	2,1 %
NASJONALBIBLIOTEKET	6,6 %

NASJONALT KLAGEORGAN FOR HELSETJENESTEN	5,9 %
NIDAROS DOMKIRKES RESTAURERINGSARBEIDER (NDR)	2,5 %
NOKUT - NASJONALT ORGAN FOR KVALITET I UTDANNINGEN	3,5 %
NORAD	2,2 %
NORD UNIVERSITET	4,7 %
NOREC	8,2 %
NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE	1,4 %
NORGES GRØNNE FAGSKOLE – VEA	3,3 %
NORGES HANDELSHØGSKOLE	4,2 %
NORGES IDRETTSHØGSKOLE	5,3 %
NORGES INSTITUSJON FOR MENNESKERETTIGHETER	2,2 %
NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET (NMBU)	4,5 %
NORGES MUSIKKHØGSKOLE	3,7 %
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET (NTNU)	13,0 %
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	2,1 %
NORSK AKKREDITERING	2,3 %
NORSK FILMINSTITUTT	6,5 %
NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI (NIBIO)	4,2 %
NORSK KULTURMINNEFOND	10,2 %
NORSK NUKLEÆR DEKOMMISJONERING (NND)	6,4 %
NORSK PASIENTSKADEERSTATNING	3,8 %
NORSK POLARINSTITUTT	6,8 %
NORSK ROMSENTER	2,0 %
NORSK UTENRIKSPOLITISK INSTITUTT (NUPI)	3,2 %
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET	4,6 %
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	4,9 %
OLJEDIREKTORATET	3,2 %
OSLOMET – STORBYUNIVERSITETET	8,6 %
PATENTSTYRET	4,1 %
PETROLEUMSTILSYNET	3,6 %
POLITIETATEN	6,9 %
POLITIHOOGSKOLEN	4,4 %
REGJERINGSADVOKATEN	3,4 %
RIKSADVOKATEMBETET	4,8 %
RIKSANTIKVAREN	7,2 %
RIKSMEKLEREN	2,8 %
RIKSREVISJONEN	6,7 %
RIKSTEATRET	5,3 %
SAMETINGET	6,6 %
SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	6,7 %
SAMISK HØGSKOLE	4,6 %
SAMISK VIDEREGÅENDE SKOLE (KARASJOK)	3,1 %
SAMISK VIDEREGÅENDE SKOLE OG REINDRIFTSSKOLE	6,9 %
SEKRETARIATET FOR FORELDREUTVALGENE FOR BARNEHAGEN OG GRUNNOPPLÆRINGEN (FUB/ FUG)	5,9 %
SEKRETARIATET FOR KONFLIKTRÅDENE	4,0 %
SEKRETARIATET FOR REGELRÅDET	5,0 %

SENER MOT MARIN FORSØPLING	3,7 %
SIKT - KUNNSKAPSSEKTORENS TJENESTELEVERANDØR	1,9 %
SIVIL KLARERINGSMYNDIGHET	10,3 %
SIVILOMBUDET	2,7 %
SJØFARTSDIREKTORATET	9,3 %
SKATTEETATEN	8,2 %
SPEIALENHETEN FOR POLITISAKER	4,0 %
SPRÅKRÅDET	4,6 %
STATENS ARBEIDSMILJØINSTITUTT	7,6 %
STATENS HAVARIKOMMISSJON	2,0 %
STATENS HELSETILSYN	3,6 %
STATENS JERNBANETILSYN	18,4 %
STATENS LEGEMIDDELVERK	3,2 %
STATENS LÅNEKASSE FOR UTDANNING	3,9 %
STATENS PENSJONSKASSE	5,2 %
STATENS SIVILRETTSFORVALTNING	2,9 %
STATENS UNDERSØKELSESKOMMISSJON FOR HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN (UKOM)	6,2 %
STATENS VEGVESEN	3,7 %
STATISTISK SENTRALBYRÅ	3,6 %
STATPED	3,8 %
STATSBYGG	5,2 %
STATSFORVALTEREN I AGDER	3,9 %
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	3,2 %
STATSFORVALTEREN I MØRE OG ROMSDAL	4,6 %
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	3,9 %
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	3,8 %
STATSFORVALTEREN I ROGALAND	1,9 %
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	4,0 %
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	2,1 %
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK	2,7 %
STATSFORVALTEREN I VESTLAND	4,1 %
STATSFORVALTERENS FELLESTJENESTER	5,3 %
STATSMINISTERENS KONTOR	11,1 %
STORTINGETS KONTROLLUTVALG FOR ETTERRETNINGS-, OVERVÅKNINGS- OG SIKKERHETSTJENESTE (EOS- UTVALGET)	2,5 %
STORTINGETS OMBUDSNEMND FOR FORSVARET	-4,4 %
SYSSELMESTEREN PÅ SVALBARD	3,6 %
SØRSAMISK KUNNSKAPSPARK	2,9 %
TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET	8,3 %
TOLLETATEN	6,3 %
TRYGDERETTEN	5,5 %
UNIVERSITETET I AGDER	4,4 %
UNIVERSITETET I BERGEN	4,5 %
UNIVERSITETET I OSLO	3,7 %
UNIVERSITETET I STAVANGER	5,0 %
UNIVERSITETET I SØRØST-NORGE	4,3 %
UNIVERSITETET I TROMSØ - NORGES ARKTISKE UNIVERSITET	4,3 %

UTDANNINGSDIREKTORATET	5,5 %
UTENRIKSDEPARTEMENTET	4,8 %
UTLENDINGSDIREKTORATET	13,3 %
UTLENDINGSNEMNDA	4,9 %
VALGDIREKTORATET	-1,1 %
VEGTILSYNET	1,9 %
VETERINÆRINSTITUTTET	4,1 %

SPØRSMÅL NR. 3225

Innlevert 29. september 2025 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 7. oktober 2025 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery

Spørsmål:

Er forenklete sendeskjemaer og fjerning av en rekke sen-deflater for viktige musikksjangre en riktig prioritering av NRKs samfunnsoppdrag når NRK-plakaten pålegger å styrke norsk identitet og kultur ved å formidle en bred variasjon av norske kunstuttrykk?

BEGRUNNELSE:

NRK varslet i september store endringer i musikktilbudet. Færre konserter skal formidles til befolkningen og seks musikkprogrammer på radio som «Klassisk Vorspiel» og «Spillerom» kuttes helt, mens andre deler av tilbudet skal flyttes og forsøkes ivarettatt som del av andre formater og sendinger.

Endringene i musikktilbudet til NRK begrunnes med at færre lytter til lineær radio, og at NRK vil satse hardere på å treffe publikum digitalt. Det er ikke konkretisert hvilken nedgang det siktes til, og det er samtidig kommet frem at noen av programmene som legges ned skal ha 60 000-80 000 lyttere på nettopp lineær radio.

NRK-plakaten inngår som del II og III av NRKs vedtekter og gir rammene for NRKs samfunnsoppdrag som allmennkringkaster.

Paragraf 17 slår fast at NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og kulturinstitusjoner i Norge, og at NRK skal formidle norsk musikk og stimulere norske produksjonsmiljøer.

Paragraf 21 pålegger NRK å ha et tilbud med tematisk og sjangermessig bredde som appellerer til alle aldersgrupper, og at NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskaping.

Under overskriften Norsk språk, identitet og kultur skal NRK etter paragraf 35 bidra til å fremme nye talenter og lokale artister, komponister og tekstforfattere, og minst 40 prosent av musikken på en rekke radiokanaler skal være norsk, med vekt på norskspråklig eller norsk-komponert musikk.

Under overskriften høy kvalitet, mangfold og nyskaping skal NRK etter paragraf §41 skal NRK etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet, og etter paragraf 42, tilby kulturstoff for både smale og brede grupper som gjenspeiler mangfoldet som finnes i befolkningen.

Svar:

NRKs samfunnsoppdrag er fastsatt i NRK-plakaten, som er inntatt i NRKs vedtekter. Vedtektene pålegger NRK hvert år, innen utgangen av mars, å utarbeide et allmennkringkasterregnskap som oversendes Medietilsynet. Her redegjør NRK overfor Medietilsynet om hvordan samtlige krav i allmennkringkastingsoppdraget er oppfylt, herunder fakta og informasjon om redaksjonelle valg, bl.a. musikktilbud på radio. Medietilsynet skal i henhold til kringkastingsloven § 2-13 utarbeide en årlig rapport om kringkasternes oppfyllelse av allmennkringkastingsoppdraget. Av samme bestemmelse følger at Kultur- og likestillingsdepartementets instruksjonsmyndighet overfor Medietilsynet er avskåret. NRKs ordinære generalforsamling behandler Medietilsynets rapport som et fast punkt på dagsorden, som videre danner grunnlaget for departementets omtale av rapporten i den årlige budsjettproposisjonen. På denne måten får Stortinget hvert år

mulighet til å ta stilling til om NRK oppfyller allmennkringkasteroppdraget.

Representanten har vist til en rekke paragrafer i NRKs vedtekter i sin begrunnelse for spørsmålet (§§ 17, 21, 35, 41 og 42). I allmennkringkastingsrapporten for 2024 var Medietilsynets konklusjon at samtlige av kravene som fremgår av de omtalte paragrafene, var oppfylt. Hvordan NRK oppfyller allmennkringkastingsoppdraget i 2025 vil måtte vurderes av Medietilsynet i allmennkringkastingsrapporten for 2025. Denne rapporten vil foreligge våren 2026. Stortinget har gjennom kringkastingsloven vedtatt et system der Medietilsynet årlig foretar en samlet og uavhengig vurdering av hvordan NRK oppfyller sitt allmennkringkastingsoppdrag. Det ville harmonert dårlig

med dette systemet dersom jeg – på selvstendig grunnlag – skulle forskuttert den uavhengige vurderingen som Medietilsynet skal foreta.

NRK er et fritt og uavhengig medium. Som Kultur- og likestillingsminister hverken kan, vil eller bør jeg blande meg opp i NRKs løpende programvirksomhet og redaksjonelle vurderinger – selv med aldri så gode intensjoner.

Dette er lovfestet i både kringkastingsloven § 6-3 og medieansvarsloven § 7. En innblanding i redaksjonelle vurderinger fra meg som eier er ikke bare ulovlig, men også svært uheldig, jf. utviklingen vi ser i land der demokratiet er under press og redaktørstyrte medier har mistet sin uavhengighet.

SPØRSMÅL NR. 3226

Innlevert 29. september 2025 av stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen

Besvart 8. oktober 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å endre dagens praksis med kvotehandel, og sørge for at forvaltningen av fiskeressursene skjer i tråd med lovens intensjon om at ressursene tilhører fellesskapet?

BEGRUNNELSE:

Havressursloven § 2 slår fast at de viltlevende marine ressursene tilhører fellesskapet i Norge. Fisk er dermed verken statlig eller privat eiendom. Staten forvalter ressursene på vegne av fellesskapet. Stortinget har vedtatt at fiskekvoter kan tildeles aktive fiskere med nødvendige tillatelser. Når en fisker oppgir sin tillatelse, kan forvaltningen tildele ny tillatelse som erstatning for den oppgitte (erstatningstildeling). Fordi søkerne ikke rangeres, vil flere være kvalifiserte. Gjennom praksis har forvaltningen tillatt at kvotene blir tildelt søkeren som har betalt forgjengeren høyest vederlag. Selv om kvoter ikke er privat eiendom, legger praksisen i realiteten til rette for kvotehandel. En slik handel omgår forbudene mot overdragelse i lov og forskrift. Strukturkvoteordningen (2003) ble vedtatt som et effektiviseringstiltak ved kondemnering av fartøy. Ordningen innebar intet forslag om lovendring med hjemmel til å etablere et marked for kvoter. Likevel har forvaltningsspraksis lagt til rette for at kvoter kan flyttes, følge fartøy og omsettes til markedspris. Dette har utviklet seg til en privat kvoteøkonomi – uten demokratisk vedtak eller

rettslig forankring. Konsekvensene er at fellesskapets ressurser er i ferd med å bli privatisert uten politisk behandling. Kystsamfunn, særlig i Finnmark og Nord-Norge, har tapt arbeidsplasser og verdiskaping. Riksrevisjonen (2020) har kritisert at kvotesystemet ikke oppfyller Stortingets mål for bosetting og aktivitet. Dagens kvotehandel mangler både demokratisk og rettslig legitimitet.

Svar:

Kvotesystemet bygger på en forutsetning om at de viltlevende marine ressursene ligger til fellesskapet i Norge. Dette innebærer at fisken i havet er eierløs og forvaltes av staten som kan tildele tillatelser til å drive ervervsmessig fiske og fangst med fartøy.

Ordningen med erstatningstildeling av fiskeritillatelser innebærer at både fiskeritillatelser og kvotefaktorer har stor grad av omsettelighet i dagens kvotesystem. Denne ordningen skal sikre aktørene i fiskerinæringen en mulighet til både å kunne endre driftsmønster gjennom privatrettslige avtaler om overføring av kvotegrunnlag, og å selge seg helt ut av næringen. En slik fleksibilitet for aktørene anses helt nødvendig av hensyn til de store investeringene som kreves for å drifte et fiskebåtrederi.

Ordningen med erstatningstildeling er uttrykkelig forankret i deltakerloven gjennom en lovendring 19. juni 2015, jf. Prop. 88 L (2014-2015) og Innst. 342 L (2014-2015). Det ble i lovproposisjonen (side 11) foretatt

vurderinger av ordningen med erstatningstildeling opp mot andre grunnleggende fiskeriforvaltningsprinsipper, som for eksempel prinsippet i havressursloven § 2 om at de viltlevende marine ressursene ligger til fellesskapet. En fant ikke at lovforslaget brøt grunnleggende med noen av disse prinsippene, og lovendringen ble vedtatt av et bredt flertall på Stortinget bestående av Arbeiderpartiet, Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre. Bare Miljøpartiet De Grønne og Sosialistisk Venstreparti stemte imot.

Jeg kjenner meg på denne bakgrunn ikke igjen i representanten Iversens påstander om at dagens praksis omgår forbudene mot overdragelse i lov og forskrift, eller at det skal ha utviklet seg en privat kvoteøkonomi – uten demokratisk vedtak eller rettslig forankring.

Jeg ser det som positivt at Riksrevisjonen har foretatt en gjennomgang av dette systemet, og jeg har notert

meg deres anbefaling om at Nærings- og fiskeridepartementet bør registrere og offentliggjøre utviklingen i kvoteprisene. Jeg deler Riksrevisjonens vurdering av at mer kunnskap om kvotepriser vil kunne gi forvaltningen et bedre grunnlag for å vurdere og eventuelt endre dagens system med omsettelighet av fiskeritillatelser.

Samtidig byr det på noen rettslige utfordringer å offentliggjøre kvotepriser avtalt mellom private aktører. Regjeringen har på denne bakgrunn i Meld. St. 7 (2023-2024) kapittel 3.3 foreslått å nedsette en arbeidsgruppe som skal komme med forslag til en ordning for å registrere og offentliggjøre utviklingen av kvotepriser. Jeg vil dessuten igangsette et arbeid for å se nærmere på fordelene og ulempene med dagens system for omsettelighet av fiskeritillatelser.

SPØRSMÅL NR. 3227

Innlevert 29. september 2025 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 9. oktober 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Finansministeren opplyser i spørsmål til skriftlig besvar else nr. 3169 at departementet ikke har hatt mulighet til å gjøre en kvantitativ eller kvalitativ vurdering av om høyere offentlige utgifter i Norge synes igjen i bedre offentlige tjenester sammenlignet med våre naboland innenfor svarfristen for skriftlige spørsmål.

Hvis departemen får enda en uke til å svare på det samme spørsmålet, vil det være mulig å få en slik vurdering da, og hvis ikke vil spørsmålsstillerne akseptere at svaret kommer senere, og på egnet måte?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til svar på spørsmål fra representanten Borten Moe og undertegnede i forrige uke. Det er rimelig oppsiktsvekkende, og bekymringsfullt, at regjeringen ikke har oppdatert informasjon om de høyere offentlige utgiftene i Norge, sammenlignet med våre naboland, faktisk bidrar til bedre tjenester. En naturlig antakelse eller hypotese vil være at siden Norge har over 20 prosent høyere offentlige utgifter enn Sverige, målt som andel av BNP, så bør dette vise seg gjennom en tilsvarende økt kvalitet i tjenestene.

Svar:

Det er krevende å gjøre en kvantitativ og kvalitativ vurdering av om høyere offentlige utgifter i Norge synes igjen i bedre offentlige tjenester sammenlignet med våre naboland. Spørsmålet i sin natur er svært omfattende, og det er ikke rett frem å definere og måle hva som skal til for at ett lands tjenester er bedre enn andre lands. Under har jeg henvist til relevante rapporter og indikatorer som kan benyttes som en tilnærming til mål på kvaliteten på tjenester i Norge sammenlignet med Danmark, Finland og Sverige (heretter Norden), og redegjort for deler av arbeidet som gjøres for å sørge for at samfunnets ressurser benyttes effektivt.

To viktige offentlige tjenestesektorer i Norden er utdanning og helse og omsorg. I tillegg har alle de nordiske landene gode velferdsordninger med inntektssikring. Tabell 1 viser offentlige utgifter til disse tre områdene målt som andel av BNP (for Norge vises relativt til BNP for Fastlands-Norge). Norge har høyere utgifter til helse- og omsorgssektoren enn de andre nordiske landene, mens utgiftene til utdanning er på linje med andre nordiske land. Ulik befolkningssammensetning og geografisk utstrekning vil påvirke begge disse utgiftsområdene, og bør hensyntas i en mer helhetlig tilnærming. Ulik skattemes-

sig behandling av offentlige ytelser vil påvirke størrelsen på utgifter til stønader til husholdningene, og gjør sammenligningen på tvers av land mer krevende.

Indikatoren «Government effectiveness» fanger opp oppfatninger om kvaliteten på offentlige tjenester, kvaliteten på embetsverket og graden av dets uavhengighet fra politisk press, kvaliteten på utforming og gjennomføring av politikk, samt troverdigheten til myndighetenes forpliktelse til slike politiske tiltak. Som vist i kolonne 3 i tabell 3 oppnår Danmark høyest score, mens Norge har nest høyest score blant de nordiske landene.

PISA-undersøkelsen viser at Norge scorer lavere enn de øvrige nordiske landene i lesing, matematikk og naturfag, se tabell 2. Det er verdt å merke seg at Norge i PIAAC2-undersøkelsen fra 2023, oppnår bedre resultater enn Danmark og noe dårligere resultater enn Finland og Sverige – for nevnte fag. OECD fremhever at norske elevers utvikling i matematikk fra 15 til 25 års alder – altså etter tidspunktet for PISA-testen – er blant de beste i verden.

I helse- og omsorgssektoren kommer Norge generelt godt ut sammenlignet med Norden, jf. indikatorer fra «Health at a Glance Europe 2024». Norge har lavere forekomst av både unngåelige og behandlingsbare dødsfall enn de øvrige nordiske landene, se kolonne 1 og 2 i tabell 3, og vi har også flere leger, sykepleiere, tannleger og sykehussenger per innbygger. Samtidig finnes det områder der Norge scorer lavere i rapporten, eksempelvis når det gjelder ventetid for enkelte typer operasjoner. Health at a Glance-tallene er fra 2023. Regjeringen har de siste årene blitt satt inn en rekke tiltak for å få ned ventelistene, og ventetidene har kommet ned.

Utgifter til stønader knyttet til sykdom og uførhet er høyere i Norge enn i Norden.

Ifølge OECD Economic Surveys Norway 2024 mottar også en større andel nordmenn uføretrygd, og sykefraværet blant heltidsansatte er høyere enn i de øvrige

nordiske landene. I hvilken grad dette kan tolkes som et uttrykk for bedre tjenester, er et normativt spørsmål. Det er flere utfordringer ved å sammenligne sykefraværstall mellom land i Norden, blant annet at det er ulike regelverk for sykefravær. Dette gjør at SSB anbefaler å ikke legge for stor vekt på nivåforskjeller i sykefravær mellom land, men heller utviklingen. OECD beskriver norske sykelønns- og trygdeordninger som svært generøse, noe som i denne sammenheng kan forstås som en bedre tjeneste, men påpeker samtidig at denne generøsiteten kan svekke insentivene til å arbeide og komme tilbake i jobb.

I Norge har vi en politisk ambisjon om å sikre bosetting i hele landet. OECD peker på at dette gir Norge høyere utgifter sammenlignet med øvrige nordiske land. Kostnaden ved å opprettholde bosetting i rurale områder er beregnet til 1,6 prosent av BNP.

Jeg er opptatt av at offentlige midler skal brukes best mulig, og at vi har en effektiv offentlig sektor som tilbyr gode tjenester til innbyggerne. For at Norge skal ha en effektiv offentlig sektor, må det kontinuerlig arbeides med hvordan regulering og organisering av tjenesteproduksjonen kan forbedres. Det gjøres jevnlig analyser og gjennomganger av ulike offentlige tjenester, som for eksempel områdegjennomganger, offentlige utvalg og interne analyser som gjengis i budsjett dokumenter.

Gjennom de årlige budsjettene arbeider regjeringen med å utrede strukturtiltak. Hensikten er å løse opp i strukturelle bindinger som gjør at samfunnets ressurser brukes på en lite effektiv måte. Kap. 5 i nasjonalbudsjettet omtaler bedre bruk av samfunnets ressurser, herunder pågående arbeid for mer effektiv ressursbruk i offentlig sektor. Det vises også til at Finansdepartementet har satt i gang et arbeid med mål om at budsjettprosessen skal gi et bedre grunnlag for å vurdere samlet offentlig ressursbruk og bedre tilrettelegge for politikkutvikling og prioriteringer over flere år, jf. omtale i Prop. 1 S (2024–2025).

Tabell 1 Tjenester etter formål som andel av BNP¹

	Utdanning	Helse	Sosial beskyttelse
Danmark	5,5	8,2	19,5
Finland	6,3	7,6	25,7
Norge	6,1	10,5	23,0
Sverige	7,2	7,3	18,7

¹For Norge benyttes BNP for Fastlands-Norge

Kilder: OECD COFOG og OECD Economic Outlook (nr. 117).

Tabell 2 Resultater fra PISA-undersøkelsen¹ 2022

Pisa-undersøkelsen	Danmark	Finland	Norge	Sverige
Lesing	489	490	477	487
Matte	489	484	468	482
Naturfag	494	511	478	494
Gjennomsnitt	490,7	495,0	474,3	487,7

¹En høyere score i undersøkelsen indikerer et bedre resultat.

Kilde: OECD

Tabell 3 Ulike indikatorer

	Unngåelige dødsfall ¹	Behandlingsbare dødsfall ¹	Government effectiveness ²
Danmark	148,93	64,25	2,02
Finland	156,41	69,77	1,74
Norge	113,88	55,61	1,80
Sverige	117,83	59,65	1,60

¹Se Health at a glance 2024 side 158 for begrepsdefinisjoner. Lavere score indikerer et bedre resultat.

²En høyere score indikerer et bedre resultat.

Kilder: OECD og Verdens Bank, Worldwide Governance Indicators²

SPØRSMÅL NR. 3228

Innlevert 29. september 2025 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart 8. oktober 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Helseforetaksmodellen hindrer folket ved de folkevalgte å sette en stopper for Sykehuset i Telemark sine varslede planer om kutt og nedleggelser i sykehustilbudet i Telemark. Men ministeren kan gripe inn og sørge for at Telemarkens liv og helse likevel ikke blir ofret for å spare penger.

Vil ministeren ta grep for å stanse de nevnte kutt og sparetiltakene generelt, og ikke minst nedleggelsen av DPS i Seljord spesielt, særlig siden det nå har framkommet opplysninger om at det finnes kvalifiserte søkere til psykiaterstillingen?

BEGRUNNELSE:

Som forventet kom ikke Sykehuset i Telemark med sine planlagte forslag til kutt i sykehustilbudet i fylket før etter valget. Men nå er det varslet flere kutt og nedleggings tiltak for å spare 66 millioner, som er svært bekymringsfulle for alle som er opptatt av folks liv og helse i øvre del av Telemark.

Fra før av virker ikke Sykehuset i Telemark eller helseministeren villig til å sikre følgetilbudet til de fødende i Tinn enda grepet med å legge det til Seljord ikke er i tråd med ministerens plan for god fødselsomsorg. Og nå har helseforetaket varslet mulige kutt i akutttilbudet på Notodden sykehus - som vil ramme svært mange alvorlig og også bety starten på nedleggelse av sykehuset, samtidig med at man også vil droppe heldøgntilbudet på legebilen som sikrer forsvarlig transport for kritisk syke mellom sykehusene i fylket og fra fylket til Oslo.

Ambulansetjenesten i Kragerø har nylig også vist seg å være for dårlig, men heller ikke på det området virker helseforetaket villig til å prioritere befolkningens behov over eget sparebehov. På toppen av dette så får vi nå andre runde fra Sykehuset i Telemark som svært tydelig ønsker å legge ned hele DPS i Seljord. Noe som vil ramme de psykisk syke i denne regionen - og alle berørte - svært negativt, og også fjerne en rekke statlige arbeidsplasser derfra.

14 ordførere har derfor nylig skrevet brev til sykehuset i Telemark om at så ikke skal skje. Men sykehuset i Telemark har tviholdt på sin versjon om at de sliter med rekruttering av psykiater, og det er derfor de må legge ned hele DPS.

Nå viser det seg at det er kvalifiserte søkere og i Vest-Telemark Blad 28.09.25 ble en av søkerne intervjuet og som psykiater mente hun seg diskriminert av Sykehuset i Telemark som uten god nok grunn påstår at det ikke er kvalifiserte søkere til stillingen.

De ansatte peker ellers på svært dårlige prosesser rundt det hele og forstår heller ikke hvorfor ikke den nevnte kvalifiserte søkeren kan få jobben og med det sørge for at DPS i Seljord kan fortsette det gode arbeidet sitt.

Dersom DPS i Seljord derimot legges ned vil det ramme psykisk syke i regionen hardt og ikke være i tråd med regjeringens nye satsning på psykisk helse.

Svar:

Innledningsvis vil jeg minne om at det er Stortinget som vedtar de økonomiske rammene for spesialisthelsetjenesten, og at sykehusene må organisere sin virksomhet på

en faglig og forsvarlig måte innenfor disse bevilgede rammene. Sykehuset i Telemark er i en krevende økonomisk situasjon, og da styret behandlet sykehusets økonomisk langtidsplan 2026-2029 i mai i år, så så man behov for omstilling i hele organisasjonen.

I forbindelse med dette konkrete spørsmålet har Helse- og omsorgsdepartementet bedt om opplysninger fra Helse Sør-Øst RHF, som igjen har innhentet opplysninger fra Sykehuset Telemark HF. Sykehuset Telemark HF opplyser at de gjennom mesteparten av fjoråret, og nå i år fra juni til oktober, har arbeidet aktivt med rekruttering av en fast ansatt overlege til døgnposten ved DPS Seljord. Det har blitt annonsert og søkt etter fagfolk i snart halvannet år i hele Norden, uten at de har klart å tilsette tilstrekkelig personell. Sykehuset lyktes med en rekruttering i fjor, men psykiaterstillingen måtte dessverre bli lyst ut på nytt i juni i år etter en oppsigelse i virksomheten. I første omgang ble søknadsfristen satt til 31. juli 2025. Fristen ble senere utvidet til 1. oktober 2025, med en anbefaling om at rekrutteringsprosessen avsluttes på dette tidspunktet. Dette siste av hensyn til å sikre tilstrekkelig tid til å kunne

igangsette nødvendig omstilling hvis rekrutteringen av ny overlege ikke lyktes.

Sykehuset Telemark HF opplyser at det per i dag ikke har fått søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene som følger stillingen. Det har vært to søkere til stillingen i denne omgang, hvorav den ene valgte å trekke søknaden, mens den andre ikke anses å oppfylle kvalifikasjonskravene som følger stillingen.

Jeg oppfatter på tilbakemeldingen til departementet at sykehuset primært har gjort klare bestrebelser for å rekruttere nødvendig kompetanse, men at man parallelt også måttet søke å sikre et fremtidig godt tjenestetilbud til befolkningen i Telemark innenfor psykisk helsevern, uavhengig av dette.

Jeg vil avslutningsvis få bekrefte at psykisk helsevern er et prioritert fagområde for regjeringen, men denne saken må finne sin praktiske løsning lokalt, og saken illustrerer vel dessverre også noe av de utfordringer vi ser på dette fagområdet i forhold til å rekruttere og beholde faglig kvalifisert helsepersonell.

SPØRSMÅL NR. 3229

Innlevert 30. september 2025 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 8. oktober 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden skaffe oversikt over hvor stor mengde spillvarme som går til spille fra datasentre som er i drift og planlegges i Norge, samt hvor stor mengde spillvarme som utnyttes fra de som er i drift og hvor stor mengde som planlegges utnyttet fra de som planlegges?

Svar:

Mye av strømmen som brukes i datasentre blir til varmeenergi. Hvor stor andel av denne varmen som er anvendbar er avhengig bl.a. av temperaturnivå, som henger sammen med tekniske forhold slik som type kjøleteknologi i datasenteret.

Departementet har i dag ingen samlet oversikt over hvor stor overskuddsvarme som utnyttes fra datasenterindustrien og hvor mye som går til spille. Samtidig vil jeg understreke at regjeringen arbeider målrettet for økt utnyttelse av overskuddsvarmen. Det er i de senere årene gjennomført flere konkrete grep som bidrar til dette.

Regjeringen har sørget for at datasenternæringen nå er blitt særskilt regulert for første gang, gjennom ny lov om elektronisk kommunikasjon og datasenterforskriften som trådte i kraft 1. januar 2025. Det nye regelverket stiller krav til datasenteroperatører om å registrere seg hos Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Blant annet skal datasenteroperatører registrere navn, adresse, den fysiske plasseringen av datasentret og detaljer knyttet til datasenteroperatørens rettslige status, i tillegg til å beskrive hvilken type tjenester som tilbys i datasentret.

I regjeringens datasenterstrategi er et hovedmål at datasenternæringen i Norge skal være bærekraftig og skal ha et lavt klima- og miljøfotavtrykk, og at utviklingen av næringen blant annet skal styres av prinsippet om at datasentre i Norge må utnytte de reelle mulighetene for gjenvinning av energi og gjenbruk av overskuddsvarme fra virksomhetene deres.

I tråd med de statlige planretningslinjene for klima og energi som trådte i kraft desember 2024 skal kommunene ha oversikt over muligheten for forsyning av overskuddsvarme og legge til rette for utnyttelse av over-

skuddsvarme. Videre stiller forskrift om energikartlegging krav til at alle foretak med årlig gjennomsnittlig energibruk på minst 2,5 GWh skal gjennomføre regelmessige energikartlegginger, som blant annet skal identifisere muligheter for utnyttelse av overskuddsvarme. Første kartlegging skal gjennomføres innen 1. oktober 2026. NVE arbeider også med utvikling av et varmekart for å bedre kunne synliggjøre overskuddsvarme fra blant annet datasentre til potensielle nye virksomheter. Etter hvert som flere datasentre registrerer seg og gjennomfører energikartlegginger, vil kunnskapsgrunnlaget om energibruk og muligheter for utnyttelse av overskuddsvarme fra datasentre bli bedre.

Nye krav til kost-nytteanalyse for å utnytte overskuddsvarme for aktører som bygger eller oppgraderer

anlegg med høyt energibehov trådte i kraft 1. april i år. Kravene omfatter blant annet oppføring av datasentre med over 2 MW tilført elektrisk effekt. I september sendte departementet ut et høringsforslag om endringer i energiloven som skjerper kravene til utnyttelse av overskuddsvarme, blant annet for datasentre. Departementet foreslår at tiltakshavere som en hovedregel ikke kan bygge eller oppgradere anlegg uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom analysen viser positiv kost-nytte. I tillegg foreslår departementet å senke effektgrensene for hvilke anlegg som blir omfattet av reglene. For datasentre foreslår regjeringen å senke grensen fra 2 MW til 1 MW. Plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering foreslås utvidet til å inkludere datasentre.

SPØRSMÅL NR. 3230

Innlevert 30. september 2025 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 7. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva er status for regjeringens arbeid med å effektivisere og målrette kontrollvirksomheten gjennom økt bruk av digitalisering, blant annet ved utvidet bruksområde for fartsskrivere, og vil statsråden ta initiativ til å innføre krav om elektroniske kjøreskjemaer, som også kan nyttes til kontroll av riktig innrapportering av mva for omsetning i Norge?

BEGRUNNELSE:

Bussbransjeavtalens lønns- og arbeidsvilkår ble allmenngjort i 2015. «Arbeidstilsynets tilsyn med transportbransjen 2015–2017. Rapport - september 2018» viste like fullt at 53 prosent av utenlandske turbussaktører (og 74 prosent av godsaktørene) ikke betalte lovpålagt minstelønn. I et brev fra NHO Transport til statsråden 04.07.22 vektla man videre at:

«De utenlandske aktørene er heller ikke mva-registrert, noe de er pålagt å være ved en årlig omsetning i Norge på kroner 50.000 eller mer.»

I møte med dette lanserte Senterpartiet og Arbeiderpartiet i regjering 25.10.22 en handlingsplan mot sosial dumping i transportbransjen. 19.12.23 presenterte regjeringen nye kabotasjeregler for turbussmarkedet, der statsråden understreket at:

«Regjeringen ønsker å sikre konkurranse på likere vilkår i turbussnæringen og redusere bruken av lavtlønnede utenlandske sjåfører i Norge.»

Et av tiltakene i handlingsplanen er at «Regjeringen vil effektivisere og målrette kontrollvirksomheten gjennom økt bruk av digitalisering, blant annet ved utvidet bruksområde for fartsskrivere.» I planen utdypes dette:

«Digitalisering i kontrollvirksomheten er i stadig utvikling, og det er viktig å fortsette arbeidet med å ta i bruk nye digitale hjelpemidler etter hvert som de blir tilgjengelige. Som nevnt vil også planlagte regelverksendringer bidra til at nye digitale kontrollverktøy kan benyttes i større grad. Fjernavlesning av smart fartsskriver vil som følge av gjennomføringen av mobilitetspakken bli en del av kontrollvirksomheten fra 2024. Formålet er å få indikasjoner på regelverksbrudd for å kunne målrette kontrollene enda bedre. Fartsskriveren skal på sikt brukes til nye kontrollformål. Den skal blant annet kunne registrere grensepasseringer og brukes til å kontrollere etterlevelse av regler om arbeidstid for sjåfører, kabotasje og utsending av sjåfører. Dette vil bidra til mer effektiv kontroll av disse reglene.»

I brev fra SD 23. januar 2024 vises det til at Statens vegvesen og politiet er kontrollmyndighet, og understrekes at:

«Det følger av forordning (EF) nr. 1073/2009 hvilke dokument transportøren skal fremlegge ved kontroll. I tillegg til fellesskapstillatelse skal transportører som utfører kabotasje i form av transport utenfor rute fremvise utfylt kjøreskjema.»

Svar:

Statens vegvesen har ved kontroll langs vei fokus på flere ulike temaer, bl.a. kontroll av dokumenter, teknisk tilstand, kjøre- og hviletid, lastsikring og farlig gods. Etaten kontrollerer innenfor et bredt område med hovedfokus på sjåfør, kjøretøy og/eller transportør (firma). Det jobbes kontinuerlig med å ta i bruk digitale verktøy og innsiktsdata til hjelp i utvelgelse av hvilke objekter man ønsker å kontrollere. Målbrettet av kontrollene innebærer i praksis at Statens vegvesen jobber med en risikobasert innretning på en slik måte at kjøretøy og foretak (firma) som gjennom tidligere kontrollfunn har flere og omfattende avvik, skal kontrolleres hyppigere enn de som gjennomgående har ting i orden. Unntaket fra hovedregelen er stikkprøvekontroller spesielt rettet mot kontroll av lastsikring og kjøre- og hviletid.

Digitale datakilder og verktøy som benyttes i kontroll er mange. Skiltgjenkjenning (ANPR) leser av bilens kjennemerke og gir kontrollørene alarmer dersom kjøretøyet er ilagt bruksforbud eks. ved manglende periodisk kjøretøykontroll (EU-kontroll). Statens vegvesen har også montert vektsløyfer (WiM) i vegbanen på noen utvalgte høytrafikkerte strekninger. Dette er informasjon som brukes til utvelgelse av kjøretøy til kontroll som har indikasjon på for høy vekt.

Innføringen av ny smart fartsskriver (G2V2) gir Statens vegvesen bedre muligheter til å hente ut infor-

masjon om kjøretøyets bevegelser og grensepasseringer. Dette vil gi bedre grunnlag for å avdekke avvik eksempelvis innenfor ulovlig kabotasje, arbeidstid for sjåfører, utstasjoneringserklæringer mv. I tillegg er det innført regelverksendringer som gir mulighet for fjernavalesing av fartsskriver. Hensikten er å kunne avlese feilkoder og eventuelle indikasjoner på manipulasjon. Dette testes nå av Statens vegvesen, men krever også noe systemutvikling før det kan tas i bruk. Statens vegvesen forventer implementering i løpet av 2026.

Det er Arbeidstilsynet som har ansvaret for kontroll av at utenlandske sjåfører mottar riktig lønn når de utfører transport i Norge. Videre er det Skatteetaten som følger opp at utenlandske bedrifter er MVA-registrert og betaler de skatter og avgifter de er pålagt når de utfører oppdrag i Norge. Statens vegvesen gjennomfører en rekke samarbeidskontroller med andre kontrolletater, inkludert Arbeidstilsyn og Skatteetaten, for å øke deres muligheter for å følge opp innenfor deres ansvarsområder.

Kjoreskjema følger et standardisert skjema fastsatt av EU-Kommisjonen. Norske myndigheter kan ikke på eget initiativ digitalisere dette skjemaet.

Jeg er opptatt av at det skal være like konkurransevilkår for operatører i turbussnæringen. Vi vurderer fortløpende behovet for tiltak knyttet til kontroll innenfor det handlingsrommet EØS-avtalen gir oss.

SPØRSMÅL NR. 3231

Innlevert 30. september 2025 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 9. oktober 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva er provenyet av å sørge for en minstepris på 50 øre/kwh til de som selger solstrøm ut på nettet, og hva er provenyet av en garantipris på 50 øre/kwh (dvs. at dersom spotprisen er over 50 øre/kwh går må solcelleprodusenten betale mellomlegget mellom 50 øre og spotpris til staten)?

BEGRUNNELSE:

Ber om å få det delt opp i kategoriene husholdninger og næringsliv.

Svar:

Innføring av en minstepris for salg av solkraft som er høyere enn markedsprisen vil gi økt lønnsomhet og økonomisk forutsigbarhet, og dermed stimulere til økt produksjon fra solkraft. Samtidig vil en garantipris eller minstepris kunne føre til at den nye solkraften som bygges ut dimensjoneres for å mates ut på nettet i stedet for i utgangspunktet å dekke eget forbruk. Dette kan igjen føre til at store mengder strøm mates ut på nettet samtidig, uavhengig av faktiske behov i kraftsystemet, og gi økt belastning på nettet og økte nettkostnader. Garantipris eller minstepris kan også svekke insentivene for aktører som har mulighet til å tilpasse produksjonen etter pris og

svekke insentivene til å investere i fleksibilitetsløsninger som batterier og smarte styringssystemer.

Departementet har innhentet innspill fra Norges vassdrags- og energidirektorat og anslag fra Reguleringsmyndigheten for energi på kostnadene ved ordninger med minstepris eller garantipris. Anslagene er basert på terminprisene i kraftmarkedet for 2026 per 30. juli 2025 og legger den faktiske produksjonen fra solkraft hos næring og husholdninger i 2024 til grunn med henholdsvis 0,119 og 0,104 TWh levert til nettet. Anslagene tar dermed ikke høyde for en forventet produksjonsøkning. Anslagene omfatter anlegg med produksjon og forbruk (plusskunder), ikke rene produksjonsanlegg. Fritidsboliger er ikke inkludert. Anslagene inkluderer kostnader for merverdiavgiften i relevante områder. Basert på disse forutsetningene er en ordning med minstepris på 50 øre/kWh eksklusive mva. anslått å koste staten i størrelsesorden 50 mill. kroner – om lag 25 mill. kroner for husholdninger og om lag 25 mill. kroner for næring. En garantipris på 50 øre/kWh eksklusive mva. er anslått å koste staten i størrelsesorden 33 mill. kroner – om lag 15 mill. kroner for husholdninger og om lag 18 mill. kroner for næring. Om det blir en stor vekst i antall plusskunder, eller om en slik ordning også skulle omfatte rene produksjonsanlegg, vil

kostnaden øke. Større volum solkraft vil isolert sett også redusere kraftprisen i markedet i perioder der solkraften produserer, som igjen vil øke gapet mellom markedsprisen og garantiprisen/minsteprisen, og øke kostnaden for staten.

Regjeringen har gjort en rekke grep som skal bidra til økt utbygging av solkraft og annen lokal energiproduksjon. Høsten 2023 utvidet vi plusskundeordningen gjennom å innføre en delingsordning for fornybar strøm for kunder på samme eiendom. 1. juli i år fastsatte vi en ny delingsordning tilpasset næringsområder. Vi tar sikte på at den nye ordningen trer i kraft 1. januar 2026. Regjeringen ønsker å bidra til at flere byggeiere velger å installere solenergianlegg. Tilskuddsordninger til solenergi gjennom Enova og Husbanken er viktige i dette arbeidet. Husbanken har per august gitt over 230 mill. i støtte til solceller og solvarmekollektorer. I samme periode har Enova gitt 400 mill. kroner i støtte til bygningsmonterte solcelleanlegg. Enova har også gitt 420 mill. kroner i støtte til energiltak i bygg, hvor solkraft har vært en del av tiltakene. Videre har regjeringen hatt et forslag til endringer i byggesaksforskriften på høring, som vil gjøre det billigere og enklere for boligeiere å installere solenergianlegg.

SPØRSMÅL NR. 3232

Innlevert 30. september 2025 av stortingsrepresentant Erling Sande

Besvart 7. oktober 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Kva vil statsråden gjere for å sikre at jerv som kjem inn i områder der beitedyra har prioritet vert tatt ut og at det skjer raskt slik at det ikkje vert store tap av beitedyr?

GRUNNGJEVING:

I Luster i Sogn har jerv denne sommaren gjort stor skade på saueflokkar på beite i fjellet. Sauene beiter i områder som er prioritert for beiting og tanken bak rovdyrforvaltninga er at i desse områda skal rovdyr som gjer skade på husdyr takast ut raskt. Likevel ser vi at det ofte tek tid før nødvendige fellingsløyver vert gjevne og uttak skjer. Det fører til at husdyra lid unødig og er ei belastning også for bøndene som driv i området. I tillegg svekker det tilliten til rovdyrforvaltninga.

Svar:

Jeg er kjent med at det er påvist sau tapt til jerv i Luster, som er området representanten Sande peker spesielt på. Det er per 30. september registrert ni sau tapt til jerv, men dyrene som blir gjenfunnet utgjør normalt kun en mindre andel av de totale tapene, og det reelle tapet er sannsynligvis større.

I områder prioritert til beitedyr er det lav terskel for å tillate skadefelling ved akutte skadesituasjoner i beitesesongen, og slike søknader blir behandlet raskt. Ifølge Miljøvedtaksregisteret er det imidlertid ikke registrert noen søknader om skadefelling av jerv i Luster denne beitesesongen.

Når det gjelder bestandsregulering av jerv er det i tråd med rovviltforliket lisensfelling som skal være hovedvirkemiddelet. Det ble åpnet for lisensfelling av inntil 8 jerv i region 1 (Vestland, Rogaland og tidligere Vest-Agder)

fra 20. august i år, og lisensfellingsperioden varer til 15. februar 2026. Så langt er det imidlertid ikke registrert uttak av jerv under inneværende lisensfellingsperiode.

Erfaringsvis resulterer lisensfelling i liten grad i felling av jerv i region 1, og muligheter for å gjøre tiltak som kan gi økt innsats i lisensfellingen er noe jeg blant annet har tatt opp med den regionale rovviltneimnda. Grunnet lite effektiv lisensfelling har Miljødirektoratet en løpende oppmerksomhet på behovet for ekstraordinære uttak, og i både Luster og øvrige deler av region 1 blir tilnærmet alle uttak av jerv utført av Statens naturoppsyn. De siste 20 årene har Statens naturoppsyn avlivet 74 jerver i region 1,

og 47 av disse i Luster kommune. Dette inkluderer påviste ungekull, da det ikke er mål om fast etablering av en ynglende jervebestand i regionen. Til sammenligning er det de siste 20 årene kun felt 4 jerver ved lisensfelling.

Luster og omkringliggende områder er attraktive områder for jerv, og det skjer regelmessig innvandring av nye individer til disse områdene. Det er krevende å felle jerv, særlig i sommerhalvåret. Forvaltningen har imidlertid stor oppmerksomhet på disse områdene, og behovet for ekstraordinære uttak vil bli vurdert også denne vinteren og våren, i forkant av neste beitesesong.

SPØRSMÅL NR. 3233

Innlevert 30. september 2025 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 7. oktober 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen i lys av dagens sikkerhetspolitiske bilde, "sørge for at staten i sine anskaffelsesrutiner legge vekt på sikkerhetsaspektene, og etablere risikobaserte vurderingskriterier for anskaffelse av programvare og droneteknologi fra leverandører i land Norge ikke har sikkerhetspolitisk samarbeid med", vil regjeringen vurdere å forby bruk av droner fra land Norge ikke har sikkerhetssamarbeid med i bestemte sektorer, områder e.l, og hvordan vil man bidra til å styrke nasjonal produksjon og kapasiteter av droner?

BEGRUNNELSE:

Droner er blitt en stadig viktigere, kritisk kapasitet både sivilt og militært. I det ligger også et behov for i større grad å bygge opp nasjonal produksjon og kapasiteter, og tettere samarbeid med nærstående land som Norge har et sikkerhetssamarbeid med.

Før sommeren behandlet Stortinget dronemeldingen, Meld. St. 15 (2024-2025). Følgende flertallsforslag i innstillingen fra Transport- og kommunikasjonskomiteen ble nedstemt:

"Stortinget ber regjeringen sørge for at staten i sine anskaffelsesrutiner legger vekt på sikkerhetsaspektene og ikke anskaffer programvare og droneteknologi fra land Norge ikke har sikkerhetssamarbeid med."

Dette skjedde etter at både Høyre og Venstre endret syn og sammen med Arbeiderpartiet og SV stemte ned ko-

miteens innstilling. Det betyr at staten fortsatt kan anskaffe droner fra land Norge ikke har sikkerhetssamarbeid til å overvåke og delta i operasjoner, eksempelvis ved Norges grense til Russland, på norsk sokkel, ved skjermingsverdige objekter og andre steder der det eksempelvis finnes samfunnskritisk infrastruktur.

Flertallet på Stortinget vedtok i stedet å be regjeringen

"sørge for at staten i sine anskaffelsesrutiner legge vekt på sikkerhetsaspektene, og etablere risikobaserte vurderingskriterier for anskaffelse av programvare og droneteknologi fra leverandører i land Norge ikke har sikkerhetspolitisk samarbeid med."

Det er foreløpig høyst uklart hva denne formuleringen vil innebære.

Ikke minst sett i lys av dagens sikkerhetspolitiske bilde er det særdeles avgjørende at regjeringen raskt avklarer hvordan dette følges opp i praksis.

I norsk luftmilitært tidsskrift LUFTLED nr. 1-2025, skriver Tom Ivar Stie, FSi og Stein Gundersrud, Teleplan, leder av FSI droneutvalg bl.a. at:

"Droner er blitt en kritisk forsvarskapasitet, og som forbruksmaterieell i en krigssituasjon, er det ikke gitt at dette er en kapasitet som Forsvaret kan kjøpe seg til i et internasjonalt marked. Her må det tas i bruk fleksible anskaffelsesprosesser som støtter opp om teknologisamarbeid, kontinuerlig utvikling og innovasjon. Ved å utvikle en sterk norsk droneindustri som samarbeider med og leverer til Forsvaret, sikrer vi kritisk teknologi og militær kapasitet som i mindre grad påvirkes av geopolitisk uro og forstyrrelser i leverandørkjeder."

Svar:

Innledningsvis vil jeg påpeke at regjeringen i Meld. St. 15 (2024-2025) Droner og ny luftmobilitet har fastslått at behovet for nasjonal kontroll over kritisk infrastruktur og sensitive data blir stadig viktigere i lys av økende sikkerhetspolitiske spenninger, og at det derfor er viktig at vurderinger knyttet til sikkerhet hensyntas i offentlige anskaffelsesprosesser. Dette har ikke blitt mindre viktig siden vi la frem stortingsmeldingen.

Å ivareta hensynet til nasjonale sikkerhetsinteresser i fredstid er en forutsetning for at vi skal kunne opprettholde politisk og økonomisk handlefrihet også i krise og krig. Avveininger mellom nasjonale sikkerhetsinteresser og andre politikkområder kan være krevende på alle nivåer – i regjeringen, hos lokale og regionale myndigheter, i næringslivet og i befolkningen. I totalberedskapsmeldingen fremgår det derfor at regjeringen vil bidra til at virksomheter underlagt sikkerhetsloven, samt næringslivet, kommuner og fylkeskommuner, skal være i stand til å gjøre gode vurderinger for å ivareta nasjonal sikkerhet.

Når det gjelder å vurdere et ev. forbud, er det samtidig viktig å være klar over at mer enn 70 prosent av de globale dronesalgene, både for sivile og kommersielle droner, domineres av ett kinesisk selskap; DJI. Dette skaper et misforhold mellom tilbud og etterspørsel i anskaffelsesprosesser knyttet til kjøp av droner og dronetjenester. Markedet for offentlige myndigheter og aktører ved anskaffelse av droner til eget bruk er det samme som for private virksomheter og enkeltpersoner. Å forby visse sektorer å benytte droner fra leverandører i land som Norge ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med, kan dermed også medføre at de samtidig avstenges fra gevinstene ved bruk av droner fremfor mer tradisjonelle verktøy. Dette kan i mange tilfeller gi både dyrere og dårligere resultater. Regjeringen har derfor frem til nå ikke vurdert et forbud som et egnet tiltak.

Når det gjelder nasjonal kapasitet av droner, og produksjon av droner til bruk av Forsvaret viser jeg til at Forsvarsdepartementet i disse dager utarbeider en dronstrategi for Forsvaret. Her vil nasjonal produksjon og kapasiteter være et naturlig tema.

SPØRSMÅL NR. 3234

Innlevert 30. september 2025 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 9. oktober 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Jeg viser til svar på skriftlig spørsmål 3167 fra representanten Ola Borten Moe, hvor det opplyses om at selvfinansieringsgraden på det svenske jobbskatteavdraget isolert sett er på om lag 11 prosent.

Inkluderer dette tallet kun økt skatteinngang fra det økte arbeidstilbudet, eller inkluderer det også effekten av mindre offentlig utbetaling av for eksempel trygder og andre ytelser som følge av fradraget, og hvis dette ikke er inkludert, hva anslår regjeringen vil være effekten på dette ved en tilsvarende ordning i Norge?

Svar:

Regjeringen ønsker å få flere i arbeid og færre på trygd, og vurderer løpende ulike tiltak for å få flere til å delta i arbeidsmarkedet. Som et ledd i dette arbeidet, ønsker regjeringen å gjennomføre et forsøk med arbeidsfradrag for unge. Hensikten med et slikt forsøk er å skaffe kunnskap om hvordan et arbeidsfradrag, og økonomiske insentiver

generelt, påvirker yrkesdeltakelse og arbeidsinnsats. Som det fremgår av mitt svar på skriftlig spørsmål 3167 fra representanten Ola Borten Moe, er kunnskapsgrunnlaget om virkningene av et arbeidsfradrag mangelfullt. Eksisterende studier gir sprikende anslag på effektene. Virkningene vil også avhenge av hvordan et arbeidsfradrag utformes.

Sverige innførte sitt «jobbskatteavdrag» i 2007, og etter dette har fradraget blitt utvidet en rekke ganger. Det «ordinære jobbskatteavdraget», som gis til personer yngre enn 66 år, gir i 2025 en skattebesparelse på inntil om lag SEK 50 000 per person. Dette er om lag fire ganger så høyt som i Skatteutvalgets forslag, og nesten dobbelt så høyt som i regjeringens forslag til forsøksordning. Fra 2025 trappes ikke fradraget ned for høyere inntekter. Samlet anslås jobbskatteavdraget å redusere skatteinntektene i Sverige med over SEK 200 mrd.

Det er utfordrende å evaluere den svenske ordningen ettersom ordningen ble innført for alle og man dermed ikke har noen naturlig sammenligningsgruppe, se blant annet Edmark (2012):

«Vi finner dock att, så som reformen har genomförts, är det inte möjligt att trovärdigt säga någonting om dess effekter. Anledningen är att det inte finns några grupper som är opåverkade av reformen och som därmed kan användas som kontrollgrupper i utvärderingen».

Det svenske finansdepartementet viser til anslag fra modellbaserte analyser som tyder på at jobbskatteavdraget øker arbeidstilbudet. Den svenske Riksrevisionen har gransket endringene som ble gjennomført i perioden 2011-2023, som samlet reduserte inntektsskatten med nærmere SEK 100 mrd. De vurderer at endringene på sikt gir økt arbeidstilbud, men anslår at selvfinansierungsgraden er relativt lav (om lag 11 pst.). Det vil si at økte skatteinntekter som følge av adferdsendringer anslås å dekke inn om lag 11 mrd. kroner av det opprinnelige provenytapet på 100 mrd. kroner. Riksrevisionen konkluderer med at den svenske regjeringen «har gitt et ufullstendig og delvis forskjønnet bilde av hvordan foreslåtte endringer i inntektsskatten skaper forutsetning for en høy sysselsetting, flere arbeidede timer og rettferdig fordelt velstand». Også det finanspolitiske rådet i Sverige har vurdert at den svenske regjeringens anslag på sysselsettingseffekter av jobbskatteavdraget trolig er overvurdert, og at effekten på skatteinntekter dermed er undervurdert.

Departementet har ikke hatt mulighet til å gå grundigere inn i beregningene den svenske Riksrevisionen har gjort innenfor tidsrammen for å svare på dette spørsmålet.

Departementet vil imidlertid vise til utredningen av forsøksordningen med arbeidsfradrag for unge, som er gjort i samarbeid med forskere ved Frischsenteret og Norwegian Fiscal Studies ved Universitetet i Oslo. Her vises en rekke simuleringer av effekter av ulike utforminger av et arbeidsfradrag gitt ulike anslag fra forskningslitteraturen på hvordan arbeidsdeltakelse og arbeidstid påvirkes av økonomiske insentiver. For eksempel anslås det at et arbeidsfradrag etter modell fra Skatteutvalget (med forholdsvis langsom utfasing) for alle unge (20-35 år), vil kunne ha en selvfinansierungsgrad på 11 pst. i forskernes referansescenario for styrken i responsene. Denne anslåtte selvfinansierungsgraden omfatter både økte skatteinntekter og reduserte trygdeutgifter, som til sammen anslås å dekke inn 0,9 mrd. kroner av det opprinnelige provenytapet på 8 mrd. kroner.

Utredningen viser at de samlede effektene på arbeidstilbudet, og dermed også på offentlige finanser, er svært avhengig av hvilke forutsetninger man gjør om styrken i responsene når skatten endres. At flere kommer i jobb, kan bli motvirket av færre arbeidstimer blant de som allerede er i jobb. I et alternativt scenario, med sterkere antatte responser på arbeidstid blant de som er i jobb, anslås det en negativ selvfinansierungsgrad på -11 pst. Det vil si at adferdsendringer svekker offentlige finanser med ytterligere 0,9 mrd. kroner i tillegg til det opprinnelige provenytapet på 8 mrd. kroner. Dersom det i tillegg legges

til grunn at responsen i arbeidsdeltakelse er svakere enn i referansescenarioet, anslås det at arbeidsfradraget har en negativ selvfinansierungsgrad på -21 pst.

Basert på dagens kunnskapsgrunnlag kan det altså ikke utelukkes at et arbeidsfradrag vil ha negative effekter på samlet arbeidstilbud. Effektene vil også avhenge av hvordan arbeidsfradraget utformes. I forsøksordningen legges det opp til et relativt stort fradrag med rask nedtrapping. Dette kan sies å være en mer «risikabel strategi» enn å bruke det samme provenyet på et mindre fradrag med lav eller ingen nedtrapping. Både de potensielle gevinstene (at flere kommer i jobb og jobber noe mer) og de uheldige bivirkningene (at noen jobber mindre) kan bli større. Hensikten med forsøket er nettopp å lære om disse effektene. I et begrenset forsøk kan man tillate seg å «ta i litt» for å lære om effektene. Dette er grunnen til det i forsøket legges opp til et relativt stort fradrag med rask utfasing.

Regjeringens strategi er først å skaffe kunnskap om virkningene et arbeidsfradrag kan ha på arbeidstilbudet, før en eventuelt iverksetter et kostbart fradrag for alle som er i arbeid. Dersom man i stedet innfører et arbeidsfradrag for alle, kan man ikke forvente å få økt kunnskap om effektene. Årsaken er, som henvisningen til Sverige over viser, at man ikke har noen kontrollgruppe å sammenligne med for å si noe om hvordan utviklingen hadde blitt uten fradraget. Selv i etterkant, etter at fradraget har virket noen år, vil man trolig ikke ha noe bedre grunnlag enn det vi har i dag for å vurdere virkningene av fradraget.

Forsøket som regjeringen nå ønsker å gjennomføre, vil gi grunnlag for å vurdere både om et arbeidsfradrag bør innføres og hvordan et slikt fradrag eventuelt bør utformes.

